జవహార్ యిందిరకు లేఖలు

పబ్లిషర్సు :

కొండపల్లి వీరవెంకయ్యా అండ్ సన్సు,

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో,

రాజమండ్రి.

జవహర్‌లాల్
ఇందిరకు లేఖలు

రచయిత:

జవహర్లాల్ నెహ్రూ

అనువాదకులు:

నా. వే. దేశికాచార్యులు, ఎం.ఏ., బి.యిడి.,

బోర్డుహైస్కూలు, నరసీపట్టణం, (విశాఖపట్టణం జిల్లా)

బట్టలపల్లి నరసింగరావు

మునిసిపల్ హైస్కూలు, అనంతపురం.

ప్రకాశకులు:

కొండపల్లి వీరవెంకయ్య అండ్ సన్సు,

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో,

రాజమండ్రి.

1949

[వెల రు 1—0—0

అనువాదకుల మనవి

శ్రీ జవహర్లాలు నెహ్రూ పండితుని 'లేఖల' ననువదింప గల్గుట మాభాగ్యము. 'జగమెఱిగిన బ్రాహ్మణునకు జందెమేల' అన్నటుల శ్రీ నెహ్రూపండితుని గ్రంథమందలి విషయవిశిష్టతను గూర్చి ముందుగ దెల్పబూనుట హాస్యాస్పదముగ నుండును.

పండితుడు ఈలేఖలగూర్చి 'తొలిపలుకు'లో వ్రాసిన విధమున ఈలేఖల నాంధ్రీకరించుటయందు మేముపొందిన యానందములో శతాంశమైనను వీనిని చదువు ఆంధ్రబాల బాలికలు పొందకపోరని మా యాశయము.

ఈ యనువాదముమూలమున ఆంధ్రలోకమునకును—ముఖ్యముగ ఆంధ్రవిద్యార్థిలోకమునకును—ఏమాత్రమైనను సేవజేయగల్గినచో మే మెంతయు ధన్యులము.

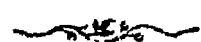
ఈలేఖల నాంధ్రీకరించుట కుదారభావముతో ననుమతి నొసగిన శ్రీ జవహర్లాల్ పండితున కివేవందనశతములు.

ఇట్లు,

[redacted]ధేయులు.

అనువాదకులు.

తొలిపలుకు

1928 సంవత్సరపు వేసవిలో నాకుమార్తెయగు ఇందిర హిమాలయపర్వతములోని మస్సోరీవద్దను, నేను క్రింది సమ ప్రదేశమందును వుండినపుడీలేఖలు వ్రాసితిని. ఈలేఖలు పదేండ్లవయసుగల చిన్నబాలిక కుద్దేశింపబడినవి. కాని నాకు గౌరవపాత్రులగు మిత్రులు కొందరు యీలేఖలయందు కొంత విశిష్టతను గుర్తించి వీనిని బాలసామాన్యపు అందు బాటులోనికి తెచ్చుట సమంజసముగ నుండునని సలహానొసగిరి. ఇతర బాలబాలికల కీలేఖలు రుచించునో లేదో నేను చెప్పజాలను; కాని యీలేఖలు చదివిన బాలురు మన యీ ప్రపంచము వివిధజాతుల యేకకుటుంబ మనుభావమును పొందగలరని నేనాశించుచున్నాను. వీనిని వ్రాయుటలో నేను పొందిన యానందములో గొంతభాగమైనను వీనిని చదువు బాలురు పొందకపోరనిగూడ నాకు లేశమగు నాశగలదు.

ఈలేఖలు క్రమమగు నుపసంహారము లేకుండ నట్టనడుమ సమాప్తిబొందుట తటస్థించినది. వేసవిముగియగనే ఇందిర పర్వతోపరిభాగమునుండి మరలివచ్చినది. 1929 లో నామె మస్సోరీకిగాని మఱియొక పర్వతప్రదేశమునకుగాని వెళ్ళలేదు. ఈలేఖలలో చివరిమూడును మరియొక క్రొత్త

యుగమునకు చెందినవగుటచే నిచట కొంత యప్రస్తుతముగ గన్పడుచున్నవి. ఇకమీఁద నేను మరికొన్ని లేఖలు వ్రాయుట తటస్థించునను నాశ కనుపడకపోవుటచే వాని నిందుచేర్చితిని.

ఈ లేఖ లాంగ్లభాషయం దుండుటచేత వీని వినియోగము తక్కువగునని నేను గ్రహింపకపోలేను. ఈ దోషము నాదే. వీనిని దేశభాషలలోనికి అనువాదము చేయించుటయే ఆదోష నివారణమునకు సాధనము.

అలహాబాదు,
నవంబరు 1929.

జవహర్లాల్ నెహ్రూ.

విషయసూచిక

1 ప్రకృతియను గ్రంథము

2 ప్రాచీనచరిత్ర ఎట్లు వ్రాయబడెను?

3 భూమియేర్పడినవిధము

4 భూమిపై తొలిజీవములు

5 జంతువుల పుట్టుక

6 భూమిపై మానవుని ప్రవేశము.

7 ఆదిమమానవులు

8 వేర్వేరుజాతులెట్లేర్పడినవి?

9 మానవకుటుంబములోని జాతులు, భాషలు

10 భాషాసంబంధములు

11 నాగరికతయననేమి?

12 తెగలయేర్పాటులు

13 మతారంభము, శ్రమ విభజనము

14 వ్యవసాయమువలనగల్గిన మార్పులు

15 "కులపెద్ద" ఆరంభము

16 "కులపెద్ద" అతని ప్రాధాన్యపు అభివృద్ధి

17 కులపెద్ద రాజుగా మార్పుచెందుట

18 ఆదిమనాగరికతలు

19 ప్రాచీనకాలపు మహానగరములు

యుగమునకు చెందినవగుటచే నిచట కొంత యప్రస్తుతముగ గన్పడుచున్నవి. ఇకమీద నేను మరికొన్ని లేఖలు వ్రాయుట తటస్థించునను నాశ కనుపడకపోవుటచే వాని నిందు చేర్చితిని.

ఈలేఖ లాంగ్లభాషయం దుండుటచేత వీని వినియోగము తక్కువగునని నేను గ్రహింపకపోలేదు. ఈ దోషము నాదే. వీనిని దేశభాషలలోనికి అనువాదము చేయించుటయే ఆదోష నివారణమునకు సాధనము.

అలహాబాదు,
నవంబరు 1929.

జవహర్లాల్ నెహ్రూ.

విషయసూచిక

1 ప్రకృతియను గ్రంథము
2 ప్రాచీనచరిత్ర ఎట్లువ్రాయబడెను?
3 భూమియేర్పడినవిధము
4 భూమిపై తొలిజీవములు
5 జంతువుల పుట్టుక
6 భూమిపై మానవుని ప్రవేశము.
7 ఆదిమమానవులు
8 వేర్వేరుజాతులెట్లేర్పడినవి?
9 మానవకుటుంబములోని జాతులు, భాషలు
10 భాషాసంబంధములు
11 నాగరికతయననేమి?
12 తెగలయేర్పాటులు
13 మతారంభము, శ్రమ వినిమయము
14 వ్యవసాయమువలనగల్గిన మార్పులు
15 "కులపెద్ద" ఆరంభము
16 "కులపెద్ద" అతని ప్రాధాన్యవు అభివృద్ధి
17 కులపెద్ద రాజుగ మార్పుచెందుట
18 ఆదిమనాగరికతలు
19 ప్రాచీనకాలపు మహానగరములు

20 ఈజిప్టు, క్రీటు
21 చీనా, హిందూదేశము
22 సముద్రయాత్రలు, వ్యాపారము
23 భాష, వ్రాత, అంకెలు
24 వేర్వేరుతరగతులప్రజలు
25 రాజులు, దేవాలయములు, పురోహితులు
26 వెనుకచూపు
27 జీవశేషములు, శిథిలములు
28 హిందూదేశమున కార్యులరాక
29 హిందార్యు లెట్టివారు?
30 రామాయణ, మహాభారతములు

— —

జవహార్‌లాల్ ఇందిరకు లేఖలు

1

ప్రకృతియను గ్రంథము

మనమిద్దర మొకచోట నున్నపుడు చాలవిషయము లను గూర్చి నీవు నన్ననేకమగు ప్రశ్నలడుగుచుండెడిదానవు. వానికి సమాధానము చెప్పుటకు నేను యత్నించు చుండెడి వాడను. ఇపుడు నీవు మస్సోరిలోనున్నావు; నేనలహాబాదులో నున్నాను. అందుచే మనమట్టి ప్రసంగముఁ జేయలేము. కనుక మనము నివసించు భూమికిని, యందలి భాగములగు వివిధ దేశములకును సంబధించిన యంశముల నప్పుడప్పుడు వివరించి నీకు వ్రాయదలచుచున్నాను. ఇంగ్లండు దేశపు చరిత్రను, హిందూదేశపు చరిత్రను నీవు కొంత చదివి యున్నావు. కాని ఇంగ్లండు చిన్నద్వీపము; హిందూదేశము విస్తీర్ణముగలదే యయినను భూమి యొక్క మొత్తము వైశాల్యమునుబట్టి చూచిన నది చిన్నభాగమై యున్నది. జగత్కథనుగూర్చి కొంతయయినను దెలిసికొన దలచినచో మనము జన్మించిన యొకచిన్న దేశమేగాక సమస్త దేశము లనుగూర్చియు, నచట నివశించియున్న ప్రజలందరను గూర్చియు, నాలోచింపవలసియుండును.

నేను వ్రాయు ఈచిన్న లేఖలలో, జాల కొద్దిసంగతు లనే చెప్పగలనేమోయని సంకోచించుచున్నాను. కాని యా

కొద్దియే నీకుత్సుకతగల్గించి విశ్వమంతయు నేకవస్తువనియు నందుండు వివిధజాతుల ప్రజలందరు మనసోదరులనియు భావములు నీకుఁ గలిగింపగలవని నేనాశించుచున్నాను. నీవు పెద్దదాననైన పిదప జగత్తుయొక్క కథను గూర్చియు నందలి కథలనుగూర్చియు పెద్దగ్రంథములలోఁ జదువగలవు. నీవు చదువు నితరగ్రంథములకంటెను, నవలలకంటెనుగూడ నవినీ కెక్కువ కుతూహలము గల్గించును.

మనము నివసించుభూమి కోటానుకోట్ల సంవత్సరముల నుండియున్నదని నీవెఱుగుదువు. భూమి పుట్టినతరువాత చాల కాలమువరకు దానియందు మనుజులు నివసించియుండలేదు. మానవులకు ముందు భూమిపై జంతువులు నివసించుచుండెను. జంతువులకుముం దెట్టిజీవములును భూమిపై లేకుండెను. ప్రస్తుతము పలువిధములగు జంతువులతోడను ,మనుజుల తోడను నిండియున్న యీ భూభాగ మొకప్పుడు జీవశూన్యమయి యుండెనని యూహించుటకూడ కష్టసాధ్యమే. ఇట్టి విషయమునుగూర్చి బాగుగానాలోచించి చర్చించిన శాస్త్రజ్ఞులు కొంతకాలముక్రిందట నీభూమి జనులెవరును నివసింప లేనంత వేడిగ నుండెనని చెప్పుచున్నారు వారువ్రాసిన గ్రంథములను జదివి, శిలలను, జీవశేషములను పరీక్షించి నచో నిదినిజమేయని మనకు తోచును.

నీవు దేశచరిత్రలను గ్రంథములలో జదువుచున్నావు. కాని ప్రజలునివసించియుండని ప్రాచీనకాలమునను గ్రంథములు వ్రాయబడలేదనుట నిక్కువము. ఆ ప్రాచీనకాలమున నేమి జరిగెనో మనమెట్లు తెలిసికొనగలము? మన మూరక కూర్చుండి యూహించి చెప్పలేము. అట్లూహించుట కుతూహలముగనే యుండును. ఏలయన మన యిష్టానుసార మూహించి యందమగు కథలను సృష్టింపగలము కాని యవి వాస్తవవిషయములయి యుండవు. ఎందుచేతననగా నవి యదార్థవిషయములపై నాధారపడినవిగావు. ప్రాచీనకాలమున గ్రంథములు వ్రాయబడకపోయినను, గ్రంథములవలె మనమనేక విషయములు బోధించు వస్తువులు కొన్ని మన భాగ్యవశమున దొరకుచున్నవి. శిలలు, పర్వతములు, సముద్రములు, నక్షత్రములు, నదులు, ఎడారులు, జీవశేషములు మొదలగునవి చాలగలవు. జగత్తుయొక్క ప్రాచీనచరిత్రను దెలిసికొనుటకు నవియును మరి యనేకవస్తువులును మన "గ్రంథములు" జగత్కథను క్రమముగ తెలిసికొనుట కితరులు వ్రాసిన పుస్తకములు చదువుటకంటె ప్రకృతి యను గ్రంథము ననుసరించుటయే యుత్తమమార్గము. జగత్కథను శిలలనుండియు, పర్వతముల నుండియు నేర్చుకొనుట యచిర కాలముననే నీవారంభింతువని నే నాశించుచున్నాను. అది యెంత యాహ్లాదకరముగ నుండునో యూహింపుము. త్రోవలోగాని, కొండప్రక్కగాని, కనబడు ప్రతి చిన్నరాయి

ప్రకృతియను గ్రంథములో నొక పుటవంటిది. నీవు దాని నుండి గ్రహింపగల్గినచో నది నీకు కొన్ని యంశములను తెలుపును. హిందీ, ఉర్దూ, ఇంగ్లీషు మొదలగు భాషలు చదువుటకు మొట్టమొదట నక్షరములు నేర్వవలెను. అట్లే జగత్కథను శిలాగ్రంథములనుండి నేర్చుకొనుటకు ప్రకృతి లోని యక్షరములను నేర్చుకొనవలెను. బహుశః వీనిని జదువుట నీకు కొంత తెలిసి యుండవచ్చును. ఒక చిన్న నున్నని గులకఱాయి నీకగపడినచో నది నీకు కొన్నియంశములు బోధించునుగదా! ఎట్టియంచులుగాని మూలలుగాని, లేక యది యంత గుండ్రముగను, నున్నగను ఎట్లు తయారయినది. ఒక పెద్దఱాతిని నీవు ముక్కలుగ జేసినచో నాముక్కలంచులు దేరి సూదిగానుండునుగదా! అది నున్నగ నుండనే యుండదు. కాని యీ గులకఱాయి నున్నగను, గుండ్రముగను, మెరయుచు నెట్లేర్పడినది? నీవు కండ్లతో బాగుగా చూచి చెవులతో బాగుగ వినినచో దానికథ నదియే నీకు చెప్పును. ఒకానొకప్పుడు అది అతి ప్రాచీనకాలమయి యుండవచ్చును. అదియొక చిన్న ఱాతిముక్కయనియు పెద్దఱాతి ముక్కనుండి పగులగొట్టబడిన ఱాతిముక్కలవలె యంచులను మూలలును గల్గియుండెనని యదిచెప్పును. బహుశః అది యప్పుడొక కొండప్రక్కనుండి యుండవచ్చును. అప్పుడది వర్షముకురియుటచేత నదిలోయలోనికి కొట్టుకొనివచ్చి యొక వాగునుచేరి క్రమముగ నదిలో ప్రవేశించెను. ఆనది

దానినొక పెద్దనదిలో చేర్చెను. ఈలోపున రాయి నీటియను గున దొర్లిదొర్లి యంచులన్నియు రాచుకొనిపోయి పైభాగ మంతయును నున్నగను, మెరయుచును, తేలినది. ఇట్టిది నీ కగపడు గులకఱాయి యయినది. అది యెట్లో యొడ్డున నిలువయుండిపోయి నీకగుపడినది. అది యింకను నదిలో కొట్టు కొని పోయిన యెడల నంతకంతకు చిన్నదై తుదకొక యిసుక రేణువుక్రింద మారి సముద్రతీరమున నున్న యిసుక రేణువుల తో కలసి చిన్నపిల్లలు బొమ్మరిండ్లు కట్టుకొని యాడుకొనుట కుపయోగించు యిసుకదిబ్బలో చేరియుండును.

ఒక గులకఱాయి నీకింతకథ చెప్పగలిగినచో మన చుట్టు నగుపడు "శిలలు" "కొండలు" మొదలగువానినుండి యింకను యెన్నివిషయములను గ్రహింపగలమో?

2

ప్రాచీనచరిత్ర యెట్లు వ్రాయబడినది?

నిన్న నేను వ్రాసిన లేఖలో జగత్తుయొక్క ప్రాచీన చరిత్రను ప్రకృతియను గ్రంథమునుండి మనము నేర్చుకొనవలసి యుండునని సూచించియుంటిని. నీవు నీచుట్టుప్రక్కల జూచు శిలలు, పర్వతములు, లోయలు, నదులు, సముద్రము, అగ్నిపర్వతములు మొదలగు ననేకవస్తువులతో నిండి ప్రకృతియను గ్రంథ మేర్పడినది.

ఈ ప్రకృతి యను గ్రంథము మనయొకట నెల్లపుడు ను తెరువబడియే యున్నది. కాని మనలో చాల తక్కువ మందియే దానివిషయమున శ్రద్ధవహించి దానిని చదువ యత్నించుచున్నారు! మనము దానిని చదువుటకును గ్రహించుటకును నేర్చుకొన్నచో నది మనకెన్ని యుత్సాహజనక మగు కథలను చెప్పగలదు! దాని రాతిపుటలలో మనము చదువుకథలు దేవతల కథలకంటె నెక్కువ యుత్సుకత గల్గించును.

కనుక అతిప్రాచీనకాలమున భూమిపై జంతువులుగాని మనుజులుగాని నశింపక పూర్వమునుండియున్న స్థితిగతులను గూర్చి కొంత యీగ్రంథమునుండి నేర్చుకొందము. మనము చదివినకొలదియు, మొదట కొన్నిజంతువులను గూర్చియు, పిమ్మట నెక్కువజంతువులనుగూర్చియు తెలిసికొందము. తరువాత పురుషులును స్త్రీలును కనుబడరు. కాని వారుప్రస్తుతము మనము చూచు స్త్రీపురుషులకంటె చాలభేదమైనవారు. వారు కొంచెము హెచ్చుతక్కువగ జంతువులను పోలియుండెడివారు. క్రమముగ వారనుభవము సంపాదించి యాలోచించుట కారంభింతురు. ఆలోచనాశక్తి పొందగనే వారు జంతువులకు చాల భిన్నమైనవారగుదురు. వారి యాలోచనాశక్తి పొందగనే వారు జంతువులకు చాల భిన్నమైనవారగుదురు. వారి యాలోచనాశక్తి వారిని చాల పెద్దవియు క్రూరమును నగుజంతువులకంటె బలవంతమైన వారినిగ

చేయును. మావటివాడు గొప్పజంతువగు నేనుగు నీపువిూద కూర్చుండి దాని నతని యిష్టమువచ్చినట్లు చేయించుట నీ విప్పుడు జూచుచున్నావు; ఏనుగు చాలపెద్దది; బలవంతమైనది. దానిమెడమీద కూర్చుండు మావటివానికంటె నదియెంతో బలిష్ఠమైనది. కాని మావటివాని కాలోచనాశక్తిగలదు. అందుచేతనే మావటివాడు యజమాని యగుచున్నాడు; ఏనుగతనికి లొంగుచున్నది. అట్టి యాలోచన యెక్కువయిన కొలది మానవుడు బుద్ధిమంతుడును వివేకవంతుడును నగుచున్నాడు. నిప్పుచేయుట, భూమిని సేద్యముచేసి పంటలు పండించుట, బట్టలునేయుట, ఇండ్లుకట్టుట మొదలగు ననేకమగు విషయముల నతడు కనిపెట్టియున్నాడు. చాలమంది స్త్రీపురుషులు కలసి యొకచోట నివసించుటచే నగరము లేర్పడినవి నగరము లేర్పడకమునుపు మానవులు గుడారములందు నివసించుచు నొకచోటనుండి మరియొకచోటికి తిరుగుచుండిరి. భూమినుండి పంటలుపండించుట వారికప్పుడు తెలియదు. కనుక వారికి ధాన్యముగాని గోధుమలుగాని తెలియవు. అప్పుడు కూరగాయలు లేవు. ఇప్పుడు నీవుతినుట కుపయోగించు చాలవస్తువులప్పుడులేవు. బహుశః మనుజులప్పు డడవిలోని కాయలను పండ్లనే తినుచుండిరి. ఎక్కువగా వారు జంతువులనుచంపి యాహారముగా నుపయోగించుచుండిరి. నగరములు వృద్ధియయినకొలదియు ప్రజలు వివిధకళలను నేర్చిరి. వ్రాతనుకూడ వారు నేర్చుకొని చాలకాలమువరకు

వ్రాయుటకు కాగితములు లేకపోవుటచే భూర్జపత్రములమీద గాని, తాటాకులమీదగాని వ్రాత జరుగుచుండెను. ప్రాచీన కాలమున వ్రాయబడిన తాటియాకు పుస్తకములు ఇప్పుడు కొన్ని గ్రంథాలయముల యందును, ఇండ్ల యందును కను పడుచుండును. కాగితము వచ్చినపిదప వ్రాతసులభమయ్యెను కాని యచ్చుయంత్రములు లేకపోవుటచే ఇప్పటివలె వేల కొలది ప్రతులచ్చువేయుటకు వీలులేకపోయెను. చాలశ్రమ పడి పుస్తకముల ప్రతులు వ్రాయవలసివచ్చెడిది. కనుకనే యప్పుడు పుస్తకములు చాల లేకుండెను పుస్తకవిక్రయశాల కుపోయి కొనుటకు వీలయ్యెడిదిగాదు. ఒకరిచేత పుస్తకపు ప్రతి వ్రాయించవలసి యుండెను, ఇట్లుచేయుటకు చాలకాల ము పట్టుచుండెను. కాని యప్పటివారు చాలయందముగ వ్రాయుచుండిరి. సుందరమగు నక్షరములతో వ్రాయబడిన గ్రంథము లిప్పటికిని కొన్నిగ్రంథాలయములలోనున్నవి. మన దేశమున నిట్టివి సంస్కృత, పర్షియను, ఉర్దుభాషలలో గలవు ఇట్టిపుస్తకములు వ్రాయువాడు పుటలప్రక్క మనోహరమగు పుష్పములను, లతలను చెక్కుటకూడ గలడు.

నగరము లభివృద్ధియయినకొలది దేశములును, జాతులును ఏర్పడెను. ఒక దేశమున నిరుగుపొరుగుల నివసించుచుండిన ప్రజలకు సహజముగ పరిచయ మెక్కువ గలుగుచుండెను. ఇతర దేశములలో నివసించు ప్రజలకంటె తాము గొప్పవారమని తలచి తెలివితక్కువగ నితరులతో పోరాడ మొదలిడిరి.

పోరాడుటయు హత్య జేయుటయు చాలబుద్ధిహీనమగు పనులని వారు గ్రహింపలేరు. ఈవిషయమును ప్రజలిప్పటికిని గ్రహింపలేకున్నారు. ఇట్టిపను లెవరికిని లాభదాయకములుగావు. [ప్రాచీన కాలపు నగరములయొక్కయు, దేశములయొక్కయు చరిత్ర తెలిసికొనుటకు మనకు కొన్ని గ్రంథములు దొరుకుచున్నవి. కాని యిట్టి గ్రంథము లనేకములు లేవు. మరికొన్ని వస్తువులు మనకీవిషయమున తోడ్పడుచున్నవి. పూర్వకాలపు రాజులును, చక్రవర్తులును, తమతమ కాలములయందు జరిగిన యంశములను శిలాశాసనములమీదను, రాతిస్తంభముల మీదను వ్రాయించుచుండిరి. కాగితము ప్రాతపడుటచేతను పురుగులు కొరికి వేయుటచేతను పుస్తకములు చాలకాలము నిలువ నేరవు. కాని రాళ్ళెంతకాలమయినను చెక్కుచెదరవు. అలహాబాదుకోటలోని అశోకుని శిలాశాసనముచూచిన సంగతి బహుశః నీకు జ్ఞాపకముండును. అనేకశతాబ్దములక్రింద మన దేశమును పాలించిన ఘనుడగు అశోకచక్రవర్తి జేసిన ప్రకటన ఇచట రాతిపై జెక్కబడినది. లక్నోలోని మ్యూజియమునకు (ప్రాచీనవస్తుప్రదర్శనశాలకు) నీవుపోయిన అనేకమగు శిలాశాసనములను చూడగలవు.]

[యూరపు నందలి దేశములలోని ప్రజలు అనాగరికులై యడవిమనుష్యులుగ నున్నపుడు చీనా, ఈజిప్టు దేశములలో జరిగిన ఘనకార్యములను గూర్చి చరిత్రవలన మనకు తెలియును. రామాయణ మహాభారతములవంటి గొప్పగ్రంథములు

వచింపబడిన కాలమునందలి హిందూదేశపు వైభవమును అప్పుడు మన దేశ మెట్లయిశ్వర్యములతో దులతూగుచుండిన దియు, నెట్టిపరాక్రమవంతు లిచటనుండినదియుగూడ మనకు దెలియును. ప్రస్తుతము మన దేశము దరిద్రావస్థలోనున్నది. విదేశీయులచే పాలింపబడుచున్నది. మన దేశములోగూడ నిచ్ఛవచ్చినట్లుండుటకు మనకు స్వేచ్ఛలేదు. కాని యిట్టి యవస్థ పూర్వకాలమున లేదు. తగినశ్రమపడినచో మన దేశమునకు తిరిగి మనము స్వాతంత్ర్యము చేకూర్పవచ్చును. అప్పుడు బీదలస్థితి బాగుపడి యూరపునందలి దేశములవలెనే మన దేశముగూడ సౌఖ్యదాయకముగా నుండును. రాబోవు లేఖలో మనోరంజకమగు జగత్కథ నారంభించెదను.

3

భూమి యేర్పడినవిధము

భూమి సూర్యునిచుట్టు తిరుగుననియు చంద్రుడుభూమి చుట్టు తిరుగుననియు నీకు తెలియును. భూమివలె సూర్యుని చుట్టు తిరుగు గోళములు చాలగలవనియుకూడ బహుశః నీకు తెలియును. వీటన్నింటికిని మనభూమికినిగూడ గ్రహములని పేరు. ఇతరగ్రహముల కుపగ్రహములుగలవు. సూర్యుడను గ్రహమును, ఉపగ్రహములును, కలసి యొకకుటుంబముగ నేర్పడుచున్నది. దీనికి సూర్యకుటుంబమని పేరు. గ్రహములన్నింటికిని సూర్యుడు తండ్రివంటివాడు.

రాత్రులందాకసమున ననేకములగు నక్షత్రములగపడు ను. వీనిలో కొన్ని గ్రహములు. గ్రహములు వాస్తవముగ నక్షత్రములుగావు. గ్రహమేదియో నక్షత్రమేదియో నీవు గుర్తింపగలవా? యదార్థముగజూచిన గ్రహములు నక్షత్ర ములకంటె చాల చిన్నవి. కాని యవి మనకు సమీపమున నుండుటచే పెద్దవిగ కనబడుచున్నవి. చంద్రుడు చాల చిన్న గ్రహమైనను దగ్గరనుండుటచే పెద్దగ గనపడుచున్నాడు. గ్రహములను, నక్షత్రములను, గుర్తించుట కొకమార్గము గలదు. నక్షత్రములు మినుకుమినుకుమనును. గ్రహములు మినుకుమినుకుమనవు. ఎందుచేతననగా గ్రహములకు సూర్యుని నుండియే కాంతిగలుగును. గ్రహములమీదను చంద్రుని మీదనుపడు సూర్యునికాంతియే మనకగుపడుచున్నది. నక్షత్రములు సూర్యునిపోలినవే. నక్షత్రములు చాల వేడివి, తేజస్సును కల్గియుండుటచే వాటంతటనవి ప్రకాశించుచున్నవి. నిజముగా జూచిన సూర్యుడును ఒక నక్షత్రమే. సూర్యుడు మనకు దగ్గరనుండుటచే పెద్దయగ్ని గోళమువలె గనబడు చున్నాడు.

మనభూమి సూర్యకుటుంబమునకు చెందియున్నది. భూమిచాల బ్రహ్మాండమైనదని మనమనుకొను చున్నాము. మనయాకారముతో బోల్చిచూచినచో భూమిచాల గొప్పది. వేగముగాపోవు రైలుబండిలోగాని, స్టీమరులోగాని ప్రయాణము చేసినచో భూమిపై నొకకొననుండి మరియొక కొనకు చేరు

టకు కొన్ని వారములును, కొన్ని నెలలును పట్టును. భూమి మనకంత పెద్దదిగ కనుపడుచున్నను అది గాలిలో వ్రేలాడు ధూళిరేణువును బోలియున్నది. సూర్యుడు భూమినుండి కోట్ల కొలది మైళ్ళదూరములోనున్నాడు. మిగిలిన నక్షత్రములింకను ఎక్కువ దూరములోనున్నవి. నక్షత్రములనుగూర్చి తెలిసి కొనియున్న ఖగోళశాస్త్రజ్ఞులు చాల ప్రాచీనకాలమున భూమియు నితర గ్రహములును సూర్యునియందు భాగములుగా నుండెనని చెప్పెదరు. ఇప్పటివలె నప్పుడు కూడ సూర్యుడు విపరీతముగ మండెడి పదార్థమైయుండెను. ఎట్లో సూర్యుని నుండి కొన్ని భాగములు విడిపోయి గాలిలో కెగిరిపోయెను. కాని యాభాగములు తమజనకుడగు సూర్యునినుండి పూర్తిగ విడిపోవలేక పోయెను. కనుక త్రాటితో కట్టబడిన ట్లవి సూర్యుని చుట్టును తిరుగనారంభించెను. త్రాటితో సరిపోల్చబడిన యావింతశక్తియే చిన్నపదార్థములకు పెద్దవానివైపు ఆకర్షణను గలుగ జేయును. వస్తువులు బరువుచే క్రిందబడునట్లా శక్తియే చేయుచున్నది. మనకు సమీపముననున్న పెద్ద వస్తువులలోనెల్ల భూమిరో మిగుల పెద్దదియగుటచే మనచేత నున్న వస్తువులను భూమి యాకర్షించును.

పైన చెప్పినరీతిని భూమి సూర్యునినుండి బయటకు చొచ్చుకొని వచ్చినది. మొదటనది చాల యుష్ణముగనుండి భయంకరమగు వేడిగాలి దానిచుట్టు నావరించియుండెను. కాని సూర్యునికంటె చాలచిన్నదిగుటచే చల్లారనారంభిం

చెను. సూర్యుడుకూడ నంతకంతకు చల్లబడుచున్నాడు. కాని బాగుగా చల్లబడుటకు కోట్లకొలదిసంవత్సరములు పట్టును. భూమి సూర్యునికంటె కొద్దిసంవత్సరములలోనే చల్లబడినది. భూమి వేడిగా నున్నపుడు దానిపై మనుష్యులుగాని, జంతువులుగాని, మొక్కలుగాని, చెట్లుగాని జీవింపలేకపోయెను. అపుడు దానిమీద నేదియున్నను మండిపోయి యుండెడిది.

సూర్యునినుండి యొకభాగము విడిపోయి భూమియైనట్లుగనే భూమినుండి యొకభాగము విడిపోయి చంద్రుడుగ నేర్పడెను. ఇపుడమెరికా జపానులమధ్యనున్న పసిఫిక్ మహాసముద్రపు ఖాళీస్థలమునందుండియే చంద్రుడు విడివడెనని చాలమంది యభిప్రాయము.

భూమి చల్లబడుటకు చాలకాలముపట్టెను. క్రమముగా భూమిపైభాగము చల్లబడెను. గాని లోపలిభాగము వేడిగనే యున్నది. ఇప్పటికైనను బొగ్గుగనివంటి ప్రదేశమునుండి భూమి యడుగునకు పోయినకొలది వేడి యెక్కువగ నుండును. ఇంకను అడుగునకు పోయినకొలది చింతనిప్పువలె నెర్రగా నుండవచ్చును. చంద్రుడుకూడ చల్లబడ నారంభించెను. కాని భూమికంటె చంద్రుని పరిమాణము చిన్నదియగుటచే త్వరగా చల్లబడెను. చంద్రుడు హాయియగు చల్లదనము నొసగును గదా! చంద్రునకు "హిమకరుడను" పేరు కలదు. బహుశః చంద్రునిలో మంచుగడ్డలును, మంచు ప్రవాహములును విపరీతములుగనున్నవి కాబోలును. భూమి

చల్లబడినప్పుడు గాలిలోని నీటియావిరి గడ్డకట్టి వర్షముగా మారియుండును. అప్పుడు కుంభవృష్టి కురియుటచే భూమిమీద ఖాళీలన్నియునిండి సముద్రములును, మహాసముద్రములు నేర్పడినవి.

భూమియును, మహాసముద్రములును చల్లబడినకొలదియు జీవములు సముద్రములందును భూమిమీదను నివసించుటకు వీలయ్యెను.

తరువాత లేఖలో జీవముల యారంభమునుగూర్చి తెలిసికొందము.

4

భూమిపై తొలిజీవములు

చాలకాలమువరకు భూమి యత్యుష్ణముగానుండుటచే జీవములేవియును దానిమీద నుండలేకపోయెనని క్రిందటి లేఖలో చదివియున్నాము. భూమిమీద ప్రాణులజీవిత మెప్పుడారంభమయ్యెను? మొదటిజీవములేవి? ఇది చాల కౌతుకజనకమగు ప్రశ్నయేకాని దానికి సమాధానము చెప్పుటమాత్రము చాలకష్టము. జీవితమన నేమియో ముందాలోచింతము. మనుజులును జంతువులునుమాత్రమే జీవములని నీవందువు కాబోలు. చెట్లు, తుప్పలు, కూరగాయలు మొదలగు వానిమాటయేమి? నిశ్చయముగ నివియు జీవములుగలవియే,

అవికూడ నీరుత్రాగి గాలిపీల్చి, పెరిగి మరణించును. చెట్టు నకును జంతువునకును ముఖ్యభేద మేమనగా చెట్టుకదలలేదు లండనులో 'క్యూగార్డెన్సు' నీవుచూచిన కొన్ని మొక్కలు నీకు జ్ఞాపకమున్నవనుకొందును. 'ఆర్కిడులు; పిచరులు; అన బడు యీమొక్కలు ఈగలను తినుచు, సముద్రపు టడు గున నివసించుచు కదలలేని స్పాంజి యనుపేరుగల జంతువులు కొన్నిగలవు. ఒకొక్కప్పుడది మొక్కయో జంతువో నిర్ధారణచేయ వీలులేని ప్రాణులు కూడ కొన్నిగలవు వృక్ష శాస్త్రమును, జంతుశాస్త్రమును నీవు చదువునపుడు పూర్తి గ మొక్కలుగాని ఈవింతజీవులనుగూర్చి నీవుచదువగలవు.

రాళ్లకుగూడ నొకవిధమగు ప్రాణముకలదనియు, అవి కూడ బాధ ననుభవించుననియు కొందరు చెప్పుదురు. కాని దీనిని ప్రత్యక్షముగ చూచుట చాలకష్టము. జినీవాలో మన లను చూచుటకువచ్చిన యొకరు నీకు జ్ఞాపక ముండవచ్చును ఆయనపేరు "సర్ జగదీశచంద్రబోస్" మొక్కలకు ప్రాణ ము కలదని ఆయన ప్రయోగములద్వారా ఋజువుపరచెను. రాళ్ళకుగూడ ప్రాణముకలదని ఆయన యభిప్రాయము.

దేనికిప్రాణముగలదో, దేనికి లేదో నిర్ధారణచేయుట చాలకష్టమని నీవు గ్రహించియుందువు. కాని ప్రస్తుతము రాళ్ళమాట వదలి మొక్కలనుగూర్చియు జంతువులను గూ ర్చియు నాలోచింతము. ప్రస్తుతము లెక్కలేనన్ని జంతువుల ను మనము చూచుచున్నాము. అవి యనేకవిధముల నున్నవి

వీనిలో స్త్రీజాతియు పురుషజాతియు గలవు. వీనిలో కొన్ని తెలివిగలవియు కొన్ని తెలివితక్కువైనవియు యున్నవి. జంతువులలో గూడ నట్లు. కోతి, చీమ మొదలైనవి కొన్ని తెలివైనవి. మరికొన్ని తెలివితక్కువైనవి. చేపలును, నీటిలో నివసించు మరికొన్ని జంతువులును చాల అధమజాతికి చెందినవి. అన్నిటికంటెను అల్పమైనవగు స్పాంజి, జిగట చేప మున్నగునవి సగము మొక్కగను సగము జంతువుగనుండు జీవములుగలవి.

వివిధజంతువులన్నియు భూమిపై నొకేసారి పుట్టినవా? లేక క్రమముగా నొకజాతితరువాత నొకటి పుట్టినవా? ప్రాచీన కాలపుగ్రంథములలో నీక్రమము తెలుపబడలేదు. ప్రకృతి గ్రంథము మనకేమైన తోడ్పడునా? నిశ్చయముగ తోడ్పడును. ప్రాచీనశిలలలో జంతువులయెముకలు కనపడుచున్నవి. వీనికి శిలాజీవశేషములని పేరు. అవి మనకు కనుపడినపుడు, ఆశిలలేర్పడినపుడే అచ్చట ఆయెముకలుగల జంతువులు జీవించియుండెనని మనము చెప్పవచ్చును. లండనులోని సౌతుకెన్సింగుటను మ్యూజియములో నిట్టి శిలాజీవశేషముల నెన్నియో పెద్దవియు, చిన్నవియు చూచియున్నావు.

ఏజంతువైనను చనిపోయినతరువాత దానిశరీరములోని మాంసముతో గూడిన మృదువైనభాగము త్వరగా కుళ్ళిపోవును గాని, దానియెముకలు చాలకాలముండును. ఈ యెముకలే చాల పూర్వకాలమున నివసించియుండిన జంతు

వులనుగూర్చి కొంతవరకైనను మనకు తెలుపును. కాని జిగటచేపవంటివానికి ఎముకలు లేకపోవుటచే నది మరణించిన పిదప వాని శేషమేదియు నుండదు.

శిలలను జాగ్రత్తగ పరిశీలించి జీవశేషములగు నెముకలను సమకూర్చినచో వివిధజాతులగు జంతువులు వేర్వేరు కాలముల యందు జీవించియుండెనని తెలిసికొందుము. అవి యన్నియు నొకేసారి హఠాత్తుగా పుట్టలేదు. మొట్టమొదట శరీరముపై చిప్పలుగల సామాన్యజంతువులు - నత్తగుల్లల వంటివి - ఉండెను. సముద్రతీరమున నీకుదొరకు నందమగు నాలుచిప్పలు చనిపోయిన జంతువుల పైపెంకులే. తరువాత పాములు, ఏనుగులకంటె పెద్దవగు జంతువులు, పక్షులు మొదలగు క్లిష్టమగు నవయవనిర్మాణముగల జంతువు లేర్పడెను. కట్టచివరకు మనుష్యుల శిథిలములు లగపడుచున్నవి. కనుక జంతువులవృద్ధిలో నొకక్రమమున్నట్లు కనబడుచున్నది. మొదట సరళమైన జీవములు, తరువాత క్లిష్టమగు నవయవనిర్మాణముగల యెక్కువరకపు జంతువులు; తుట్టతుద కత్యుత్తమశ్రేణికి చెందిన మానవుడు. స్పాంజియు, నత్తగుల్లయు నభివృద్ధియై, మార్పును, పరిణతి నెట్లుజెందినవో తెలిసికొనుట కుతూహల జనకమగు విషయమే. ముందుముందు నే నావిషయమును గూర్చి వివరించెదను. కాని ప్రస్తుతము మనము మొట్టమొదటి జీవములనుగూర్చి తెలిసికొందము.

భూమి చల్లబడినపిదపనుండిన మొట్టమొదటి జీవములు మృదువైనపాకమువంటి వస్తువులైయుండెను. వీనికి పైపెంకు గాని యెముకలుగాని లేవు. కనుక మనము వీనిని గూర్చి తెలిసికొనుట కొంతవరకూహపైననే ఆధారపడవలసియుండును. సముద్రములో నిప్పటికిని యిట్టిజిగటపదార్థము లనేకములు గలవు. అవి గుండ్రముగానుండును గాని యెముకలుగాని పై చిప్పగాని లేకపోవుటచే వానిరూప మెల్లపుడును మారుచుండును. అవి కొంచెమెక్కువతక్కువగ నిట్లుండును. వీనిమధ్య నీకు చుక్క కనబడుచున్నది. అదియే బీజము. అది దాని హృదయమనికూడా చెప్పవచ్చును. ఈ జంతువులు (లేక వీనికి మరేపేరుపెట్టిననుసరే) వాటంతటవియే రెండుభాగములుగ విడిపోవు వింతస్వభావముగలవి. ఒకానొకచోట సన్నముగా నగుటకారంభించి, చివరకు రెండుజిగురువంటి పదార్థములుగ విడిపోవును. కాని రెండు భాగములును మొదటిదానిని పోలియుండును. ఈభాగము లీవిధముగ నుండును:—

బీజముకూడ రెండుభాగములై తుద కనేకవిభాగము లేర్పడునని కనుపడుచున్నవి. ఈవిధముగ నీజంతువులు విభాగముపొంది వృద్ధియగుచుండును. మనము నివసించు భూమిపై మొదటిజీవ మిట్టిదై యుండవలెను. ఇదియెంత సరళమును నల్పమునగు జీవప్రతినిధియోగదా! ఆకాలమున భూమిపై నెచటను నింతకంటె నుత్కృష్టమైన జీవమేదియు లేకుండెను.

నిజమగు జంతువు లప్పటికి పుట్టలేదు. మానవుడు కోట్లకొలది సంవత్సరములతర్వాతగాని జన్మింపలేదు.

ఈ పాకమువంటి పదార్థములతర్వాత సముద్రపురెల్లు; నత్తగుల్లలు; పీతలు; పురుగులు మొదలగునవి పుట్టెను. తరువాత చేపలు పుట్టెను.

చేపల కేముకలవంటి కఠినపదార్థమును పెంకును నుండుటచే చాలకాలముతర్వాతకూడ వానినిగూర్చి మనకు తెలిసికొనుట కాధారములు దొరికినవి. సముద్రతీరమున మట్టిలోనవి కప్పివేయబడినవి. అంతకంత కెక్కువమట్టితోను, యిసుకతోను, కప్పబడుటచే నవి జాగ్రత్తగా నుంచబడినవి. పైనున్న మట్టియొక్కయు, నిసుకయొక్కయు నొత్తిడిచే నడుగుననున్న మట్టి తుదకు కఠినమయిన శిలారూపము దాల్చినది. ఇట్లు సముద్రపుటడుగున శిలలు ఏర్పడినవి. భూకంపమువలనగాని, యితరమగు మార్పులవలనగాని యడుగుననున్నశిలలు బయటపడి ఆరిననేలగా మారినది. ఆయెండినరాయి నదులచేతను, వర్షములచేతను కొట్టుకొనిపోయి యుగములకొలది కాలముగడచినపిదప తుదకు ఆమరుగుపడిన చిప్పలు బయటపడినవి. ఈజీవశేషములును పెంకులును మనకిట్లగపడి మానవునకుముందు భూమియెట్లుండెనో తెలిసికొనుటకు తోడ్పడుచున్నవి. ఈ సూక్ష్మజంతువులు వృద్ధిజెంది ప్రస్తుతము జంతువులెట్లేర్పడినవో తరువాత లేఖలో పరిశీలింతము.

జంతువుల పుట్టుక

భూమిమీఁద మొదటి జీవములు చిన్నసముద్రపు జంతువులును, నీటిమొక్కలు నయియుండునని మనము గ్రహించితిమి. అవినీటిలోనే నివసింపగలవు. బయటకువచ్చినచో సముద్రపుటొడ్డున పడియుండు జిగటచేపలవలెనే యెండిపోయి చచ్చిపోవును. ఆరోజులలో నిప్పటికంటె చాల ఎక్కువ సమృద్ధిగ నీరును, బురద నేలనుఉండియుండవచ్చును. కొంచెము దళసరిచర్మముగల చేపలు ఆరిన నేలపై ఎక్కువ కాల ముండగలవు. ఏలయనగా నవి యంతత్వరగా ఎండిపోవు. అందుచే క్రమముగా మృదుచర్మముగల చేపలు మొదలగు జంతువులు నశించి దళసరి చర్మముగల జంతువులు వృద్ధిచెందినవి. ఇవి చాల చిత్రమగు విషయము. జంతువులు క్రమముగ పరిసరముల ననుసరించి సరిపెట్టుకొనునని దీనివలన తెలియుచున్నది. లండనులోని సౌతుకెన్సింగ్టన్ మ్యూజియములోని పక్షులును, జంతువులును మంచువలె తెల్లగానుండుట నీవు చూచి యున్నావు. మంచుతో గూడిన ప్రదేశములలో జంతువులిట్లే యుండును. పచ్చని చెట్లతోను ఆకులతోను గూడిన యుష్ణప్రదేశములలో నాకు పచ్చగగాని, మరియొక దట్టమగు రంగుగగాని యుండును. అనగానవి వానిపరిసరముల ననుసరించి మార్పుచెందును. వాని పరిసరములరంగుగూడ గల్గియున్నచో వానిశత్రువులు

వానిని గుర్తింపలేరు. అందుచే నాత్మరక్షణ కిది పనికివచ్చును. శీతలప్రదేశములలోని జంతువులకు చలినుండి రక్షించుటకు వాని శరీరముపై దట్టమగు బొచ్చుపెరుగును. అట్లే పెద్దపులికి పచ్చనిచారలుండును. దట్టమగు నరణ్యములలో పులియగు పడనే యగుపడదు.

జంతువులు పరిసరముల కనుగుణముగ ప్రవర్తించు నను విషయము ముఖ్యమయినది సృష్టియందలి యేర్పాటు ననుసరించి మార్పుబొంది, పరిసరముల కనుగుణముగ ప్రవర్తించు జంతువులు క్షేమముగ నుండుట కెక్కువ అవకాశముగలదు. అట్టివి ఎక్కువగ వృద్ధిపొందును. మిగిలినవి వృద్ధి జెందవు ఈవిషయ మనేకమగు సృష్టివిచిత్రములకు కారణములను మనకు వివరించుచున్నది. చిన్నజంతువులు క్రమముగ వృద్ధిజెంది పెద్దజంతువులగుటకును, కోట్లతరబడి సంవత్సరములలో మృగము మానవుడుగ పరిణామము జెందుటకును హేతువు నిది విశదీకరించుచున్నది. మనచుట్టును ఎల్లప్పుడు ననేకవిధములగుమార్పులు గలుగుచున్నను అవి చాల మెల్లగా జరుగుచుండుటచేతను, అవిజరుగుకాలముతో సరిపోల్చిన పుడు మనజీవితప్రమాణము చాలతక్కువగుటచేతను, వానిని మనము గుర్తింపలేకున్నాము. ప్రకృతిమాత్రము మార్పు చెందుచునేయుండి అంతకంతకుపరిణతిబొందుచునే యుండును

భూతలమంతకంతకు చల్లబడుచు ఆరుచున్న సంగతి నీకు జ్ఞప్తియున్నదిగదా! అట్లు చల్లబడినకొలది, శీతోష్ణస్థితి

మారుటచే ననేకములగు మార్పులు గలిగినవి. భూమిమారిన కొలది మెల్లగా జంతువులును మారి క్రొత్తరకపు జంతువులు జన్మింప నారంభించినవి. మొట్టమొదట అవయవక్లిష్టతలేని సముద్రపు జంతువులుండెను. తరువాత క్లిష్టములగు నవయవములుగల జంతువులేర్పడినవి. అంతకంతకు పొడినేల యెక్కువైనకొలది యిప్పటి మొసళ్ళు కప్పలువలె భూమిమీదను నీటిలోను నివసించు జంతువులు బయలుదేరినవి. వానితర్వాత కేవలము భూచరములును, ఆపిమ్మట గాలిలో నెగురుపక్షులును, పుట్టినవి. పైన కప్పవిషయము చెప్పియున్నాను. దీని జీవితము చాల చిత్రమైనది. దీనిజీవితమునుబట్టి జలచరములు క్రమముగా భూచరములుగ నెట్లు మారినవో మనము తెలిసికొనగలము. కప్ప మొదట చేపవలెనే యుండునుగాని పిదప భూచరములవలె శ్వాసకోశములతో గాలిని పీల్చుట కారంభించును.

భూతలముపై జీవములు నివసించుట కారంభమైన మొదటిదినములలో పెద్దఅరణ్యము లెక్కువగా నుండెను. అప్పుడు భూమియంతయు దట్టమగు నడవులతోనిండి బురదనేల యెక్కువగా నుండెను. ఈయడవులన్నియు క్రమముగ కప్పివేయబడి మట్టి రాళ్ళు మొదలగు వానియొత్తిడిచే నేల బొగ్గుగా మారినది. నేలబొగ్గు భూమియడుగున గనులలో దొరకునని నీకు తెలియును. బొగ్గుగనులన్నియు ప్రాచీనకాలమున అరణ్యములే.

మొదటి భూచరములలో పెద్దపాములు, బల్లులు, మొసళ్ళు మొదలగునవి యెక్కువగ నుండియుండును. దీని లో కొన్ని నూరడుగుల పొడవుగూడ నుండెను. నూరడుగుల పాము గాని బల్లిగాని యెట్లుండునో యూహింపుము! ఇట్టిజంతు వుల జీవవిశేషములను లండనుమ్యూజియములో చూచిన సంగతి నీకు జ్ఞాపకమున్నదా?

ప్రస్తుతము మనకగుపడు జంతువులవంటివి తర్వాత పుట్టెను. ఇవి పిల్లలకు పాలు కుడుపునుకనుక "మమ్మాలులు లేక స్తనులు" అని వీనికిపేరు ఇవికూడ నిప్పటివానికంటె పూర్వము చాలపెద్దవిగనుండెను. స్తనులలో మనుజుల నెక్కువగా పోలియున్నదికోతి. కనుకనే మానవుడు కోతి యొక్క సంతతికి జెందినవాడని తలచుచున్నారు. జంతువు లన్నియు తమపరిసరముల కనుగుణముగవర్తించి పరిణామము బొందుచున్నట్లే మానవుడుగూడ మొదట వానరశ్రేష్ఠముగ నుండెనని దీనియర్థము. కాలము గడచినకొలది ప్రకృతి నను సరించి మానవు డభివృద్ధినొంద నారంభించెను. ఇప్పుడు జంతువులకును తనకును పోలికయే లేదని మానవుడు తలచు చున్నాడుకాని, మనకును వానరములకును దగ్గరబంధుత్వము గలదని మానవులమగు మనము జ్ఞప్తియంచుకొనుట మంచిది. ఇప్పటికిని మనలో గొందరు కోతులవలెనే సంచ రించుచున్నారని నాయభిప్రాయము.

6

భూమిపై మానవుని ప్రవేశము

భూమిపైనున్న జీవములు మొదట సరళమగు నాకారములుగలవై మెల్లమెల్లగ కోట్లకొలది ఏండ్లలో పరిణామము చెంది ప్రస్తుతపురూపము నెట్లుదాల్చెనో క్రిందటి లేఖలో చదివియున్నాము జంతువులు తమపరిసరముల ననుసరించి వర్తించునను ముఖ్యసూత్రమును కూడ మనము గమనించి యుంటిమి. ఇట్లు పరిసరముల కనుగుణముగ వర్తించుటలో నవియనేకమగు క్రొత్తగుణముల నలవరచుకొని ఎక్కువ శ్రేష్ఠములును, క్లిష్టములునైనవి. ఈమార్పును అభివృద్ధిని అనేకమార్గములలో మనము చూడగలము. దీనికుదాహరణ మేదన, మొదట ఎముకలులేని జంతువులు చాలకాలము బ్రతుకలేకపోవుటచే క్రమముగా ఎముక లేర్పడినవి. జంతువుల కేర్పడిన మొట్టమొదటి ఎముక వెన్నెముక. ఇట్లు ఎముకలతోగూడినవియు, ఎముకలులేనివియు నను రెండు విధముల జంతువు లేర్పడెను. మానవులును మనచుట్టునుండు జంతువులును వెన్నెముకలుగల ప్రాణులు.

గ్రుడ్లనుపెట్టి వానిని వదలివేయుచేపలవంటి చిన్న జంతువులు కొన్నిగలవు. అవి యొక్కొక్కసారి వేలకొలది గ్రుడ్లుపెట్టునుగాని వానిని కాపాడక వదలివేయును. తల్లి పిల్లలవిషయమున నెంతమాత్రమును జాగ్రత్త గైకొనదు.

గ్రుడ్లు నిల్లే వదలివేసి వానివైపునకు రావు గ్రుడ్లవిషయము నెవరును చూడకపోవుటని వానిలో చాలమట్టుకు చనిపోవును ఇదియంతయు కేవలము వ్యర్థముగదా! పెద్దజంతువులను పరిశీలించినకొలది వానిపిల్లలుగు. గ్రుడ్లను సంఖ్యయందు తక్కువయనియు నవి వానివిషయమున శ్రద్ధవహించునవియు తెలిసికొనగలము. కోడిపెట్టగూడ గ్రుడ్లుపెట్టునుగాని వాని మీద గూర్చుండి వానిని పొదిగి పిల్లలు బయటకువచ్చిన పిదప కొంతకాలము వరకు వాటికాహారమునిచ్చి మేపును. అవి పెద్దవైనపిదప తల్లి వాటివిషయమున శ్రద్ధవహింపదు.

సస్తనుల (మమ్మాలులు) నుగూర్చి క్రిందటి యుత్తరములో గొంతచెప్పియుంటిని. పెద్దజంతువులగు ఈజాతికి జెందిన జంతువులలో నెక్కువమార్పు గనపడుచున్నది. ఈరకపు జంతువులు గ్రుడ్లనుపెట్టవుగాని తల్లిగ్రుడ్డును (పిండమును) తనలోనే యిముడ్చుకొని యదిబాగుగా పెరిగినపిదప శిశువును కనును. కుక్కలు, పిల్లలు, కుందేళ్ళు నిట్టివి. తర్వాత తల్లి శిశువునకు పాలుకుడుపును. తల్లి పిల్లవిషయమున అమితశ్రద్ధ వహించును. వీనియందుగూడ వ్యర్థమగుపని కొంతగలదు. కుందేళ్ళు కొద్దినెలల కొకసారి యెన్నియో పిల్లలను పెట్టుచుండునుగాని వీనిలో చాలవఱకు చనిపోవుచుండును. ఏనుగు వంటి యుత్తమశ్రేణికిజెందిన జంతు వొక్కపిల్ల నేకని దానిని మిగులశ్రద్ధతో జూచును.

ఇట్లు జంతువులు పరిణామము చెందినకొలదిని గ్రుడ్లను పెట్టక తమ్ముబోలిన చిన్నపిల్లలను పెట్టుననియు, నుత్తమ జాతి జంతువు లొకసారి ఒకేశిశువును కనుననియు, నీవు గ్రహింపగలవు. ఉత్తమజాతిజంతువులు తమతమ శిశువులపై ప్రేమనుగూడ కనపరచునని నీవు గమనింపగలవు మానవు డత్యుత్తమజాతి జంతువు గనుక తల్లిదండ్రులు బిడ్డలపై నెక్కువ యనురాగము జూపి మిక్కిలి శ్రద్ధతో పెంచుదురు.

మానవు డీవిధముగ నల్పజాతిజంతువులనుండి యభివృద్ధి నొందియుండును. బహుశః ఆదిమమానవు లిప్పటి వారిని పోలియుండకపోవచ్చును. వారుసగము కోతులవలెను, సగము జంతువులవలెనుండి "వానరములు" అను సార్థక నామముగల్గి యుండవచ్చును. జర్మనీలో హీడెల్‌బర్గునగరములో నొకశాస్త్రాచార్యుని మనము చూచుటకు వెళ్ళిన మాట జ్ఞాపకముగలదా? అతడు జీవశేషములతో నిండియున్న యొక ప్రదర్శనశాలను మనకు చూపించెను. అతడొక ప్రాత పుఱ్ఱెను (కపాలమును) ఒకయినుపపెట్టెలోపెట్టి తాళము వేసి జాగ్రత్తగనుంచెను. ఇది ఆదిమానవులలోని యొకని పుఱ్ఱెయని యూహించుచున్నారు. ఆపుఱ్ఱె హీడెల్బర్గువద్ద భూమిలోకప్పబడియుండి దొరకుటచే నాపుఱ్ఱెగల యాదిమ మానవునకు హీడెల్బర్గు మానవుడని పేరిడిరి. కాని యప్పటి రోజులలో, హీడెల్బర్గుగాని మరియేనగరముగాని యుండ లేదనుటమాత్రము నిజము. ఆదిమమానవులు సంచారము

చేయుచుండిన ప్రాచీన కాలములో చాల చలిగానుండెను. అపుడు మంచు విపరీతముగా నుండుటచే ఆకాలమునకు హిమయుగమని పేరు. ఇప్పు డుత్తరధృవమువద్దనున్న హిమానీనదములవంటివి ఇంగ్లండు, జర్మనీ దేశములవరకు ప్రవహించుచుండెను. అపు డచట ప్రజలకు నివసించుట చాలదుర్భరముగనుండి యుండవలెను. హిమానీనదములు లేనిచోట మాత్రమే వారు జీవింపగలిగి యుండిరి. అప్పటిరోజులలో నిపుడు మధ్యధరాసముద్రమని మనము చెప్పుప్రాంతమును సముద్రముగ నుండలేదనియు నొకటిరెండుసరస్సులుగ నుండెననియు శాస్త్రజ్ఞులు చెప్పుచున్నారు. అపుడు ఎఱ్ఱసముద్రము లేదు. అదియంతయు నేలయే. హిందూదేశములో చాలభాగ మొకద్వీపమై యుండెను. పంజాబులోను మనరాజధానిలో చాలభాగమునను (సంయుక్తరాష్ట్రములు, యునైటెడ్ ప్రోవిన్సెస్) సముద్ర ముండెను. దక్షిణహిందూదేశమును, మధ్యహిందూదేశమును కలసి యొకద్వీపముగనుండి హిమాలయపర్వతములనుండి ఒక సముద్రముచే విడదీయబడియుండెనని యూహింపుము. అప్పుడు నీవు మసూరికి పోవలయునన్న పొగయోడ (స్టీమరు) పై పోవలసియుండును.

మానవుడు భూమిపై మొదట నవతరించినపుడు అతని కనేక భయంకరమృగములు చుట్టుముట్టి యుండియుండును. అందుచే నతడు భయమునందియుండును. కాని నేడు మానవుడు జగత్తున కధికారియై జంతువులను తన యిచ్చవచ్చినట్లు

త్రిప్పుకొనుచున్నాము. కాని ఆపూర్వపుదినములలో నతడు సృష్టికి యజమాని కాకపోవుట యట్లుండగా తానే క్రూర మృగములచే వెంటదరుమబడి తప్పించుకొనవలసి వచ్చెను. క్రమముగ మానవు డున్నతస్థితినిబొంది యంతకంత కెక్కువ బలవంతుడగుచు తుదకన్నిజంతువులకంటెబలవంతుడయ్యెను.

అతడి ట్లెవిధముగ నయ్యెను? శరీరబలముచేగాదు. ఏల యన నేనుగు మనుజునికంటె చాల బలమయినది. తన తెలివి తేటలచేతను బుద్ధిసూక్ష్మతచేతను మానవుడింత బలవంతు డయ్యెను. ప్రాచీనకాలమునుండి నేటివరకు మానవునిబుద్ధి ఎట్లు వికాసము నొందెనో మనము గుర్తింపవచ్చును. ఇతర జంతువులనుండి మానవుని వేరుచేయునది యతని బుద్ధిసూక్ష్మతయె. వివేకములేని మానవునకును జంతువునకును ఎట్టిభేద మును లేదు. మనుష్యుడు కనిపెట్టిన మొదట గొప్పవిషయము నిప్పు. ఇపుడు మనము అగ్గిపుల్లతో నిప్పంటించుచున్నాము. కాని అగ్గిపుల్లలు కొలదికాలము క్రిందటనే కనిపెట్టబడినవి. పూర్వకాలమున రెండు చెకుముకిరా ళ్ళొకదానితో నొకటి రాపిడిచేయుటచే పుట్టిన నిప్పు రవ్వతో నెండుగడ్డినిగాని, మరియేదైన యెండిన వస్తువునుగాని యంటించుటచే నిప్పు చేయుచుండిరి. ఒక్కొకవు డడవులలో చెకుముకిరాళ్ళకుగాని, మరేవస్తువులకుగాని గల్గిన రాపిడిచే నగ్ని బయలుదేరు చుండును. ఈవిషయమును బట్టి మరికొన్ని యితరసంగతులు గ్రహించుటకు తగినంత బుద్ధిసూక్ష్మత మిగిలిన జంతువులకు

లేకుండెను. కాని మానవునకు తెలివితేట లెక్కువగ నుండుటచే నతడు నిప్పుయొక్క యుపయోగము గ్రహింపగల్గెను. దానివలన నతనికి చలికాలమున వెచ్చదనముగల్గుచుండెను. అంతేగాక నతని ప్రబలశత్రువులగు నితరజంతువులు నిప్పు చూచి బెదరుచుండెను. కనుక నగ్నిబయలుదేరినప్పుడెల్ల నప్పటిస్త్రీపురుషులందరును దానిలో నెండుటాకులు బడవేసి మంట నెగద్రోయుచుండిరని తోచుచున్నది. మంట యారిపోవుట వారి కిష్టముండెడిదిగాదు. చెకుముకి రాళ్ళను రాపిడి చేయుటచే నిప్పు రవ్వలను పట్టించవచ్చునని క్రమక్రమముగా వారు గ్రహించియుందురు.

ఇది వారికొక నూతనావిష్కరణమువలె గన్పడెను. దీనిని వారు జంతువులపై నొకయస్త్రముగ ప్రయోగించుచుండిరి. జగత్తున కధికారియగుటకు మానవున కగ్ని ప్రథమ సోపాన మయ్యెను.

7

ఆదిమ మానవులు

మనుజునకు ఇతరజంతువులకును ముఖ్యభేదము మనుజునికిగల బుద్ధిసూక్ష్మతయేయని క్రిందటిలేఖలో గమనించియుంటిమి.

ఈబుద్ధివిశేషమువలననే అతడు బలశాలియై తనకంటె చాల పెద్దవియగు నితరజంతువులచే నాశనము చేయబడ

కుంపటు తటస్థించెను. మనుష్యుని బుద్ధివికసించుకొలది యతని శక్తికూడ వృద్ధికాజొచ్చెను. ఆరంభకాలమున శత్రువుల నెదుర్కొనుటకు తగిన యంత్రములు మనుజునకు లేవు. అతడు రాళ్ళనుమాత్రము విసరుచుండెను. క్రమముగా నతడు రాళ్ళతో గొడ్డళ్ళు ఖడ్గములు మొదలగునవియును, సన్నని సూదులనుగూడ చేయనారంభించెను. సౌత్ కేన్సింగ్టన్ మ్యూజియమునందును జినీవామ్యూజియములోను మనమిట్టి యాయుధములెన్నో చూచియుంటిమి.

క్రిందటి లేఖలో నేనుదహరించియుండిన హిమయుగ మంతమై మధ్యఐరోపాలోను, ఆసియాలోను, హిమానీనదములు తగ్గనారంభించెను. అంతకంతకు వెచ్చదనమెక్కువైన కొలది జనులు వ్యాపింపజొచ్చిరి.

ఆరోజులలో నిండ్లుగాని ఇతరవిధములగు కట్టడములుగాని లేవు. జనులు గుహాలలో నివసించుచుండిరి. వ్యవసాయమనునది లేదు. పండ్లు, కాయలు, జంతువులునే మనుష్యులయాహారముగ నుండెను. పొలములలో పంటలు లేకపోవుటచే నన్నము, రొట్టె మొదలగునవి లేవు. వంటలేదు గాని బహుశః వారు మంటలపై మాంసము వెచ్చచేయుచుండిరి. పాత్రలుగాని కుండలుగాని పెనములుగాని వారికిలేవు.

ఇచట విచిత్రమగు నొకసంగతిగలదు. ఈ యడవి మనుష్యులకు బొమ్మలుగీయుట తెలియును. వారికి కాగితము కలము, పెన్సిళ్ళు, కుంచెలు మొదలగునవి లేనిమాట నిజమే.

వారివద్ద రాతిసామానులు, మొనదేరినపనిముట్లు కొన్నియుండె ను, వీటితో వారు గుహాలగోడలపై జంతువులబొమ్మలు గీయుచుండిరి. ఆచిత్తరవులలో కొన్ని చాలబాగున్నవి కాని వానిలో చాలవరకు ఆకారచిత్రములే. చిత్రములు వ్రాయుట చాలసులభమని నీకు తెలియును. తరచుగ చిన్నపిల్లలు వానిని గీచుచుందురు. ఆగుహాలు చీకటిగనుండెను. గనుక వారు సులభమగు దీపములు వాడుకొని యుండవచ్చును.

ఇపుడు మనము వర్ణించిన నరులకు పూర్వశిలాయుగపు నరులనిపేరు. అప్పటిజనులు తమపనిముట్లన్నియు రాతితో జేసికొనెడివారు. కనుక నాకాలమునకు శిలాయుగము (రాతి యుగము) అనుపేరేర్పడినది. లోహముల వాడుక వారికి తెలి యదు. ఇప్పుడు మనముపయోగించు వస్తువులలో చాలవరకు లోహములతో చేయబడియున్నవి. ఆరోజులలో వారికి ఇను ముగాని కంచుగాని తెలియకపోవుటచే వారు రాతినే వాడు చుండిరి. రాతితో వస్తువులుచేయుట కష్టమైనపని. శిలాయుగ మంతమగుటకు పూర్వము ప్రపంచపు శీతోష్ణస్థితి ఎక్కువగా మారి వెచ్చదనమెక్కువైనది. హిమానీనదము ఉత్తర ధృవమువైపు పోయెను. మధ్యఆసియా ఐరోపాలలో పెద్ద అరణ్యము లేర్పడెను. ఈయడవులలో క్రొత్తజాతి ప్రజలు నివసింప నారంభించిరి. వీరును రాతియుగపు ప్రజలేగాని వీరిది నవీనశిలాయుగము. వీరు నవీన శిలాయుగపుప్రజ లన బడుచున్నారు.

ఈనవీన శిలాయుగపుప్రజలనుగూర్చి తెలిసికొన్నపుడు చాలయభివృద్ధి కనబడుచున్నది. ఇతరజంతువులతో బోల్చి చూడగా మనుజునిబుద్ధిసూక్ష్మతయే యతనిని చాలముందంజ వేయునట్లు చేయుచున్నది. నవీనశిలాయుగపు ప్రజలు వ్యవసాయముచేయుట యను నొక నూతనవిషయము కనిపెట్టిరి. వారు భూమినిదున్ని విత్తనములుజల్ల నారంభించిరి. ఇవి వారికి చాల లాభదాయకమయ్యెను. రోజంతయు జంతువులను వేటాడ నవసరములేక వారికిపుడాహారము లభించుచుండెను వారికిపుడు విశ్రాంతికాల మెక్కువగనుండెను. అందుచే బుద్ధి నుపయోగించి యాలోచనచేయుటకు వీలుకలిగెను. వారికి విశ్రాంతి యెక్కువైనకొలదియు క్రొత్తవిషయములను, క్రొత్తపద్ధతులును కనిపెట్టుటకు వీరికి యెక్కువ అవకాశము దొరకెను. మట్టిపాత్రలను నిర్మించి వీనిలో వంటచేసికొన నారంభించిరి. వారి రాతి పనిముట్లు నిగనిగలాడునట్లు మెరుగుపెట్టబడెను. ఆవు, కుక్క, గొఱ్ఱె మొదలగు జంతువులను మచ్చికచేయ నారంభించిరి. వారికిబట్టలనేతకూడ తెలియును.

వారు యిండ్లను, గుడిసెలను, నిర్మించుకొనుచుండిరి. వారు తమగుడిసెలను తరచు సరస్సులమధ్య నిర్మించుకొనుచుండిరి. ఇట్లుచేయుటచే నడవిజంతువులవలనను మనుజులవలనను వారికపాయము తక్కువగుటకు వీలయ్యెను. కనుక వీరికి సరోవరవాసులు అనిపేరు వచ్చెను.

ఈ ప్రజలనుగూర్చి మనకిన్నివిషయము లెట్లు తెలిసిన వాయని నీవాశ్చర్యము పొందవచ్చును. వారు గ్రంథము లేమియు వ్రాయరనిమాట నిజమే. కాని వీరినిగూర్చి తెలిసికొనుటకు ప్రకృతిగ్రంథమే గొప్పయాధారమని నే నిదివరలో చెప్పియుంటిని, అది పఠించుట యంతసులభమైన పనిగాదు. దానికి చాల యోరిమి యుండవలెను.

ఈ గ్రంథమును చదువుటలో కొందరు తమజీవిత మంతను గడపి యసంఖ్యాకములగు జీవశేషములను ప్రాచీనకాలపు శిథిలములను సేకరించి యుండిరి. ఇవి పెద్దపెద్ద చిత్రవస్తుశాలలలో నుంచబడినవి. అచట మనము మెరుగుపెట్టబడిన నాజూకగు గొడ్డళ్ళను పాత్రలను రాతియమ్ములను, సూదులను నవశిలాయుగపు ప్రజలచే చేయబడిన యనేకమగు యితరవస్తువులను చూడగలము. ఇట్టివస్తువులను నీవుచాల చూచియే యున్నావుగాని మరచిపోయితివిగాబోలు. నీవు వానిని తిరిగి చూచిన నీకు జ్ఞాపకమువచ్చును.

జినీవా చిత్రవస్తుశాలలో సరోవర నివాసముయొక్క మాదిరి యొకటి చూచినట్లు నాకు బాగుగ జ్ఞప్తియందున్నది. ఒకసరస్సులో స్తంభములనుపాతి వానిపై ఒకకొయ్యచపటా యమర్చబడెను. ఆచపటామీద కొయ్యగుడిసెలు వేసిరి. వీనినుండి నేలమీదకు పోవుటకు ఒకవంతెన యేర్పరుపబడినది. జంతువుల చర్మములును కిత్తనారచే చేయబడిన ముతకబట్టలను నవశిలాయుగపుప్రజల వస్త్రములు, బట్టలు నేయుట

కు కిత్తనార యొక్కకు మంచిపేచుండును. కిత్తనారతో నిపుడు బట్టలు నేయుదురు. కాని యాకాలపు నాగబట్టలు చాలముతక గ నుండియుండును.

వీరిల్లు క్రమాభివృద్ధి నొందుచుండెను. వారు రాగి తోను, కంచుతోను, పనిముట్లు చేయ నారంభించిరి. రాగియు, తగరమును కలిపిన కంచు ఏర్పడెను. కంచు రాగికంటెను, తగరముకంటెనుగూడ కఠినమైనది. వారు బంగారమును కూడ నుపయోగించి దానితో నాభరణములుకూడ తయారు చేయ నారంభించిరి!

ఈ ప్రజలు సుమారు పదివేలయేండ్ల క్రిందట జీవించి యుండిరి. కాని నిశ్చయమగు తేదీలు చెప్పలేము. ఇదియంతయు నూహపై నాధారపడినదే. ఇంతవరకు మనము కోట్లదరబడి సంవత్సరముల విషయము చెప్పుచుంటిమి. మనము క్రమక్రమముగా ప్రస్తుతకాలమును సమీపించుచున్నాము. నవశిలాయుగపు నరునినుండి ప్రస్తుతపుకాలపు నరునివరకు చూచిన విపరీతమగు మార్పేమియు కనబడలేదు. అయినప్పటికిని మనకును నవశిలాయుగపు ప్రజలకును ననేక భేదములు గలవు. ఆమార్పులు సహజరీతి ననుసరించి మెల్లమెల్లగా కల్గెను. అనేకమగు జంతువు లేర్పడి యొక్కొక్క జాతి యొక్కొక్క మార్గము ననుసరించి యొక్కొక్క విధమగు జీవితవిధానము నవలంబించెను. ప్రపంచమునందలి వేర్వేరు భాగములందలి శీతోష్ణస్థితి వేర్వేరువిధములుగ నుండుటచే

నచ్చట పరిస్థితులకు దగిన ట్లిచటి ప్రజలు మెలగుటచే మార్పులెక్కువగ గలిగెను. వానినిగురించి ముందుముం గాలోచింతము.

ఈరోజున మరియొకసంగతి చెప్పదలచుచున్నాను. నవశిలాయుగాంతిసమయమున మానవజాతికొక గొప్ప ప్రమాదము తటస్థించెను. అప్పటిదినములలో మధ్యధరా సముద్రము లేనేలేదని ఇదివరలో చెప్పియుంటిని. అచ్చట కొన్నిసరస్సులుండెను. వానియందనేక జనులు నివసించియుండిరి. హఠాత్తుగా ఐరోపా ఆఫ్రికాలమధ్య జిబ్రాల్టరువద్దనున్న నేలకొట్టుకొనిపోయి అట్లాంటిక్ మహాసముద్రములోని నీరు మధ్యధరాసముద్రములోనికి ప్రవహింపసాగెను. ఆజలప్రవాహములో సమీపమున నివసించుచుండిన స్త్రీపురుషులెందరో మరణించి యుందురు. వారికి తప్పించుకొనుటకు మార్గము లేకుండెను. వందలకొలదిమైళ్ళమేర జలప్రవాహము వ్యాపించి మధ్యధరా లోయనునింపగా మధ్యధరాసముద్రమేర్పడెను.

ప్రళయమునుగూర్చి ఇదివరలో నీవు విని యుందువు. చదివికూడాయుందువు. బైబిలులోను మనసంస్కృతగ్రంథములలోనుగూడ నీవిషయ ముదహరింపబడియున్నది. ప్రళయమనగా మధ్యధరాసముద్ర ప్రవాహమే యైయుండును. అది చాల భయంకరమగు నాపద; అందుండి తప్పించుకొనిన కొలదిమంది జనులు ఆవిషయమునుగూర్చి తమబిడ్డలకు చెప్ప

గా వారు మరల వారిసంతతివారికి చెప్పగా, నిట్టికథ యొక తరమునుండి మరియొక తరమువారికి తెలియుచు వచ్చి యుండును.

8

వేర్వేరుజాతు లెట్లేర్పడినవి?

సరోవరవాసులగు నవశిలాయుగపు ప్రజలనుగూర్చి వెనుకటిలేఖలో చదివియున్నాము. వార నేకవిధముల నభివృద్ధి బొందియుండిరని మనము గమనించితిమి. వ్యవసాయమును వారు కనిపెట్టిరి. వంటచేయుటయును, జంతువులను మచ్చికచేసి వాని నుపయోగించుకొనుటయు వారికి తెలియును. ఇదంతయు వేలకొలది యేండ్లక్రింద జరిగియుండును; అంతకంటె నెక్కువ వారినిగూర్చి మనకు తెలియదు. కాని నేడు ప్రపంచమునగల యనేకజాతులప్రజలు నవశిలాయుగపు సంతతివారై యుందురు. ఇప్పుడు శ్వేతవర్ణులు (తెల్లవారు) పీతవర్ణులు (పచ్చనివారు) గోధుమవర్ణులు (గోధుమరంగువారు) నీలవర్ణులు (నల్లవారు) అనుజాతులప్రజ లగుపడుచున్నారు. కాని ప్రపంచమందలి ప్రజలందరను ఈనాలుగుజాతులక్రింద విభజించు టంత సులభమైనపనిగాదు. జాతులన్నియు మిశ్రమమై పోవుటచే కొందరేజాతికిచెందినవారో నిర్ధారణగా జెప్పుట కష్టసాధ్యమైనపని, మనుజులపుర్రెలనుకొలిచి యా

కొలతలవలన వారేజాతికిచెందినవారో శాస్త్రజ్ఞులు నిర్ణయింతురు. ఈవిషయము మరికొన్నిమార్గములుగగూడ దెలిసికొనవచ్చును.

ఇన్ని వేర్వేరుజాతు లెట్లేర్పడినవి? వీరందరు నొకే సంతతికి చెందినవారైనచో నిన్ని పరస్పరభేదములేల కన్పడుచున్నవి? జర్మనీ దేశస్థునకును నీగ్రోజాతివానికి నెంతభేదము కలదో నీవెరుగుదువు. ఒకడు తెల్లగనుండును; ఇంకొకడు నల్లగనుండును. జర్మనీవానిజుట్టు తేలికరంగుకలదై పొడుగగనుండును. నీగ్రోవానిజుట్టు నల్లగ పొట్టిగ నుంగరములుగనుండును. చైనావాడు వీరిద్దరకును భేదించియుండును ఈభేదము లెట్లేర్పడెనో చెప్పుట కష్టముగాని యీభేదములకు కొన్నికారణములు మనకు తెలియును. పరిసరముల ననువర్తించుచు జంతువులెట్లు మార్పుజెందెనో ఇదివరకు నేను చెప్పియుంటిని. జర్మనులును, నీగ్రోలును వేర్వేరు తెగలకు జెందినవారి సంతతి కావచ్చునుగాని యెప్పుడో యొకకాలమున వారి పూర్వీకు డొక్కడేయైయుండును. ఈభేదములు పరిసరానువర్తనవలన నైనకావచ్చును. లేక జంతువులవలెనే మనుజులలోగూడ కొన్నితెగలవారు మిగిలినవారికంటె సులభముగ ననువర్తనజేసికొని యుండియుండవలెను.

ఈవిధముగ నుత్తరదేశములలోని మంచుభూములలో నివసించువారు చలినోర్చుట కలవాటుపడియుందురు. ఎస్కిమో లిప్పటికిని మంచుగడ్డలమధ్య నివసించుచు నెంత

చలినైన భరింపగలరు. మన దేశమువంటి యుష్ణదేశమునకు వచ్చినచో వారు చనిపోవుదురేమో! వారికి ప్రపంచములో నితరభాగములతో సంపర్కము లేక కష్టజీవితము గడుపవల సిన వారగుటచే వా రితరప్రాంతములలోని జనులు నేర్చు కొన్న విషయములన్నియు నేర్చుకొని యుండలేదు. ఆఫ్రికా ఖండములోనివారివలె భూమధ్యరేఖాప్రాంతమున నివసించు ప్రజలు అచటి తీవ్రమగు వేడిని భరింప నలవాటుపడుదురు. అచటి యెండ తీవ్రతవలన వారిచర్మము నలుపెక్కును. సముద్రతీరమున నెండలో నెక్కువసేపున్న యెడల శరీరము నల్లబారునని నీవెరుగుదువు. కొద్దిరోజు లెండ వేడిమి తగిలిన మాత్రముననే శరీరము నల్లబారిన నెల్లపుడును ఎండలో నుండువారి మాట యేమి? వందలకొలది యేండ్లుష్ణదేశము లలో తరములపిదప తరములు, నివసించుచున్నచో నాజాతి ప్రజ లంతకంతకు నలుపెక్కి తుదకు కారునలుపుగ తయారగుదురు. మట్టమధ్యాహ్నపు టెండలో పనిచేయు మన దేశపు రైతునుచూడుము. పేదతనముచే నతడు తగినన్నిదుస్తులు ధరింపలేడు. అతనిశరీరమంతయు నెండపాలగును. అతనిజీవిత మంతయు నిట్లే గడుచును. కాన నతడు నల్లగనుండక తీరదు.

కనుక శీతోష్ణస్థితినిబట్టి శరీరవర్ణము మారుచుండునని తెలియుచున్నది. మనుజుని గొప్పతనమునకుగాని, మంచి తనమునకుగాని, అందమునకుగాని శరీరచ్ఛాయసంబంధించి యుండదు. ఉష్ణదేశమున చాలకాలము నివసించిన, తెల్ల

వాడు కూడ నల్లబడును కాని యెండతగులకుండ తగినంత యాచ్ఛాదన మెల్లప్పుడు నుంచుకొన్న మాత్ర మట్లుజరుగక పోవచ్చును. మనము కాశ్మీర దేశస్థులమనియు రెండువందల యేండ్లక్రింద మనపూర్వీకులు కాశ్మీర దేశమున నివసించు వారనియు నీకు తెలియును. కాశ్మీరములో నందరును రైతులును కూలివారును గూడ తెల్లని శరీరచ్ఛాయకలిగియుండుట నీవుచూచియున్నావు. ఏలయన కాశ్మీరము శీతలప్రదేశము. కాని ఈకాశ్మీరవాసులే హిందూదేశములోని యుష్ణప్రాంతములో నివసించినచో కొన్నితరముల తరువాత నల్లబడుదురు. మనమిత్రులగు కాశ్మీరవాసులు కొందరు మంచి శరీరచ్ఛాయగలిగియుండ మరికొందరు నల్లగనున్నారు. హిందూదేశపుటుష్ణప్రాంతములో కాశ్మీరవాసులెంత యెక్కువకాలము వసింతురో అంత నల్లబడుదురు.

శరీరచ్ఛాయకు ముఖ్యకారణము శీతోష్ణస్థితి. కొంత రెక్కువ వేడిప్రాంతములోనున్నను భాగ్యవంతులగుటచే నెండలో పనిపాట్లుచేయ నవసరములేక పెద్దభవనములలో కాపురముండి శరీరకాంతిని కాపాడకొనగల్గి యున్నారు. భాగ్యవంత కుటుంబీకులిట్లు తరతరములుగ శీతోష్ణస్థితివలన గల్గుమార్పులను బొందకపోవచ్చును. కాని కష్టపడిపనిచేయక పోవుటగాని, ఇతరులచేపనులు జేయించుకొనుటగాని యొక గర్వింపదగు విషయముగాదు.

హిందూదేశములో నుత్తరభాగముననున్న కాశ్మీర పంజాబులలోని జనులు సాధారణముగ మంచిశరీర కాంతికల్గి యుందురు కాని దక్షిణమునకు పోయినకొలది జనులునల్లగా నుందురు. మదరాసు రాజధానిలోను సింహళమునందును చాలమంది నల్లగనుండుట నీవు చూచియున్నావు. ఇదియంతయు శీతోష్ణస్థితివలన నేర్పడినదనియు భూమధ్యరేఖను సమీపించినకొలది యెక్కువ వేడిగ నుండుననియు నీవు చెప్పగలవు. హిందూదేశములోని వేర్వేరు భూభాగములలో శరీర వర్ణమునందు భేదముగల్గుటకు ముఖ్యకారణమిదియే. కాని దీనికి కారణము కొంతవరకు హిందూదేశమునకు పూర్వకాలమున వచ్చిన వేర్వేరుజాతులనుబట్టికూడ నుండునని ముందు మనము తెలిసికొనగలము. పూర్వయుగములలో ననేక జాతులువారు హిందూదేశమున ప్రవేశించిరి. ఆయాజాతులు తమప్రత్యేకతను కాపాడుకొనుటకు ప్రయత్నించినను, ఇతర జాతులతో కలసిపోవుట తప్పనిసరియైనది. ఒకానొక భారతీయుడీ ప్రత్యేకజాతికి చెందినవాడని ఇపుడు నిర్ధారణగా చెప్పుట కష్టసాధ్యమైనపని.

9

మానవకుటుంబములోని జాతులు, భాషలు

ప్రపంచమున నేభాగమున మానవకుటుంబము మొట్ట మొదట నేర్పడెనో మానవనివాసస్థానము ఆదిలో నెచట

నిర్మింపబడెనో మనము చెప్పజాలము. బహుభూతలముపై ననేకస్థలములం దించుమించుగా నొకేసారి మానవునకు కుటుంబములు వృద్ధిబొందియుండును. హిమయుగము నందలి హిమానీనదములు కరగి యుత్తరదిక్కునకు బోవుచున్నపుడు మనుజులు వెచ్చగనుండు ప్రాంతములందే నివసించియుండుదురు మంచుపోయినపిదప నిపుడు సైబీరియాలోనున్న టండ్రాల వంటి విశాలమగు శీతలమైదానము లేర్పడియుండును. ఇవి గడ్డిబీడులుగ మారుటచే పశువుల గడ్డికొరకు మానవులు వానియందు సంచారముచేసి యుందురు. స్థిరనివాసములేక తిరుగుచుండువారికి దేశద్రిమ్మరులనిపేరు. ఇప్పుడును దేశ ద్రిమ్మరు లన్నిదేశముల నందునుగలరు. హిందూదేశమున గూడ నిట్టివారున్నారు. ఎరుకలవారు వీరిలో చేరినవారే.

నదీతీరములందలి నేల సారవంతమైనదగుట చే నదివ్యవసాయమున కనుకూలించును గనుక నాకాలమున ప్రజలు నదులసమీపమున స్థిరనివాసము లేర్పరచుకొనిరి. అచట నీరు సమృద్ధిగనుండుటచే సేద్యముచేయుట సులభముగ నుండెను. కనుక హిందూదేశములో సింధు గంగానదులవంటి పెద్దనదుల వద్ద మొదట ప్రజలు స్థిరనివాసము లేర్పచుకొనిరని మన మూహించుచున్నాము. మెసపొటేమియాలో టైగ్రిస్ యూఫ్రటీస్ నదులవద్దను, ఈజిప్టులో నైలునదీతీరమునను, చీనాలో పెద్దనదీతీరములందును ఇట్లేజరిగియుండును. హిందూ దేశములో మనకు తెలిసిన మొదటిజాతివారు ద్రావిడులు.

తరువాత ఆర్యులును మంగోలియనులును వచ్చిరి. ఇప్పటికిని దక్షిణ హిందూదేశప్రజలలో చాలమంది ద్రావిడుల సంతతి వారే. ఉత్తరదేశముకంటె వారెక్కువ నలుపుగనుందురు. ద్రావిడు లీ దేశమున నెక్కువకాలముండుటయే యిందులకు కారణము కావచ్చును. ద్రావిడులు చాలయభివృద్ధిబొందిన ప్రజలు. వారికి వేర్వేరు భాషలుండెను. వారు విదేశీయులతో నెక్కువవ్యాపారము చేయుచుండిరి.

ఆ కాలమున మధ్యఆసియాయందును పడమటి ఆసియాయందును తూర్పుఐరోపాయందును నొకక్రొత్తజాతి వృద్ధి పొందుచుండెను. దీనికి ఆర్యజాతియని పేరు. సంస్కృతభాషలో ఆర్యశబ్దమునకు 'మర్యాదగలవాడు' లేక 'గొప్పకులమున బుట్టినవాడ'ని యర్థము. ఆర్యులభాషలలో సంస్కృతమొకటి గనుక తాము చాల మర్యాదగలవారమనియు ఉన్నతకుల సంజాతులమనియు వారు భావించుచుండునట్లు దీనివలన స్పష్టమగుచున్నది. ఇప్పటిప్రజలవలెనే వారును అహంభావపూరితులుగ నున్నట్లు కనుపడుచున్నది. ఆంగ్లేయుడు తానే మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనజాతికి చెందినవాడనియు, ఫ్రెంచివాడు ఫ్రెంచిజాతియే యత్యుత్తమమైనదనియు, అమెరికనులును, జర్మనులునుగూడ తమజాతినిగూర్చి యిట్లే యహంభావముతోను తలచుచుందురని నీకు తెలియును.

ఆర్యులు ఉత్తరాసియా యందును ఐరోపాయందును విశాలమగు గడ్డిబీడులలో సంచరించుచుండిరి. కాని వారి

సంఖ్య వృద్ధియై వర్షములు తక్కువై కష్టిఅయిపోయినకొలది వారందరకును చాలినంత యాహారము లేకపోయెను. కనుక ఆహారమును వెదకుకొనుచు వారు ప్రపంచమున నితరభాగ ములకు వెళ్ళవలసివచ్చెను. క్రమముగా ఐరోపాయంతయు వ్యాపించి హిందూదేశము, పర్షియా, మెసపొటేమియా ప్రాంతములను గూడ చేరిరి కనుక నే కొంచె మెచ్చుతక్కువగ యూరపుప్రజ లందరును, ఉత్తరహిందూదేశము, పర్షియా, మెసపొటేమియాలలోని ప్రజలును ప్రస్తుతము పరస్పరభేద ములు నెక్కువగల్గి యున్నప్పటికిని ఒకేమూలపురుషుల సంతతివారనుట యథార్థము. ఈమూలపురుషులే ఆర్యులు. ఆమూలపురుషులకాలము చాలప్రాచీన మనుట నిజమే. ఈ లోపున చాలమార్పులు గల్గుటయేగాక వివిధజాతులు మిశ్ర మము చెందెను. ప్రస్తుతము ప్రపంచముననున్న ప్రజలలో నెక్కువమందికి ఆర్యజాతి మూలజాతి యని స్పష్టముగ జెప్ప వచ్చును.

మంగోలియనుజాతిగూడ గొప్పదే ఈజాతి తూర్పాసి యాలోని చీనా, జపాను, టిబెట్టు, సయాం, బర్మాలలో వ్యాపించెను ఆజాతివారినే మొక్కొకప్పుడు పీతజాతియందురు తరచుగ నాజాతిప్రజలకు బూరెబుగ్గలును, చీపికండ్లు నుండుట నీవు గమనించి యుండవచ్చును.

ఆఫ్రికా మొదలగు కొన్ని దేశముల ప్రజలకు నీగ్రోలని

పేరు. వారార్యులునుకారు. మంగోలియనులునుకారు. వారు చాలనల్లగనుందురు.

అరేబియా, పాలస్తీను దేశములలోని అరబ్బులును హీబ్రూలును మరియొకజాతికి చెందినవారు.

ఈజాతులన్నియు వేలకొలది సంవత్సరముల కాలమున చిన్న చిన్న జాతులుగ విడిపోయి కొంత మిశ్రమమైపోయినవి. ఆ వివరములన్నియు మనము తెలిసికొన నవసరములేదు.

వివిధజాతులను గుర్తించుటలో వారివారి భాషలను పరిశీలించుట యొక ముఖ్యమైనదియు, కుతూహలము గల్గించునదియునగు విషయమైయున్నది ఆరంభమున నొక్కొక్క జాతి కొక్కొక్క మూలభాషయుండెనుగాని, కాలక్రమమున నీమూలభాషనుండి వేర్వేరు భాషలు బయలుదేరినవి. కాని ఈభాషలన్నియు నొకకుటుంబమునకు చెందినవై యొకమూల భాషయొక్క శాఖలైయున్న. వానిలోగల సామాన్యపదములను కొన్నిటినియెంచి వానికిగల సంబంధమును నిరూపింపగలము

ఆర్యులు ఆసియా ఐరోపాలలో వ్యాపించునపుడు పరస్పర సంబంధము గల్గియుండలేకపోయిరి. అపుడు రైలుదారులుగాని టెలిగ్రాఫులుగాని, తపాలాగాని, చివరకు వ్రాయబడిన గ్రంథములుగాని లేవు. కనుక ఆర్యులలో నొక్కొక తెగయు తనదారి ననుసరించి యొక్కొకభాషను మాట్లాడ నారంభించెను. కొంతకాలమున కార్యులభాష మూలభాష

నుండియు, ఇతరార్య దేశములలోని యేకకుటుంబభాషల ఉప శాఖలనుండియు చాలమార్పులు పొందెను.

ఈ కారణమువలననే ప్రస్తుతము ప్రపంచమున నిన్ని భాష లగుపడుచున్నవి.

ఈభాషలన్నియు పరీకించిచూచిన నవియన్నియు నెక్కువగ నున్నప్పటికిని మూలభాషలు చాలతక్కువగ నుండె నని గ్రహింపగలము. ఆర్యు లేదేశమునకు పోయినప్పటికిని అచ్చటి భాష ఆర్యకుటుంబమునకు జెందియుండెనను టకిది నుదాహరణము. సంస్కృతము, లాటిను, గ్రీకు, ఇంగ్లీషు, ఫ్రెంచి, జర్మను, ఇటాలియను మరికొన్ని యితరభాషలును నేకకుటుంబభాషలే. ఇవన్నియు నార్యకుటుంబమునకు జెందినవి. హిందీ, బెంగాలీ, ఉర్దూ, మరాఠి, గుజరాతి మొదలగు భాషలన్నియు సంస్కృతభాషనుండి పుట్టినవి గనుక నివియు నార్యకుటుంబమునకు జేరినవే.

చీనాభాషాకుటుంబముకూడ పెద్దదే. దీనిలో చీనాభాష బర్మాభాష, టిబెటుభాష, సయామభాష మొదలగునవిగలవు.

అరబిక్కు, హిబ్రూ భాషలుచేరియున్న సెమిటికుటుంబము వేరొకటి.

టర్కీభాష, జపానుభాష మున్నగునవి పైకుటుంబములలో వేనియందును చేరదు. తమిళము, తెలుగు, కన్నడము, మళయాళము మొదలగు దక్షిణహిందూదేశభాషలును ఈ కుటుంబమునకు చేరినవికావు. ఇవి చాలప్రాచీనమగు ద్రావిడ కుటుంబములోనివి.

౧౦

భాషాసంబంధములు

ఆర్యులు వివిధ దేశములలో విస్తరించి తాము వెళ్ళిన చోటులనెల్ల తమ భాష నెట్లు వ్యాపింపజేసినదియు తెలిసికొని యుంటిమి. కాని వేర్వేరు శీతోష్ణస్థితిగతులును, వేర్వేరుపరిస్థితులును ఆర్యుల తెగలలో ననేక భేదములు గల్గించినవి. ఒక్కొక్క తెగయు క్రొత్తఅలవాట్లను, క్రొత్తఆచారములను యేర్పరచుకొని మార్పులు చెందుచుండెను. ఆరోజులలో ప్రయాణసౌకర్యములు లేకపోవుటచే నొక తెగవారు మఱియొక తెగవారిని కలిసికొనలేకపోవుచుండిరి ఒక తెగ మరియొక తెగతో వేరుపడియుండెను. ఒక దేశప్రజలు నేర్చు క్రొత్తవిషయమును మరియొక దేశపు ప్రజలకు తెలియజేయలేకపోయిరి. ఇట్లు మార్పులేర్పడి కొన్నితరముల పిదప నొక్కొక ఆర్యకుటుంబమును వివిధభాగములుగ నేర్పడెను. వారందరు నొకే పెద్దకుటుంబమునకు చెందినవారనికూడ వారు మరచిపోయి యుందురు. మొదట నొక్కటిగానుండిన యార్యులభాష యనేకభాషలై యవి పరస్పరము భిన్నమైనట్లగుపడజొచ్చెను.

అవి యెంతభిన్నముగ కన్పడినను వానిలో సామాన్యపదములును, సామ్యములు నెక్కువగ నున్నవి. వేలకొలది యేండ్లుగడచినపిదప నిపుడుగూడ వేర్వేరుభాషలలో నిట్టి

సామాన్యపదములనెంచి యీభాషలన్నియు నొకప్పు డొకటి గనేయుండెనని చెప్పవచ్చును. ఫ్రెంచి ఇంగ్లీషుభాషలలోనిట్టి సామాన్యపదములు చాలగలవని నీకు తెలియును. తండ్రి, తల్లి అను రెండు మామూలుపదములను పరిశీలింతము. హిందీ లోను సంస్కృతములోను ఆపదములకు 'పితా', 'మాతా' అందురని నీకు తెలియును లాటినులో నవి 'పేటర్', 'మేటర్' గ్రీకులో 'పేటర్', మాటర్' ఇంగ్లీషులో 'ఫాదర్', 'మదర్' జర్మనులో 'ఫాతర్', 'ముతర్' ఫ్రెంచిలో 'పీరే', 'మీరే' ఇట్లే ఇతరభాషలలోనుగలవు. ఇవన్నియు నొకదానితో నొకటి పోలియుండలేదా? ఇవన్నియు జ్ఞాతులవలె నేకకుటుంబ సామ్యమును గల్గియున్నవి. చాలపదము లొకభాషనుండి మరియొకభాషలో ప్రవేశింపవచ్చును. ఇంగ్లీషునుండి హిందీ లోనికిని, హిందీనుండి ఇంగ్లీషులోనికిని ఇట్లనేకపదములు వచ్చి యున్నవి. కాని తండ్రి, తల్లి అనునర్థమిచ్చుపదము లిట్లొక భాషనుండి మరియొకభాషలో చేరియుండవు. ఇవి క్రొత్తగా జేరినపదము లెప్పుడును గాజాలవు. మనుజులు మాట్లాడుటకు నేర్చినపుడే తల్లి దండ్రు లుండిరిగనుక వారికి పేర్లప్పుడే నే ర్పడియుండును. అందుచేతచే యీపదములు మరియొకభాష నుండి ఎరువుతెచ్చుకున్న వెప్పటికినికాజాలవు. అవియొక మూలపురుషునిద్వారా గాని యొకేకుటుంబముద్వారా గాని తర్వాతివారికి వచ్చియుండును, వీనినిబట్టి యిప్పుడు వేర్వేరు

దేశములలో నివసించుచున్న వేరుభాష లుపయోగించు ప్రజలొకప్పుడొకే కుటుంబమునకు జెందియుండిరని మనము తెలిసికొనగలుగుచున్నాము.

భాషాభ్యాసన మెంతయుత్సాహకరముగ నుండునో, అది మన కెన్ని విషయములు బోధించునో నీవు గ్రహింపగలవు. మూడునాలుగు భాషలు తెలిసిన అనేకములగు భాషలు సులభముగా నేర్చుకొనవచ్చును.

ప్రస్తుతము వేర్వేరు దేశములలో నొకరికొకరు దూరముగ నివసించుచున్న మనలో చాలమంది పూర్వమొకప్పుడొకేజాతికి చెందియుంటిమని నీవు గ్రహింపగలవు. అప్పటి నుండి మనమనేకములగు మార్పులజెంది మనకుగల సంబంధము మరచిపోతిమి. ప్రతి దేశములోని ప్రజలను వారే శ్రేష్ఠులనియు నెక్కువబుద్ధిమంతులనియు, మిగిలినవారు తమకంటె తక్కువయనియు తలచుచుందురు. ఇంగ్లీషువాడు తనను తన దేశమునే గొప్పగాతలచును. ఫ్రెంచివాడు, ఫ్రాన్సునుగూర్చియు, ఆ దేశమునకు సంబంధించినదంతయు జూచియు, గర్వము జెందును. జర్మనులును, ఇటాలియనులును తమ దేశమును చూచి పొంగిపోవుటకు మితియుండదు. ప్రపంచమందలి దేశములన్నిటిలో హిందూదేశము గొప్పదని చాలమంది భారతీయుల యభిప్రాయము. ఇదియంతయు నహంభావమనిపించుకొనును. ప్రతివాడును తననుగూర్చి తన దేశమును

గూర్చి మంచియే తలచుచుందురు. కాని యథార్థ మాలో చించిన ప్రతిమనుజునియందును కొంతమంచియు కొంతచెడ్డ యు నిమిడియుండును. అట్లె కొంతమంచియు కొంత చెడ్డయు లేని దేశముండదు. మంచియున్నచో యుంచుకొండి దానిని గ్రహించి చెడ్డయున్నచో నది పరిహరింపదగును. మనకు మన హిందూదేశముతోడనే యెక్కువ సంబంధముగలదు. దురదృష్ట వశమున నేడు మన దేశము దుస్థితియందున్నది. మన దేశమందలి ప్రజలు చాల పేదవారై హీనస్థితియందున్నారు. వారికి జీవితమున సౌఖ్యమనునదిలేదు. వారికెక్కువసౌఖ్యము గలుగజేయుటయెట్లో మనమాలోచింపవలెను. మనయాచార వ్యవహారములలో మంచివేవో యాలోచించి వానినుంచి చెడ్డవానిని తీసిపారవేయవలెను. ఇతర దేశములలో మన కేదైన మంచి కన్పించినచో దానిని తప్పక సంగ్రహింపవలెను.

మనము భారతీయులమగుటచే భారత దేశమున వసించి భారత దేశముకొరకు పాటుపడవలసియున్నది కాని మనము ప్రపంచమను పెద్దకుటుంబమునకు జెందినవారమనియు, నితర దేశస్థులు మనసన్నిహితబంధువులనియు, మనము మరువరాదు. ప్రపంచమందలి జనులందరును సౌఖ్యవంతులై, సంతుష్టులై యున్నచో నది చాలమంచిసంగతి గనుక మనమందరమును విశ్వకళ్యాణముకొఱకు యత్నింపవలెను.

౧౧

నాగరికత యన నేమి?

ఆదిమ నాగరికతలనుగూర్చి నీకు కొంత చెప్పదలచు చున్నాను. కాని యంతకుముందు నాగరికతయన నర్థమేమి యో కొంత తెలిసికొనవలెను. నిఘంటువుచూచిన నాగరికత కలుగ జేయుటయన బాగుచేయుట, నాజూకుతనము కలిగించుట, మోటుఅలవాట్లు పోగొట్టి మంచియభ్యాసములు కలిగించుట యని తెలియగలదు. ఇది యొకసంఘమునకుగాని ప్రజాసమూహమునకుగాని వర్తించును. జంతువులకంటె కొంచెము నయముగానుండు మనుజుల మోటుస్థితికి ఆటవిక స్థితి లేక కిరాతస్థితియని పేరు. నాగరికత దానికి భిన్నమైనది. ఆటవికస్థితినుండి దూరమైనకొలది నాగరికత వృద్ధియగు చుండును.

కాని యొకసంఘముగాని, వ్యక్తిగాని ఆటవికస్థితిలో నున్నదియు, నాగరికతస్థితిలోనున్నదియు, మనమెట్లు కను గొనగలము? ఐరోపాలోని చాలమంది ప్రజలు తామే నాగరికులమనియు, ఆసియాలోని ప్రజలు కేవలము ఆటవికులనియు తలచుచుందురు. ఆసియా ఆఫ్రికాలందలి ప్రజలకంటె ఐరోపా లోనివారెక్కువ దుస్తులను ధరించుటయా దీనికి కారణము? దుస్తులు శీతోష్ణస్థితినిబట్టియుండును. ఉష్ణదేశములందుకంటె శీతలదేశములందు ప్రజలెక్కువదుస్తుల ధరింపవలసియుం

డును; లేక తుపాకి ధరించినవాడు అస్త్రములు లేనివానికంటె నెక్కువబలవంతుడు గనుక నెక్కువ నాగరకుడనుకొనవలెనా? నాగరకతమాట యెట్లున్నను బలహీనుడు నామాట కాదని ధైర్యముగ చెప్పలేడు; చెప్పినచో నతడు తుపాకీదెబ్బ తిన వలసివచ్చునేమోయని భయ ముండును.

కొద్దియేండ్లక్రిందటనే యొకగొప్పయుద్ధము జరిగెనని నీవెరుగుదువు. ప్రపంచములో నెక్కువ దేశములు దానియందు పాల్గొని యెదుటిపక్షమునందలివారిని సాధ్యమైనంతయెక్కువ మందిని చంపయత్నించుచుండెను. ఇంగ్లీషువారు జర్మనులను, జర్మను లింగ్లీషువారిని నాశనముచేయ ప్రయత్నించుచుండిరి. ఈయుద్ధములో లక్షలకొలది జనులు చనిపోయిరి. వేలకొలది అంగవైకల్యముపొందిరి. కొందరకు కండ్లుపోయెను. మరికొంద రకు చేతులును కాళ్ళును పోయెను. ఇట్టి అంగహీనులను నీవు ఫ్రాన్సులోను, ఇంతర దేశములందును చాలమందిని చూచియున్నావు పారిసునగరములో భూమియడుగున వేయ బడిన మెట్రో యనబడు రైలుమార్గమున నట్టివారికి ప్రత్యే కముగ కూర్చుండుస్థానము లమర్చబడియున్నవి. ఇట్లు మానవు లొకరి నొకరు చంపుకొనుట అంతనాగరకమైనట్టియు, వివేక వంతమైనట్టియు పనియని నీవుతలంతువా? వీధులలో నిద్దరు మనుష్యు లొకరితోనొకరు పోరాడుచున్న పోలీసువాడు వారిని విడదీయును. వారు వట్టి తెలివితక్కువవారని అంద రును తలంచెదరు. కాని పెద్దపెద్ద దేశము లొకదానితోనొకటి

పోరాడి వేలకొలదియు లక్షలకొలదియు ప్రజలను చంపుట యింక నెంతబుద్ధిలేనిదియు, నజ్ఞానముతో గూడినదియు నగు పనియైయున్నది? అడవిలో నిద్దరు కిరాతులు పోరాడుకొనుట వంటిదే యిది. అడవిమనుష్యులను కిరాతులన్నచో నిట్లు అజ్ఞానముగ సంచరించు దేశము లింక నెంతకిరాతబుద్ధిగలవి?

కనుక నీసమస్య నీవిధముగ నాలోచించిచూచిన ఐరోపా మహాసంగ్రామములో పోరాడి హత్యలుగావించిన ఇంగ్లండు, ఫ్రాన్సు, ఇటలీ మొదలగు నితర దేశము లన్నియు నెంతమాత్రమును నాగరికమైనవిగావు. అయినప్పటికిని యీ దేశములం దెన్నియో సుందరమగు వస్తువులున్నవి; సత్పురుషులును నున్నారని నీకు తెలియును.

నాగరకత యనగనేమియో నర్థముచేసికొనుట కష్టమని నీవు చెప్పదువుకాబోలు. నీవు చెప్పునది నిజమే. ఇది చాల క్లిష్టమగుసమస్య. సుందరభవనములు, మనోరంజకమగుచిత్రములు ఆహ్లాదకరమగు గ్రంథములు—వేయేల? సౌందర్యముగల వస్తువులన్నియు నిశ్చయముగా నాగరకతా చిహ్నములే కాని స్వార్థపరత్వమునువిడిచి యితరులతోగలిసి సంఘశ్రేయమునకు బాటుపడు నుత్తమవ్యక్తి నాగరకత కింకను మంచి చిహ్నము. ఒంటరిగ పాటుపడుటకంటె నితరులతో నైకమత్యముగల్గి పాటుపడుట యుత్తమపద్ధతి. ఐకమత్యముతో సర్వజనసౌఖ్యముకొరకు పాటుపడుట యుత్తమోత్తమపద్ధతి.

12

తెగల యేర్పాటు

మానవుడు భూతలముపైనున్న మొదటిరోజులలో జంతువుల నెక్కువ పోలియుండెనని యిదివరకు లేఖలలో చెప్పియుంటిని. మెల్ల మెల్లగా వేలకొలది యేండ్లలో నాతడభివృద్ధి పొంది యుచ్ఛస్థితిని పొందెను. ఇప్పుడడవి జంతువులవలెనే యాతడపుడొంటరిగ వేటాడుచుండెను. తరువాత సమూహముగ జేరియుండుట యెక్కువ వివేకవంతమును, క్షేమకరము నని యతడు గ్రహించెను. ఎక్కువమంది కూడియున్నచో నెక్కువ బలముకలిగి అడవిజంతువులనుండియు మానవశత్రువులనుండియు నాత్మరక్షణ చేసికొనవచ్చును. జంతువులుగూడ నట్లే యపాయరహితముగ నుండుటకై మందలు మందలుగ సంచరించును. గొఱ్ఱెలు, మేకలు, లేళ్ళు, ఏనుగులుగూడ నిట్లే మందలుగ తిరుగును. మందలు నిద్రించునపుడు వానిలో కొన్ని జంతువులు మేల్కొనియుండి కాపుకాయుచుండును. తోడేళ్ళమందల కథలను నీవు చదివియున్నావు. రష్యాలో శీతాకాలమున తోడేళ్ళు మందలుగా తిరుగాడుచు, నాకాలమున వాని కాకలి యెక్కువగుటచే, జనుల నెదిరించును. ఒంటితోడేలు తరచుగ మనుష్యునిపైకిరాదు, గాని మందగానున్నపుడు మనుష్యులసమూహమునుగూడ నెదుర్కొనుటకు తగినధైర్యము కలిగియుండును. అప్పుడు మనుజులాత్మరక్ష

గానే పారిపోవుదురు. మంచుగడ్డలపై చక్రములులేని బండ్ల మీద మనుష్యులు కూరుందురు. వెనుకతో డేళ్ళును, పడుగెత్తు చుండుట చూచిన పందెము జరుగుచున్నదాయనునట్లుండును.

ఇట్లు గుంపులుగా నేర్పడుటయే నాగరికతాభివృద్ధిలో మొదటిదశ. ఇట్లేర్పడిన గుంపులకే తెగలనిపేరు. పిదప, వారైకమత్యముతో పనిచేయ నారంభించిరి. పరస్పర సహాకారముగూడనుండెను. ప్రతివ్యక్తియు మొదట తెగనుగూర్చి యు పిదప తనభాగునుగూర్చియు తలపవలసియుండెను. తెగకేదైన నపాయముగల్గిన నందలి ప్రతివ్యక్తియు పోరాడి తెగనురక్షింపవలసియుండును. తెగలోనెవడైన తెగయొక్క భాగునకై పాటుపడనియెడల నాతడు తెగనుండి తరిమివేయ బడుచుండెను.

జనులందరునుకలసి పనిచేయవలెనన్నచో వారొక క్రమవిధానము ననుసరింపవలసి యుండును. ఎవరియిష్టాను సారమువారు వర్తించిన తెగకు హానిగల్గును. కనుక నొకడు నాయకుడుగ నేర్పడవలెను. మృగముల మందలకుగూడ పెద్ద యొకటియుండును. ఒక్కొక్క తెగయందలి మనుజులుగూడ వారిలో బలవంతుని నాయకునిగ నెన్నుకొనుచుండిరి. ఆకాల ప్రజనులలో పోరాటములు చాల ఎక్కువగనుండుటచే బల వంతుడే నాయకుడుగ నేర్పడెను.

ఒక తెగలోనంతఃకలహములు గల్గిన ఆతెగ నాశన మగును. కనుక నాయకు డంతఃకలహముల నణచుచుండెను.

ఒక తెగతో మరియొక తెగకు మాత్రము పోరాటములు తప్ప కుండెను. అంతకుపూర్వము ప్రతివ్యక్తియు స్వల్పలాభము కొరకు సంఘముం దందఱితోను పోరాడుచుండిన పద్ధతినిబట్టి చూచిననిది కొంత 'ముందడుగు' అనియే భావింపవచ్చును.

ఆరంభమున నొక్కొక్క పెద్దకుటుంబము ఒక్కొక్క తెగగ నేర్పడుచుండెను. తెగలోనివారందరును బంధువులై యుండిరి. కాని క్రమముగా కుటుంబములు పెద్దవై తెగలు కూడ చాల పెద్దవయ్యెను.

ఆదిమకాలమున తెగ లేర్పడకముందు మనుష్యుని జీవితము చాలకష్టముగ నుండియుండును. అప్పు డుండుట కిండ్లు లేవు. చర్మములుతప్ప బట్టలు లేవు; ఎల్లప్పుడును పోరాటము జరుగుచునే యుండెను. ఆహారముకొరకు వేటాడి జంతువులను చంపి మాంసమును, పండ్లను, కాయలను సేకరింపవలసి వచ్చెను. అతని కన్నివైపులను శత్రువులే యున్నట్లుండెను. వడగండ్లు మంచు, భూకంపములు మొదలగువానిచే నతనికి ప్రకృతిగూడ శత్రువుగనే గన్పడెను. పాప మతడొక బానిస వలె భూమిపై ప్రాకుచు దేనినిచూచినను భయమొందుచు నుండెను. ఏలయన ప్రకృతివిషయము లతనికేవియు నర్థముగుట లేదు. వడగండ్లు పడినపుడు మేఘములలోని దేవత యేదో యాతనిని కొట్టవచ్చుచున్నదని యాతడు తలచెను. అతడు పారిపోయి వడగండ్లను, మంచును, వర్షమును పంపుచున్న మేఘములలోని దేవత ప్రీతికై యేదైన చేయదలచె

ను. కాని యెట్లు ప్రీతిగలిగింపగలను? అందులకు తగిన తెలివి తేట లతనికి లేవు. మేఘములలో దేవతకూడ తనవలెనే యాహారమును కోరెనని యాతడు తలచెను. అందుచే నత డొక జంతువునుచంపి యా దేవత తినుట కతను పడవేయు చుండెను. దీనికే 'బలి' యనిపేరు. వర్షమును, వడగండ్లను పడకుండ ఇట్లాపవచ్చునని యా కాలపు మానవుడు తలచెను.

వర్షము, మంచు, వడగండ్లు నెట్లేర్పడుచున్నవో ఇప్పటి కాలమున మనకు తెలియును గనుక మన కాలపు మనుజులచర్య లన్నియు చిన్నపిల్లలచేష్టలవలె నగపడుచున్న వి. జంతువును చంపుటకును, వడగండ్లుపడుటకు నెట్టిసంబంధ మును లేదు. ఇది స్పష్టమే; అయినప్పటికిని ప్రస్తుత కాలమున గూడ కొందరజ్ఞాను లిట్టి తెలివితక్కువపనులను చేయుచుం డుటను మనము చూచుచున్నాము.

13

మతారంభము; శ్రమ వినిమయము

ఆదిమమనుష్యులుప్రతివస్తువునుచూచియు, భయపడు చుండిరనియు, కష్టములన్నియు కోపదారులగు దేవతలచే గల్పింపబడినవనియు తలచుచుండిరని క్రిందటిలేఖలో జెప్పి యుంటిని. ఇట్టిఊహాచే గల్పింపబడిన దేవతలన్నిస్థలములందును అడవులలోను, పర్వతములమీాదను, నదులలోను, మేఘము

లందును వారికగపడుచుండిరి. వారిదృష్టిలో భగవంతుడు దయానుయుడుగాడు. అంతేగాక దేవుడు కోపిష్ఠియు చికాకు పడువాడుననియు వారిభావము. అతనికోపముచే వారుభీతి నొంది యాతనిని శాంతింపజేయుట కేదోయొక లంచము-ముఖ్యముగ నాహారము ఇచ్చుటకు యత్నించుచుండిరి. ఎప్పుడైనను భూకంపము వరదలు, జాడ్యములు మొదలగునవి తటస్థించి చాలమంది చనిపోయినయెడల వారు భీతిజెంది దేవతల కాగ్రహాముగ్గలైనని తలచుచుండిరి. వారిని తృప్తి పరచుటకు పురుషులును, స్త్రీలును, తమపిల్లలనుగూడ చంపి బలియిచ్చుటకుకూడ వెనుదీయకుండిరి ఇదిచాల ఘోరమైన విషయమేగాని భయము జెందినవా డెట్టిపనిచేయుటకు సంకోచింపడు.

మతమనునదియిట్లే యారంభమైయుండును. కనుక మతము భయమువలన చేసినపని యేదైనను మంచిదికాదు. మతము మనకనేకమగు మంచివిషయము బోధించును. నీవు పెద్దదానవైనపిదప ప్రపంచమందలి మతమునుగూర్చి చదివి మతముపేరిట జేయబడిన మంచిపనులను చెడ్డపనులను తెలిసికొనగలవు. మతమునకు సంబంధించిన యుద్దేశము లెట్లారంభమయ్యెనో తెలిసికొనుట కుతూహల జనకముగనుండును. మతము యొక్క అభివృద్ధినిగూర్చి ముందుముందు తెలిసికొనగలము కాని మతమంత యెక్కువగ సంస్కరణము జెందినను మతముపేరిట ననేకులు యుద్ధముచేయుటయు,

నొకరితలలొకరు పగలగొట్టుకొనుటయు మనము నేటికిని చూచుచున్నాము. కొందరికింకను మతము భీతినిగలుగజేయు నదిగ నేయున్నది. గుహలలో నెవరోయున్నారని తలచి వారిని తృప్తిపరచుటకు కొన్నివస్తువు లిచ్చుచుండుటయు, జంతువులను బలిగ నర్పించుటయు నిప్పటికిని కొందరికలవాటు.

ఆరంభ కాలమున మనుష్యుని జీవితము చాలకష్టముగ నుండెను. ప్రతిదినమును కష్టపడి యాహారము తెచ్చుకొనవలసివచ్చెడిది. ఆరోజులలలో సోమరిపోతులు బ్రతుకలేకుండిరి. ఒకసారి యెక్కువ ఆహారము నిలువచేసికొని కొంతకాలమువరకు పనిచేయక కూర్చుండుటకుగూడ నప్పుడు సాధ్యముగాకుండెను.

తెగ లేర్పడినపిదప కొంత సులభమయ్యెను. తెగలలో నందరును కష్టపడిన నొక్కొకడు కడునొంటరిగ సంపాదించిన దానికంటె నెక్కువ సేకరించుట కవకాశము కలిగెను. ఒంటరిగా చేయలేని పనులెన్నిటినో పరస్పర సహకారముచేసులభముగ జేయగలమని నీకు తెలియును. ఒక పెద్దబరువును నొకరిద్దరు మోయలేరుగాని ఎక్కువమంది ఒకరికొకరు సాయముచేసికొని సులభముగ మోయగలరు. ఆరోజులలో జరిగిన మరియొక అభివృద్ధిసూచకమగు నంశమునుగూర్చి నేను జెప్పియుంటిని. అది వ్యవసాయము. చీమలు వ్యవసాయమును మనుజులకు ముందారంభించినవని నేను చెప్పినచో నీకు చిత్రముగ గన్పడును. చీమలు నేలనుదున్ని విత్తనములు

జల్లి పంటను కోతకోయునని నేను చెప్పుటలేదు. చీమలు చేయుపని యిట్లుండును. తాము తినదగిన విత్తనములుగల మొక్క లగపడినచో చీమలా మొక్కచుట్టునున్న గడ్డినంతను తీసివేయును. దీనివలన నామొక్క ఎక్కువకాలము బ్రతుకుట కవకాశము గల్గును.

మనుజులుగూడ మొదట నీ చీమలవలెనే చేసియుందురు. అపుడు వారికి సేద్యమన నేమియో తెలియదు. వ్యవసాయమన నేమియో గ్రహించి విత్తనములు జల్లుటకు వారికెన్నోయుగములు పట్టియుండును.

వ్యవసాయ మారంభము కాగానే ఆహారము లభించుట సులభమయ్యెను. ఆహారముకొరకెల్లపుడు వేటాడ నవసరము లేకపోయెను. అందుచే మునుపటికంటె వారిజీవితము సులభమయ్యెను. ఇపుడు మరియొక చిత్రమగు మార్పు కల్గెను. వ్యవసాయమునకు ముందు ప్రతిమనుజుడును వేటయందు నేర్పరియై యుండెను. అప్పుడు మనుష్యుల కదియే వృత్తిగనుండెను. ఆరోజులలో స్త్రీలు పిల్లలను పోషించుచు పండ్లను సేకరించుచుండిరిగాబోలు కాని వ్యవసాయమురాగానే అనేకమగు మార్పులుగలిగెను. పొలములోపని, వేట, పశుపోషణ మొదలైన వేర్పడెను. అపుడు బహుశః స్త్రీలు పశువులనుపెంచి పాలు పితుకుచుండిరి. కొందరు పురుషులొక విధమగుపనియు, మరికొందరింకొకపనియు చేయుచుండి యుందురు.

ప్రస్తుతము ప్రపంచమున నొక్కొక మనుష్యుడొక్క నికి పనినే చేయుచున్నాడనిగమనించియుందువు. వైద్యుడుగనో వంతెనలును, రోడ్లను నిర్మించు ఇంజనీరుగనో, వడ్రంగిగనో, కమ్మరిగనో, ఇండ్లుకట్టు శాస్త్రవేత్తగనో, దర్జీగనో, చెప్పులుకుట్టువాడుగనో ఇట్లీకాలమున నొక్కొక డొక్కొకవృత్తిని నవలంబించుచున్నాడు. ప్రతివానికిని ఒక్కొక వ్యాపారము గలదు. మిగత వ్యాపారముల గూర్చి యతని కింతగా తెలియదు. ఇదియే వ్యాపారవిభాగము లేక శ్రమవినిమయమందురు. ఒక్కొక మనుష్యుడు ఒకేపనియందు కృషిచేసినచో నాతడు దానిని నైపుణ్యముతో చేయ సాధ్యమగును. అంతే గాని యొకడు చాలపనులలో వేలుపెట్టిన నేదియు క్రమముగ నెరవేరదు. ప్రస్తుతము ప్రపంచమున నిట్లు శ్రమవినిమయ మెక్కువగ వ్యాపించియున్నది. ప్రాచీనకాలపు తెగలలో వ్యవసాయ మారంభింపగనే శ్రమవినిమయము మెల్లగా వ్యాపింపదొడగెనని మనకు స్పష్టమగుచున్నది.

14

వ్యవసాయమువలన గల్గిన మార్పులు

క్రిందటి లేఖలో శ్రమవినిమయమునుగూర్చి కొంత చెప్పియున్నాను. మొట్టమొదట మనుష్యులు వేటవలననే జీవించుచుండినపుడు శ్రమవినిమయము చాలతక్కువగనుండెను. ప్రతి

మనుజునకు వేటాడుటచే కొంత స్వతంత్రము నాదినము చాలినంత యాహారము తెచ్చుకొనగల్గెను. వ్యాపారవిభాగము మొదట స్త్రీపురుషులలోనే జరిగెను. పురుషులు వేటకు వెళ్ళగా స్త్రీలింటివద్దనుండి పిల్లను పశువులను పోషించుచుండిరి.

మనుజులు వ్యవసాయమును నేర్వగనే చాలమార్పులు జరిగెను. మొట్టమొదట వ్యాపారవిభాగ మెక్కువగా నేర్పడెను. కొందరు వేటాడిరి, మరికొందరు పొలమును దున్నుచు పనులు చూచుచుండిరి. కాలముగడచినకొలది ప్రజలెక్కువ వృత్తులు నేర్చుకొని వానియందు నైపుణ్యము గడించిరి.

భూమికృషి నారంభించుటతోడనే మనుష్యులు పల్లెలందును పట్టణములందును స్థిరపడజొచ్చిరి. వ్యవసాయ మారంభింపకముందు ప్రజలు వేటాడుచు సంచారముచేయుచుండిరి. అప్పుడు వేరొకచో నుండనవసరము లేకుండెను. వారచ్చటకు బోయియైనను వేటాడవచ్చును. వారియావులు, గొర్రెలు మొదలగు జంతువులకొరకు వారు తిరుగవలసి వచ్చెను. ఈజంతువులు మేయుటకు గడ్డిబీడు లవసరమయ్యెను. ఒకచోట కొంతకాలము పశువులు మేసినపిదప నచట తగినంత గడ్డి మొలవకపోవుటచే తెగయంతయును మరొకచోటికి బోవలసివచ్చెను. వ్యవసాయము రాగానే జనులు భూమికి దగ్గరనుండి పోవలసివచ్చెను. వారుదున్ని విత్తులు చల్లిన నేలను వారు వదలలేకపోయిరి. అందుచే వారొకపంటకాలమునుండి

మరియొక పంటకాలమువరకు కష్టపడుచుండిరి. ఇట్లు గ్రామములును పట్టణములును వృద్ధిపొందెను.

వ్యవసాయము తెచ్చిపెట్టిన మరియొక మార్పేదనగా, జీవితము సులభమయ్యెను.

ఎల్లపుడును వేటాడుచుండుటకంటె భూమిని సేద్యముచేసి పంటపండించుట చాలసులభమైనపని. భూమిలోపండిన పంట అప్పటితిండికిపోగా మిగులుచుండెను. మిగిలినదానిని సేద్యగాండ్రు జాగ్రత్తచేయుచుండిరి.

మరియొకచిత్రమగు నభివృద్ధి గమనింతము. మానవుడు కేవలము వేటగాడుగానున్నపుడాతడెక్కువగ నేమియు నిలువచేయలేకపోయెను. అతడు చాలీచాలని జీవనము గడపుచుండెను. ఏరోజునకారోజు వేటాడి ఆహారమును సంపాదించుకొనుచుండెను. ధనమునుగాని మరిదేనినిగాని జాగ్రత్తపరచుకొనుటకు బ్యాంకులు లేకుండెను. వ్యవసాయ మారంభముకాగానే భూమినుండి తాత్కాలికముగ నవసరమైనదానికంటె నెక్కువ లభించుచుండెను. అపుడు మిగిలిన దానిని మానవుడు నిలువచేయనారంభించెను. ఈవిధముగా నాహారపునిలువ ఆరంభమయ్యెను. అప్పటి కవసరమైనంత మాత్రముకంటె నెక్కువగా లభించునట్లు కొంచెమెక్కువ కష్టపడుటచే మానవునకీయాహారపునిలువ లభించెను.

ఇప్పుడు ప్రజలు బ్యాంకులలో ధనము నిలువచేసికొని యవసరమైనపుడు చెక్కులద్వారా దానిని తీసుకొందురు.

ఈధన మెక్కడినుండి వచ్చుచున్నది? దీనినిగూర్చి బాగుగా నాలోచించిన ధనమంతయు నవసరమైనదానికంటె నెక్కువే యనియు నొకేసారిఖర్చుచేయుట ఇష్టములేకపోవుటచే ప్రజలు దానిని బ్యాంకులలో నుంచెదరనియు గ్రహింపగలవు. ప్రస్తుతకాలమున భాగ్యవంతులవద్ద నిట్టినిలువ చాలయెక్కువగా నున్నది. బీదల కసలేలేదు. ఈనిలువ యెట్లువచ్చుచున్నదో ముందుముందింకను బాగుగా గ్రహింపగలవు. ఒకనికంటె మరియొక డెక్కువ కష్టపడి పనిచేయుటచే నిట్టినిలువను పొందలేరు సరిగదా ప్రస్తుతము అసలేపనిచేయనివాని కెక్కువనిలువ లభించుచున్నది శ్రమపడి పనిచేయువాని కెంతమాత్రము ను లభ్యమగుటలేదు. ఇదిచాల తెలివితక్కువ యేర్పాటుగ గన్పడుచున్నది.

ఇట్టి తెలివితక్కువ యేర్పాటువలననే ప్రస్తుతము ప్రపంచమున బీదవారెక్కువగా నున్నారని చాలమంది యభిప్రాయము. ఈవిషయ మర్థముచేసికొనుట నీకిపుడు కొంచెము కష్టముగ గన్పడవచ్చును. అటులైనచో దీనివిషయమై చికాకుచెందకుము. అది నీకు త్వరలోనే బోధపడును.

వ్యవసాయమువలన తాత్కాలికోపయోగమున కంటె నెక్కువ లభింపవీలయ్యెననియు, ఈమిగత పదార్థములు నిలువచేయబడెననియు గ్రహించిన చాలును. ఆరోజులలో బ్యాంకులుగాని ధనముగాని (నాణెములరూపమున) లేవు.

పశువులు, గొర్రెలు, ఒంటెలు ధాన్యము మొదలగునవి యెవరివద్ద నెక్కువగ నుండెనో వారు ధనికులుగ పరిగణింప బడుచుండిరి.

15

కులపెద్ద ఆరంభము

నా లేఖలంతకంతకు క్లిష్టమగుచున్నవేమోయని నాకు భయముగనున్నది. కాని మన నావరించియున్న జీవితమంతయు క్లిష్టమైనదే. చాల పూర్వకాలమున జీవితము సులభముగా నుండెను. ఇపుడు మనమాలోచించుచున్నది క్లిష్టసమస్యలారంభమైన తర్వాత కాలము. మనము నిదానముగ పరిశీలించి జీవితమునందును సంఘమునందును క్రమముగ నేర్పడిన మార్పులను గమనించినచో ప్రస్తుతపు సమస్యల నెన్నిటినో సులభముగా నవగాహనము చేసికొనగలము. మనమట్లు చేయనిచో మనచుట్టును జరుగుచున్న చాలవిషయములను గ్రహింపలేము. అడవిలో దారి తెన్నులు తెలియని చిన్నపిల్లలరీతి నుందుము. అందుచేత తిన్నగా నాయడవిచివరకు నిన్ను దీసికొనిపోయిన, నచట సరియగు మార్గమును వెదుకవీలగునని నాయభిప్రాయము.

మసోరీలోనున్నపుడు నీవు రాజులనగానెవరో, వారు రాజులెట్లయిరో, ఈ మొదలగు సంగతుల నడిగియుంటివని

నీకు జ్ఞాపకముండవచ్చును. రాజులారంభమైన యాపూర్వపు రోజులనుగూర్చి కొద్దిగ నిపుడు తెలిసికొన యత్నింతము. తొలుత వారికి రాజులని పేరులేదు కాని వారినిగూర్చి కొంత తెలిసికొన్నచో రాజులయుత్పత్తి మనకు స్పష్టమగును.

తెగలెట్లేర్పడినవో యిదివరకు చెప్పియుంటిని. వ్యవసాయ మారంభమై వ్యాపారవిభాగ మేర్పడిన పిదప అవసరమైనపన్నుల నన్నిటిని క్రమమార్గమున నడపించువాడొక డుండవలసి వచ్చెను. దీనికి పూర్వముగూడ నొక తెగకు మరియొక తెగతో జరుగుచుండిన యుద్ధములలో నాయకుఁడొకఁడుండుట యవసరమయ్యెను. తరచుగ నొక తెగలో వయస్సున పెద్దవాఁడే నాయకుఁడగుచుండెను. అతనిని మన మిపుడు కులపెద్దయనుచున్నాము. వయోవృద్ధుండగుటచే నాతఁడు సహజముగ జ్ఞానవృద్ధుఁడుగ నుండుననియు, ననుభవశాలిగ నుండుననియు, నభిప్రాయముండెను. తెగలో నుండిన మిగిలినవారికిని కులపెద్దకును ఎక్కువభేదము లేకుండెను. అతఁడుగూడ మిగిలినవారితో కలసి పాటుపడుచుండెను. సేకరించిన యాహారమందరును పంచుకొనుచుండిరి. సమస్త పదార్థములును తెగ మొత్తముపై నందరకును చెందియుండెను. ఇప్పటివలెనే ఎవని మట్టుకువానికి ప్రత్యేకముగ నిల్లు, ధనము, ఆస్తి మొదలగునవి లేవు. ప్రతిమనుజుఁ డార్జించినదియు తెగలో నందరును పంచుకొనుచుండిరి. కులపెద్ద

తెగకు సంబంధించిన కార్యనిర్వాహకు డగుటచేత నాతడీ విభాగమును చేయుచుండెను.

కాని క్రమముగ మార్పు లెక్కువయ్యెను. వ్యవసాయమునకు సంబంధించిన పను లెక్కువగుటచే తెగలో నందరను క్రమముగ పాటుపడునట్లు చేయుటలో కులపెద్ద యెక్కువ కాలము గడుపవలసివచ్చెను. క్రమక్రమముగ కులపెద్ద మామూలుగ నందరను పనిచేయు పనులను మాని వేయజొచ్చెను. ఇట్లితనికిని మిగిలినవారికిని తేడా యేర్పడజొచ్చెను. ఇపుడు మఱియొకవిధమగు వ్యాపారవిభాగము ఆరంభమయ్యెను. కులపెద్ద కార్యనిర్వహణము చేయుచు ప్రజలపై నధికారము చేయుచుండెను. మిగిలిన ప్రజలు పొలములో పనులు, వేటాడుట యుద్ధములు మొదలగునవి చేయుటలో తమ నాయకుడగు కులపెద్ద యధికారమింకను ఎక్కువయ్యెను. ఏలయన నాయకుడు లేనిదే యుద్ధము బాగుగా చేయు వీలుండదు. అందుచే కులపెద్ద మహాబలవంతుడయ్యెను.

కార్యనిర్వాహణ మెక్కువైనకొలదిని దానికి సంబంధించిన కార్యముల నన్నిటిని కులపెద్దయొక్కడును చేయలేకపోయెను. తనకు సహాయులుగ మరికొందరి నతడు నియమింపసాగెను. ఇట్లు కార్యనిర్వాహకు లెక్కువైరి గాని కులపెద్ద వారిలో ముఖ్యుడైయుండెను. తెగలో కార్యనిర్వాహకులు కొందరును, మామూలుగ పాటుపడువారు కొందరు నేర్పడిరి. ఇకమీదట ప్రజలందరును సమానమేయను భావముతగ్గి

తేడాలేర్పడ నారంభించెను. సామాన్యులపైన అధికారము చలాయించు కార్యనిర్వాహకులకు మామూలుపని చేయు ప్రజలు విధేయులుగ నుండిరి.

కులపెద్ద పలుకుబడి యింక నెట్లు అభివృద్ధి బొందెనో ముందు లేఖలో పరికింతము.

16

కులపెద్ద; ఆతని ప్రాధాన్యపు అభివృద్ధి

పూర్వకాలపు తెగలనుగూర్చియు, వారి కులపెద్దలను గూర్చియు నేను చేయుచున్న వర్ణన నీకు విసుగు కల్గించుట లేదనుకొందును.

ఆరోజులలో ప్రతివస్తువును తెగమొత్తముపై చెంది యుండెననియు ప్రత్యేకవ్యక్తులకు చెందియుండలేదనియు క్రిందటి లేఖలో చెప్పియుంటిని. కులపెద్దకుగూడ ప్రత్యేకపు ఆస్తి యేమియు లేదు. తెగలో జేరిన యొకడగుటచే మిగిలినవారివలెనె అతనికి ఒకభాగముండెను. కాని యతడు కార్యనిర్వాహకుడుగ నుండి తెగయొక్క ఆస్తికి సంరక్షణకర్తగా కూడనుండెను. క్రమముగ నతని యధికారము హెచ్చిన కొలదియు తెగకు చెందిన వివిధపదార్థములును ఆస్తియు తనవేగాని తెగవి కావను భావమాతనికి గల్గ నారంభించెను. లేక తెగకు నాయకుడగుటచే తెగకు తాను ప్రతినిధివని

తలపనారంభించెను. స్వాంతికముగా ఆ స్త్రీని కర్త్రియుండు నభిప్రాయమెట్లేర్పడెనో దీనిబట్టి మనకు తెలియుచున్నది. ప్రస్తుత కాలమున మన మెల్లప్పుడును 'ఇదినాది' 'అదినీది' అని యనుచుందుము. కాని ఆదిమ కాలమునందుండిన తెగలిట్లు తలచుచుండలేదని నేనిదివరకే చెప్పియుంటిని. అప్పుడు సమస్తమును తెగ మొత్తము మీదనే చెందియుండెను.

పూర్వకాలపు కులపెద్ద తానే తెగకు ప్రతినిధినని తలచుటచే తెగకు చెందిన వస్తువులు తనవేయని భావింపసాగెను. కులపెద్ద చనిపోయినపుడు తెగలోని వారందరును సమావేశమై మరియొకనిని తమ నాయకునిగ నెన్నుకొనిరి. సాధారణముగా కులపెద్ద కుటుంబమునకు జెందినవాడు మిగిలినవారికంటె కార్యనిర్వహణమును బాగుగ తెలిసియుండిరి. వారెల్లపుడును కులపెద్ద సమీపమునునుండుటచే నాతనికి సహాయము చేయుచు నాపనియంతయు తెలిసియుండిరి. కనుక నొక కులపెద్ద చనిపోయినపుడు తిరిగి యతని కుటుంబమునకు జెందిన మరియొకనిని కులపెద్దగ నెన్నుకొనుచుండుట తటస్థించెను. క్రమముగ కులపెద్ద కుటుంబము మిగిలిన వారినుండి వేరైపోగా కుటుంబమునుండియే నాయకుని యెన్నుకొనుట సంభవించుచుండెను. కులపెద్దకమితమగు బలముండెను. సహజముగ తన తర్వాత తనకుమారుడుగాని సోదరుడుగాని కులపెద్ద కావలెనను కోరిక ప్రతి కులపెద్దకును ఉండెను. కనుక తనకుమారునికి

గాని, సోదరునకుగాని, మరియొక దగ్గరబంధువునకుగాని, తగిన తర్ఫీదు నొసంగుచుండెను. తానెంచుకొని తర్ఫీదుచేసిన వ్యక్తినే తనపిదప నాయకునిగ నెన్నుకొనవలెనని కులపెద్ద చెప్పుచుండెను. మొదటిరోజులలో తెగలోనివారి కిష్టిపస్థతి యిష్టము లేకపోయినను క్రమముగ వారందరు కలవాటు పడి పోయిరి. క్రొత్తకులపెద్ద నెన్నుకొను నవసరము క్రమముగ తగ్గిపోయెను. ఏలయన నాతఁడాములకు పూర్వమే నియోగింపబడియుండెను.

ఇట్లు క్రమముగ కులపెద్దపదవి వంశపరంపరాగతమయ్యెను. అనగా నొకేకుటుంబమున తండ్రిపిదప కుమారులుగాని, దగ్గరబంధువులుగాని ఆపదవి పొందుచుండి. ఇప్పటికి తెగకుజెందిన యావదాస్తియు కులపెద్దదేయని స్థిరపడెను. అతనిమరణానంతరముగూడ నాయాస్తి తనకుటుంబములోనే యుండెను. 'నాది', 'నీది' యనుభావ మెట్లేర్పడినదో దీని వలన తెలియుచున్నది. ఆరంభకాలమున నిట్టియభిప్రాయములులేవు. జనులందరును తెగయొక్క మొత్తములాభము కొరకే పాటుపడుచుండిరిగాని, స్వలాభమునకుగాదు. వారుత్పత్తిచేసిన పదార్థములన్నిటిని తెగలోనివా రందరును పంచుకొనుచుండిరి. తెగలో ధనికులు, బీదలు నను భేదము లేకుండెను. తెగయొక్క యాస్తిలో నందరును భాగస్వాములుగనుండిరి.

కులపెద్ద తెగకు సంబంధించిన యాస్తిని కాజేయుట కారంభింపగనే భాగ్యవంతులు, బీదలు అను తేడా ఏర్పడ సాగెను.

దీనినిగూర్చి మరికొన్ని యంశములు ముందు లేఖలో చెప్పగలను.

17

కులపెద్ద రాజుగ మార్పుచెందుట

పూర్వకాలపు కులపెద్దతో మనము చాలకాలము గడపివేసితిమి కాదా? త్వరలోనే యతనినిగూర్చి ముగింతము. అతను నామాంతరము పొందగలడు రాజు లెట్లేర్పడిరో నీకు చెప్పగలచి యీవిషయ మెత్తుకొంటిని. రాజులనుగూర్చి తెలిసికొనుటకు కులపెద్దనుగూర్చి చెప్పవలసివచ్చినది. ఈకుల పెద్దలే తుదకు రాజులును మహారాజులు నైరని నీవూహించి యుందువు. కులపెద్ద (ఇంగ్లీషులో Patriarch) యను పదము 'ఇంటియజమాని' 'తండ్రి' 'పిత' అనుపదములకు సంబంధించినది. పేటర్ అను లేటినుపదము కూడ నీసందర్భమునకు వర్తించునదే. పేట్రా అన నిదేయర్థమని నీకు తెలియును. సంస్కృతములోను, హిందీలోను, మనస్వదేశమును 'మాతృభూమి' యందుము. స్వదేశమును 'పితృభూమి' యనుట బాగున్నదా? మాతృభూమియనుట బాగున్నదా?

కులపెద్దపదవి వంశపరంపరానుగతముగుటతోడనే రాజునకును కులపెద్దకును భేదమేమియు లేదు. కులపెద్దయే రాజుగ మార్పు చెందెను.

దేశమునందలి ప్రతివస్తువును తనదేయను చిత్రమగు నభిప్రాయము రాజునకు గల్గెను. తుదకు రాజు దేశమనగా తా నేయనితలచెను. ప్రసిద్ధుడగు నొక ఫ్రెంచి రాజు రాజ్యాంగ మనగా 'నేనే' యని నొక్కి వక్కాణించెను. కార్యనిర్వహణ మునకును దేశమునందలి పదార్థములను ప్రజలకు పంచుటకు ప్రజలచే తామెన్నుకొనబడిన వారమని రాజులుమరచిపోయిరి తమ తెలివితేటలను, అనుభవమునుబట్టి ప్రజలు తమ్మెన్ను కొనిరని వారికి జ్ఞప్తియందు లేకపోయెను. చివరకు తాము యజమానుల మనియు, ప్రజలందరు వారిసేవకులనియు, భావింపదొడగిరి. యదార్థముగ జూచిన రాజులే ప్రజలసేవకులు.

ముందుముందుచరిత్ర చదివినకొలదియు రాజు లహంభావపూరితులై ప్రజలు తమ్మెన్నుకొనుట యెన్నడును జరిగి యుండలేదనియు, భగవంతుడే తమ్ము రాజులుగా సృష్టించె ననియు చెప్పసాగిరి. దీనిచే వారు 'రాజులు భగవదంశ సంభూతులు' అని వాదింపదొడగిరి. చాలకాలమువరకు వారిట్లు అక్రమముగ ప్రవర్తించుచు నెక్కువ యాడంబరముతోను విలాసములతోను కాలము గడుపుచు తమప్రజలు తిండిలేక

మాడుచున్న సంగతి గమనించక పోయిరి తుదకట్టిస్థితిని సామా న్యప్రజలు భరింపలేక కొన్ని దేశములలో రాజులను వెడల గొట్టిరి. ఇదియంతయు ముందుముందు నీవు చదవగలవు. ఇంగ్లండు దేశపుప్రజలు మొదటి ఛార్లెసురాజుపై తిరుగబడి యాతని నోడించి హత్య చేసిరనియు ఫ్రెంచిప్రజ లొకగొప్ప విప్లవముజరిపి యికమీదట రాజు లవసరము లేదని నిర్ణయించి రనియు నీవు తెలిసికొందువు మనము పారిస్ నగరములోని కాన్సర్గెరి యను ఖైదును చూచినమాట నీకు జ్ఞాపకముండ వచ్చును ఆ ఖైదుచూచినప్పుడు నీవునుకూడ నుంటివా? ఈ ఖైదులో రాజుకుటుంబములోనివారును; అతనిభార్యయగు మేరీ అంటాయినటి మొదలగువారందరు నుంచబడిరి. కొద్దిరోజుల క్రిందటనే రష్యాప్రజలు విప్లవముచేసి తమరాజగు జారును తరిమివేసిన సంగతిగూడ నీవు చదువగలవు.

కనుక రాజులొకప్పుడుచ్ఛస్థితిలో నుండిరిగాని ప్రస్తుతము చాల దేశములలో రాజులు లేరు ఫ్రాన్సు, జర్మనీ, రష్యా స్విట్జర్లండు, అమెరికాలోని దేశములు, చీనా మొదలగు చాల దేశములకు, రాజులు లేరు. ఇవి ప్రజా రాజ్యములు. అనగా సామాన్యప్రజలు తమపరిపాలకులను, నాయకులను, అప్పుడప్పుడు యెన్నుకొనుచున్నారు. ఈపరిపాలకులును, నాయకులును, వంశపారంపర్యమగు హక్కుగలవారు కారు.

ఇంగ్లండు దేశములో రాజున్నాడు గాని అతని కధికారమేమియు లేదు. అతడు స్వయముగా నేమి చేయగలిగినది చాల తక్కువ. ప్రజానాయకులసభయగు పార్లమెంటునకే అంతయధికారము గలదు. లండనులో పార్లమెంటును చూచిన సంగతి నీకు జ్ఞాపకమున్నదనుకొందును.

మన దేశములో నింకను రాజులు, మహారాజులు, నవాబులు చాలమంది గలరు. వారు విలువగల వస్త్రములను ధరించి ఖరీదైన మోటారు కార్లలో తిరుగుచు చాల ధనమును స్వంత ఖర్చులకై వినియోగించుచుండుట నీవు చూచియుందువు. ఈ ధన మంతయు వారి కెక్కడినుండి వచ్చుచున్నది?

దానిని వారు ప్రజలవద్దనుండి పన్నులమూలమున వసూలుచేయుచున్నారు. పాఠశాలలు, ఆసుపత్రులు, గ్రంథాలయములు, మ్యూజియములు, మంచిబాటలు మొదలగు ప్రజోపయోగ కార్యములకై పన్నులీయబడుచున్నవి. కాని మన రాజులలోను మహారాజులలోను చాలమంది వెనుక నేను చెప్పిన ఫ్రెంచి రాజువలెనే 'రాజ్యమనగ నెవరు? నేనే' అని భావించుచున్నారు. రాజులిట్లు భోగములలో కాలముగడుపుచుండ చెమటయోడ్చి వారికి ధనమిచ్చు వారి ప్రజలు తిండి లేక మలమలమాడుచున్నారు. ప్రజలపిల్లలు చదువుకొనుటకు తగినన్ని పాఠశాలలు లేవు.

18

ఆదిమ నాగరికతలు

కులపెద్దలనుగూర్చియు, రాజులనుగూర్చియు, చాల వరకు చెప్పుకొనియుంటిమి. కొంచెము వెనుకకుపోయి ఆదిమ నాగరికతలను గూర్చియు నా కాలపు ప్రజలనుగూర్చియు నాలోచింతము.

ఈయాదిమ ప్రజల విషయమై మనకంతగా తెలియదుగాని పూర్వ నవీన శిలాయుగపు ప్రజలకంటె మాత్రము వీరిని గూర్చి చాలసంగతులు తెలియును. వేలకొలది యేండ్లకు పూర్వము నిర్మింపబడిన బ్రహ్మాండమగు కట్టడముల శిథిలము లిప్పటికిని గలవు. ఆకట్టడములను, దేవాలయములను, భవనములనుచూచి యాదిమప్రజ లెట్లుండిరో వారెట్లు సంచరించుచుండిరో తెలిసికొనగలము. ఆ ప్రాచీన కట్టడములందలి ప్రతిమలును చెక్కడములును మనకు విశేషముగ దోడ్పడుచున్నవి. ఈప్రతిమలవలన నా కాలపుప్రజ లెట్టివస్త్రలను ధరించుచుండినదియు ఇంక ననేకవిషయములును తెలియుచున్నవి.

మానవులు మొట్టమొదట నెచట స్థిరనివాస మేర్పరచుకొని నాగరికతాభివృద్ధి జేసిరో నిశ్చయముగా జెప్పలేము. అట్లాంటిక్ మహాసముద్రములో నిపుడు అట్లాంటిసు అని పిలువబడుచున్న దొకగొప్ప దేశ ముండెనని కొందరు చెప్పుచున్నారు.

ఈ దేశములోని ప్రజలు గొప్పనాగరికత కల్గి యుండిరనియు, నా దేశము తరువాత కొంతకాలమునకు అట్లాంటికు మహాసముద్రములో మునిగిపోయెననియు నిప్పుడందులో గొంచెముకూడ మిగిలియుండలేదనియు చెప్పుచున్నారు. వీనికేమియు ఋజువులేదుగాని కొన్నికథలుమాత్రముగలవు. కనుక దీనినిగూర్చి యంతగ నాలోచింపనక్కరలేదు.

పూర్వకాలములో అమెరికాయందు గొప్పనాగరికతలను వృద్ధిచేసిన జనులుండిరని కొందరు చెప్పుదురు. అమెరికాను కొలంబసు కనిపెట్టెనని చెప్పుట నీకు తెలియును. కొలంబసు వెళ్ళకపూర్వము అమెరికా లేదని యర్థముగాదు. కొలంబసు చూడకముందు అమెరికానుగూర్చి ఐరోపాప్రజలకు తెలియదని దీనియభిప్రాయము. కొలంబసు అచటికి వెళ్ళుటకు చాలపూర్వమే అచట ప్రజలునివసించుచు కొంత నాగరికతనుగల్గి యుండిరి. ఉత్తర అమెరికాలోనున్న మెక్సికోయందలి యుకటానులోను, దక్షిణామెరికాయందలి పెరూలోను ప్రాచీనభవనముల శిథిలములుగలవు. చాలప్రాచీన కాలమునందే యుకటానులోను, పెరూలోను నాగరికతగల ప్రజలు నివసించుచుండిరని నిశ్చయముగ జెప్పగలము. కాని వారినిగూర్చి ప్రస్తుతమింతకంటె నెక్కువ చెప్పలేము. కొంత కాలము తర్వాత మరికొన్ని సంగతులు బయటపడవచ్చును.

యూరేషియాయందు (యూరపు, ఆసియాలు, మెసపొటేమియా, ఈజిప్టు, క్రీటు, హిందూదేశము, చీనాదేశము

లలో) ప్రాచీననాగరికతలు వృద్ధియైయుండును. ఈజిప్టు ఇపు డాఫ్రికాలోనిదైనను అది యూరేషియాకు చాలసమీపమున నుండుటచే వాటితోబాటుగనే దానినిగూర్చియు ఆలోచింప వచ్చును. దేశద్రిమ్మరులుగనుండిన పూర్వపుతెగ లొకచోట స్థిరనివాసమేర్పరచుకొనదలచినచో సహజముగ నెట్టిప్రాంతము నెంచుకొందురు? ప్రతిదినమును వారికాహారము దొరకు నట్టి ప్రాంతమును వారుచూచుకొందురు. వారికాహారము చాలవరకు వ్యవసాయమువలన లభించునదై యుండవలెను. వ్యవసాయమునకు నీరవసరము. నీరులేకపోయినచో పొల ము లెండిపోయి వానిలో నేమియుపండవు. వర్షకాలములో వానలు సరిగా పడనపుడు పంటలుపోయి కరవులు ఏర్పడునని నీకు తెలియును. బీదలకు తినుటకు తిండిలేక మాడిపోవుదురు. కనుక నీరు అత్యవసరము. అందుచే పూర్వకాలపుప్రజలు నీరు సమృద్ధిగా దొరకు ప్రదేశములందే స్థిరనివాసము లేర్ప రచుకొనుచుండిరి. దీనికనేకమగు నుదాహరణములుకలవు. మెసపొటేమియాలో టైగ్రిస్, యూఫ్రటిస్ అను రెండు పెద్దనదులమధ్య కొందరు స్థిరపడిరి. ఈజిప్టులో వారికి నైలు నది గలదు. హిందూదేశములో ప్రాచీననగరములన్నియు సింధు, గంగా, యమునానదుల సమీపమున నుండెను. వారికి జల మత్యవసరమగుటచే వారి కాహారమును ఇతర పదార్థములను గలుగజేయు నదులను వారు పవిత్రముగ నెంచిరి. ఈజిప్టులో నైలునదిని అచటివారు 'నైలుతండ్రి'

యని పూజించిరి. హిందూదేశములో గంగాభవాని యెంత పవిత్రమైనదో నీకు తెలియును. ఆనదిని గంగమ్మతల్లి యని చెప్పు యాత్రికులు గంగమ్మతల్లికిజై యని కేకలిడుట నీవు వినియుందువు. ఈనదులు వారికనేకవిధముల నుపయోగించుటచే వారు వీని నంతపవిత్రముగ నెంచుకొనుటలో నాశ్చర్యము లేదు. నదులు వారికి నీటినేగాక, పొలములను సారవంతముగా జేయు నొండ్రుమట్టిని, యిసుకనుగూడ తీసికొనివచ్చుచుండెను. నదిలోని నీటిచేతను, మట్టిచేతను, వారికి సమృద్ధిగ నాహారము లభించుచుండెను. కనుక నదులు తండ్రియనియు, తల్లియనియు పిలువదగియే యున్నవి. కాని తాము చేయుపనులకు కారణములను ప్రజలుక్రమముగా మరచిపోవుదురు అనాలోచితముగ నితరుల ననుకరించుచుందురు. నైలును, గంగయు నీటిని ఆహారము నొసగుటచే పవిత్రమైనదిగ భావింపబడెనని మనము జ్ఞప్తియందుంచుకొనదగును.

19

ప్రాచీనకాలపు మహానగరములు

నీరును, ఆహారమును, సమృద్ధిగనుండు పెద్దనదుల వద్దను సారవంతమగు మైదానములందును ప్రజలారంభమున నివాసముల నేర్పరచుకొనుచుండిరని తెలిసికొంటిమి.

వారి పెద్దనగరములుగూడ నదీతీరములందే యుండెను. ప్రాచీననగరముల పేర్లను కొన్నింటిని నీవు వినియుందువు. మెసపొటేమియాలో బేబిలను, నినెవా, అస్సూరు మొదలగునవి యుండెను. ఇవన్నియు చాలకాలముక్రిందటనే నశించినవి. భూమియడుగున లోతుగా త్రవ్వినచో నొక్కొకవుడు వీనిశిథిలము లగుపడుచుండును. వేలకొలది యేండ్లలో నవి యిసుక, మట్టి, మున్నగువానిచే కప్పబడిపోయి వాటిజాడ తెలియకుండ బోయెను. కొన్నిచోట్ల కప్పబడినవానిపైననే క్రొత్తనగరములు వెలసినవి. ఈప్రాచీన పట్టణములనుగూర్చి తెలిసికొనగోరువారు లోతుగ ఖననముచేయగ నొక్కొకవు డొకదానిపై నొకటిచొప్పున ననేకనగరము లగుపడ నారంభించెను. ఇవన్నియు నొకేకాలమున నొకదానిపై నొకటి యుండలేదు. ఒక్కనగరము వందలకొలది యేండ్లుండి, యందు తరతరముగ కొందరు నివసించి యుండవచ్చును. క్రమముగా నచట ప్రజలుతగ్గి యది జనశూన్యముకాగా చివరకెవ్వరు నచటలేక ఆప్రదేశమంతయు పాడువడియుండును. ఇసుక, మట్టి మున్నగువానిచే నవి కప్పివేయబడెను. కొంతకాలమునకచట నగరముండినదన్న మాటయే ఎవరికిని తెలియకుండెను. వందలకొలది యేండ్లు గడచినపిదప మరి కొందరు క్రొత్తజనులచటికివచ్చి మరియొక క్రొత్తనగరమును దానిపై నిర్మించియుందురు. తిరిగి కొంతకాలమున కీనగరము కూడ పాడుపట్టి మట్టిచేతను ఇసుకచేతను కప్పబడి యుండును.

ఇట్లొక్కొకప్పు డనేకనగరముల శిథిలము లొకదానిపై నొకటి కనపడుట కలుగుచుండును. ఇట్టిది ముఖ్యముగ ఇసుక ప్రదేశములలో నెక్కువగ జరుగుచుండును. ఏలయన, ఇసుక అన్నివస్తువులను త్వరగా కప్పగలుగును.

ఒకేచోట నగరముపిదపనగరము వెలసి ఆ కాలగోపాలమునకును నిలువ నీడయొసగి కాలక్రమమున నవి నాశన మొందుట చిత్రముగ నున్నదిగదా! పూర్వపునగరము లున్న చోటనే క్రొత్తది యుద్భవించి తిరిగి జనులచటికిచేరి నివసించు చుండిరి. కొంతకాలమున కవికూడ జాడలేక నశించుచుండినవి. ఈనగరములనుగూర్చి నే నొకటిరెండు వాక్యములలో ముగించితినిగాని యవి వృద్ధిజెంది నశించి క్రొత్తనగరము లేర్పడుసరికి వేలదరబడి యేండ్లయి యుండును. ఒకమనుష్యునికి డెబ్బది యేండ్లుకాగానే అతనిని ముసలివాడందుము. కాని వేలకొలది సంవత్సరముల ముందర డెబ్బది యెనుబది యేండ్లు లెక్కయేమి? ఈనగరములు వెలసినకాలములో నెందరుపిల్లలు ముసలివారై చనిపోయి తిరిగి క్రొత్తవారు పుట్టి మరణించుచుండిరి. ప్రస్తుతము 'బేబిలన్, నినెవాలు' నామమాత్రావశేషములుగ యున్నవి.

శిరియాలోని డెమాస్కసు మరియొకప్రాచీననగరము. కాని డెమాస్కసు నశింపలేదు. అది యిప్పటికిని మహానగరమైయున్నది. ప్రపంచమున నిప్పటికిగల నగరములలో నెల్ల డెమాస్కసే ప్రాచీనమైనదని కొందరి యుద్దేశము.

హిందూదేశములోని ప్రాచీననగరములుగూడ నదీతీరములందే యున్నవి. ఢిల్లీకి సమీపమున నుండిన ఇంద్రప్రస్థ మన్నిటిలోను పూర్వపు నగరము. కాని యింద్రప్రస్థ మిప్పుడు లేదు. కాశీనగరముకూడ నిపుడు ప్రపంచముననున్న ప్రాచీన నగరములలో నొకటియై యుండును. అలహాబాదు, కాన్పూరు, పాట్నా మొదలగు ననేకపట్టణములు నదీతీరములందే యున్నవి. వానిని నీవే యూహింపవచ్చును. ప్రయాగ (అలహాబాదు) యు, పాటలీపుత్రమును (పాట్నా) కొంచెము పూర్వపువే యయినను అవియంత ప్రాచీనములుగావు.

20

ఈజిప్టు క్రీటు

ప్రాచీనకాలమున గ్రామములందును పట్టణములందును నివసించుచుండిన ప్రజలెట్టివారు? వారు నిర్మించిన కట్టడముల నుండియు భవనములవలనను వారినిగూర్చి కొంత మనకు తెలియుచున్నది. వారు వ్రాసిన శిలాశాసనములవలనకూడ కొంత తెలియుచున్నది. ఆకాలపువిషయములను తెలుపుప్రాచీన గ్రంథము లనేకములుగలవు.

ఈజిప్టులోని పిరమిడ్లు (గోపురములు) స్ఫింక్సు, లుక్సారువద్ద దేవాలయములు ఇట్టి ప్రాచీనపుకట్టడము లిప్పటికిని గలవు. సూయజ్ కాలువద్వారా మనమువచ్చినపు డవి

సమీపముననే యుండినవిగాని నీవు వాటిని చూడలేదు. వాని బొమ్మలు నీవు చూచియున్నావు. బహుశః వాని చిత్రములకార్డులు నీవద్ద నున్నవనుకొందును. స్ఫింక్సు అనునది స్త్రీశిరస్సుగల సింహము. అదిచాలబ్రహ్మాండమైనది. అది ఎందులకు నిర్మింపబడినదో, అది దేనిని చూపుటకు ఉద్దేశింపబడినదో, ఎవరికిని తెలియదు. స్త్రీముఖము చిరునవ్వు గలిగి యున్నది. ఈచిరునవ్వెందులకో యని ఆశ్చర్యమును గలిగించును. ఒక్క వ్యక్తిని స్ఫింక్సుతో పోల్చిన యావ్యక్తిస్వరూపస్వభావములు గ్రహించుట కష్టసాధ్యమని యర్థము.

పిరమిడ్లును బ్రహ్మాండమునకు కట్టడములే. అవి ఈజిప్టులో పూర్వకాలమునందేలిన రాజులగు ఫెరోలసమాధులు. లండనులో బ్రిటిషుమ్యూజియమునందు ఈజిప్టియన్ మమ్మీలను చూచినసంగతి నీకు జ్ఞాపకమున్నదా? ఒకమనుష్యుని యొక్కగాని జంతువుయొక్కగాని మృతకళేబరమునకు కొన్ని తైలములనుపూసి చెడిపోకుండనుంచిన నట్టిదానికి 'మమ్మీ'లని పేరు ఫేరోలు చనిపోయినపిదప వారి శవములను 'మమ్మీ'లుగ జేసి ఈబ్రహ్మాండమైన పిరమిడ్లలో (గోపురము) నుంచిరి. వాటివద్ద వెండిబంగారు ఆభరణములును, ఇతరములగు బంగారుసామానుల నుంచిరి. ఏలయన చనిపోయినపిదపగూడ మనుజులకవి యవసర ముండునని యప్పటి ప్రజలు భావించిరి. రెండుమూడేండ్లక్రిందట టూటన్ కామెన్ అనుపేరుగల ఒక ఫేరోశవము ఈపిరమిడ్లలో కనబడెను.

ఆశవమువద్ద నెన్నో అందమగు విలువగలవస్తువు లుండినవి. ఆరోజులలో ఈజిప్తులో వ్యవసాయపుపనులకొఱకు మంచి కాలువలను చెరువులను త్రవ్వించియుండిరి. 'మొరిసు' అను పేరుగలది చాలప్రసిద్ధమగు సరోవరము ప్రాచీనకాలపు ఈజిప్టుప్రజలెంత జ్ఞానాభివృద్ధి గలిగియుండిరో దీనివలన స్పష్టమగుచున్నది. ఈపిరమిడ్లను, కాలువలను, సరోవరములను నిర్మించినవారు గొప్ప ఇంజనీర్లు అయియుందురు. క్రీటు లేక కేండియా యనబడు చిన్నద్వీపము మధ్యధరాసముద్రమున గలదు. ఫోర్టుసెడ్ నుండి వెనిసునకు వెళ్ళినపుడు మనము దాని దగ్గరనుండియే పోయియుంటిమి. ప్రాచీనకాలమున ఈ ద్వీపముపై గొప్పనాగరికత వెలసెను. క్రీటులో నాసోసువద్ద బ్రహ్మాండమగు భవనముండెను. దానిశిథిలము లిప్పటికిని గలవు. ఈభవనములో స్నానశాలలు, నీటికుళాయిలు మొదలగునవిగలవు. అజ్ఞాను లిట్టివన్నియు కొద్దికాలముక్రిందటనే కనిపెట్టబడినవని తలంచుచున్నారు చాలయందమగుపాత్రలు చిత్తరువులు, రంగుచిత్రములు, నాజూకగులోహపువస్తువులు, దంతపుపనిముట్లుగూడ నపుడుండెను. ఈచిన్నద్వీపములో జనులు శాంతముగ నివసించుచు మిగుల నభివృద్ధిఁబొంది యుండిరి.

మైడాసురాజుకథ నీవుచదివియున్నావు. తానుముట్టిన దంతయు బంగారముకావలెనని వరము పొందుటచే నత డెన్నియోచిక్కులలో పడెను. అతడు స్పృశించిన వెంటనే

ఆహారపదార్థములుగూడ బంగారమైపోవుచుండెను. బంగా రము తినుటకు పనికివచ్చునా! అతనిదురాశచే నాతడిట్టి శిక్ష ననుభవించెను. ఇదియంతయు కట్టుకథయే. బంగారము మన మనుకొనునంత యుపయోగకరమైన వస్తువుకాదని చూపు టకే ఈ కథ కల్పింపబడెను.

క్రీటులోని మరియొకకథకూడ నీవుచదివియుందువు. సగము మనుష్యుడును సగము ఎద్దుగానుండిన మినోటార్ అను రాక్షసునికథకూడ నట్టిదే. ఈరాక్షసుని కిష్టము పిల్ల లాహారమట. మనకు తెలియని ఒకానొకవస్తువు విషయమై మనకుకల్గు భయమే మతమునకు మూలమయ్యెనని ఇది వరలో చెప్పియుంటిని. ఇట్టిభయముచే ప్రకృతి మనుష్యులకు జరుగు ననేకవిషయములను సరిగా గ్రహింపక ప్రజలు అనేకములగు తెలివితక్కువ పనులనుచేయ నారంభించిరి. బాలబాలికలను ఈకట్టుకథలోని రాక్షసుని కప్పటిప్రజలు బలియిచ్చియుందురు. ఇట్టిరాక్షసు డొకడుండెననుట నమ్మ దగినవిషయము కాకపోవుటచే నతనిని గూర్చినకథ కేవలము భ్రాంతిమయమే.

ప్రాచీనకాలమున ప్రపంచమందంతటను నరబలులు సాగుచుండెను తానునమ్మిన దేవతలను పూజించుచు ఆ దేవ తల తృప్తికై ప్రజలు స్త్రీపురుషులను బలిగా నొసంగు చుండిరి. నైలుతండ్రికి ప్రీతిగల్గించుటకై ఈజిప్టులోని ప్రజలు బాలికల నానదిలో విసరివేయుచుండిరట.

ప్రపంచమున నెచ్చటనో మూలమూలలందేగాని నరబలులిప్పుడు తరచుగ జరుగకపోవుట యొకవిశేషమే. కాని యిప్పటికి దేవతాప్రీతికై జంతువులను బలియిచ్చుట గలదు. ఇట్టిపూజలు చాల చోద్యముగ నున్నవిగదా!

21

చీనా హిందూదేశము

ప్రాచీన నాగరికతలు మెసపొటేమియా, ఈజిప్టు, మధ్యధరాసముద్రములో చిన్నద్వీపమగు క్రీటు మొదలగు చోట్ల వృద్ధిచెందెనని తెలిసికొంటిమి. ఆసమయముననే చీనాలోను, హిందూదేశములోను గొప్ప నాగరికతలు వెలసెను.

మిగిలినచోట్లవలెనే చీనాలోగూడ ప్రజలు నదీమైదానములందు స్థిరనివాసము లేర్పరచుకొనిరి. వీరికే మంగోలియనులని పేరు. వీరు కంచుతోను, ఇనుముతోను పాత్రల జేయుచుండిరి. కాలువలును కట్టడములును నిర్మింపబడెను. వ్రాతలో నొకక్రొత్తపద్ధతికూడ నేర్పడెను. హిందీ, ఇంగ్లీషు, ఉర్దూ వ్రాతలకును దీనికిని భేదముగలదు. అదియొక విధమగు చిత్రలేఖనము. దీనినిపుడు హెయిరోగ్లిఫిల్ వ్రాతయందురు. ఇట్టి వ్రాతను మ్యూజియములలోను కొన్ని పుస్తకములందును నీవు చూచియుందువు. ప్రతిపదమును, చిన్నవాక్యము

లను, బొమ్మలమూలముననే వ్రాయబడుచుండెను. ఈజిప్టు, క్రీటు, బేబిలోనియాలలో కూడ నిట్టిచిత్రలేఖన విధాన ముండెను. ప్రస్తుతము ఈజిప్టులోను, కొన్ని పాశ్చాత్య దేశములలోను ప్రాచీనపు కట్టడములలోనిది యిప్పటికిని కన్పడుచున్నది. కాని యిట్టిలిపి యచటను చాలకాలమునుండి కూడ లేదు. చీనాలో నిప్పటికిని యిట్టి చిత్రలేఖనమే గలదు. హిందీలోవలె ఎడమనుండి కుడికి గాని, ఉర్దూలోవలె కుడి నుండి ఎడమకుగాని గాక చీనాయక్షరము లొకదానిక్రింద నొకటి వ్రాయుదురు. హిందూదేశములో ప్రాచీనపుకట్టడముల శిథిలము లనేకములు మట్టిలో పూడ్చబడియున్నవి. ఎవరైనను త్రవ్వువరకు నవి మరుగుపడియుండును. అట్టి ప్రాచీన శిథిలములు కొన్ని యుత్తరహిందూదేశమున కన్పడినవి. ఆర్యులు హిందూదేశమునకు వచ్చుటకు చాలకాలమునకు పూర్వమే 'ద్రావిడులు' అను జాతివారచ్చటనుండిరనియు వారి నాగరికత గొప్పదిగ నుండెననియు గూడ మనకు తెలియుచున్నది. వారితరదేశపు ప్రజలతో వ్యాపారము చేయుచుండిరి. వారు మెసపొటేమియా, ఈజిప్టులకు చాల సరకులు పంపుచుండిరి. ఓడలలో బియ్యమును, మిరియములవంటి సుగంధద్రవ్యములను, టేకులను వారు పంపుచుండిరి. మెసపొటేమియాలోని ఉర్ నగరములోని ప్రాచీన భవనము లెన్నియో దక్షిణ హిందూదేశమునుండి పంపిన కలపతో నిర్మింపబడినవి. బంగారము, ముత్యములు,

దంతములు, నెమళ్ళు కోతులునుగూడ హిందూదేశమునుండి పశ్చిమ దేశములకు పంపబడినట్లు తెలియుచున్నది. ఆరోజులలో హిందూదేశ మితర దేశములతో నెక్కువ వ్యాపారము జరుపుచుండెనని దీనివలన స్పష్టమగుచున్నది. నాగరకతగల ప్రజలే వ్యాపారము జరుపగలరు.

హిందూదేశములోను;చీనాలోనుగూడ నప్పుడు చిన్న చిన్న రాజ్యములుండెను. ఈ దేశములలో నేదియు నొకే ప్రభుత్వముక్రింద నుండ లేదు. కొన్ని గ్రామములును, భూములును కలసి యొక్కొక్క నగరముగ నేర్పడి ఆనగర మొక్కొక్క ప్రభుత్వముక్రిందనుండెను. వీనికే నగర రాజ్యాంగములని పేరు. ఆప్రాచీన దినములలోగూడ వీనిలో చాలవరకు ప్రజారాజ్యములుగ నుండెను. ఆరోజులలో రాజులు లేరు. ఈ రాజ్యాంగములు ప్రజలచే నెన్నుకొనబడిన పంచాయితీలచే పాలింపబడుచుండెను. వానిలో కొన్ని చిన్న రాజ్యములుగూడ నుండెను. రాజ్యాంగములకు ప్రత్యేక ప్రభుత్వము లున్నప్పటికిని ఒక దానితో నొకటి సహకారమునందుచు పరస్పరసహాయము చేసికొనుచుండెను. ఒక్కొక్కపుడొక పెద్దరాజ్యాంగము కొన్ని చిన్ని రాజ్యాంగములకు కలసి నాయకస్థానము పొందుచుండెను.

చీనాలో కొలదికాలములోనే ఈచిన్న సంస్థానములన్నియుపోయి యొకపెద్దసామ్రాజ్య మేర్పడెను. ఈసామ్రాజ్యముండిన కాలమునందే చీనా దేశపు సరిహద్దులో బ్రహ్మాం

డమగు గోడ నిర్మింపబడెను. ఆగోడ యెంతబ్రహ్మాండమైన దో నీవు ఇదివరకు చదివియున్నావు. ఇతర మంగోలియను ప్రజల దాడినాపుటకై యీగోడ సముద్రమునుండి యుత్తర మునయున్న పర్వతములవరకు నిర్మింపబడినది. దీనిపొడవు 1,400 మైళ్ళు; 20 మొదలు 30 అడుగులవరకెత్తు; 25 అడుగులవెడల్పు. అచ్చటచట కోటలును బురుజులునుగలవు. హిందూదేశములో నట్టిగోడ కట్టబడినచో నది లాహోరు నుండి మద్రాసువరకు వ్యాపించును. ఈగోడ యిప్పటికిని గలదు. చీనా వెళ్ళినచో నీవు చూడవచ్చును.

22

సముద్రయాత్రలు; వ్యాపారము

ప్రాచీనకాలమున మరియొక చిత్రమగు జాతికిజెందిన వారు ఫినీషియనులు. వారు యూదు అరబ్బుజాతికి జెందిన వారు. వారు చిన్న ఆసియాలో పడమటిభాగమున ఇప్పటి టర్కీలో నివసించియుండిరి. మధ్యధరాసముద్ర తీరములోని ఏకరు, టైరు, సిడోను మున్నగునవి వారి ముఖ్యపట్టణములు వారు సముద్రయాత్రలకును వ్యాపారమునకును పేరుపొందిన వారు. వారు మధ్యధరాసముద్ర మంతటిలోను తిరిగి యింగ్లండువరకుగూడ బోయియుండిరి. హిందూదేశమునకుగూడ వచ్చి యుందురు.

సముద్రయానము, వ్యాపారము అను రెండు ముఖ్య విషయము లివు డారంభమయ్యెను. ఇవి రెండును పరస్పర సహాయముతో వృద్ధిజెందెను. ఇప్పటివలె మంచిపొగయోడలు మొదలగునవి అపుడు లేనిమాట నిజమే. అప్పటిపడవలు చెక్కబడిన చెట్లమ్రానులచే నేర్పడినవై యుండెను. తెడ్లను తెరచాపలు నుపయోగింపబడుచుండెను. ఆరోజులలో సముద్రయానము చోద్యముగను, మనస్సునకు కలవరము గల్గించునదిగను వుండియుండును. అరేబియాసముద్రమును తెడ్లను, తెరచాపయుగల పడవపై దాటుట ఎట్లుండునో ఊహింపుము. దానిలోని స్థలములు చాలయిరుకుననుండి యెంతచిన్నగాలికైనను అది యిటునిటు నూగులాడుచు తరచుగ మునిగిపోవుచుండెను. సాహసవంతులే సముద్రయానమపుడు చేయగల్గియుండిరి; ప్రయాణము ప్రమాదభూయిష్ఠముగనుండెను. ఒక్కొక్కపుడు నెలలదరబడి నేలయే కనపడకుండెను. నడిసముద్రములో నాహారపదార్థము లయిపోయిన చేపలనైన పట్టవలెను; పక్షిని దేనినైన పట్టుకొనకొనవలెను. సముద్రము సాహసకృత్యములకు మంచియవకాశము కల్పించుచుండెను. పూర్వకాలమున నావికుల వింత చర్యలనుగూర్చియు, చిత్రసంఘటనలగూర్చియు నెన్నియో కథలు గలవు.

ఆకాలమున ఇన్నిప్రమాదము లున్నప్పటికిని సముద్రయానమును ప్రజలుచేయుచునే యుండిరి. కొందరు కేవలము

సాహసకార్యములందలి యభిలాషవలననే సముద్రప్రయాణము చేసిరి; కాని చాలమంది బంగారమును, ధనమును సంపాదింప వచ్చునని బయలుదేరుచుండిరి. వస్తువుల నమ్మి కొనుచు వ్యాపారముచేసి ధనము గడించుచుండిరి.

వ్యాపారమన నేమి? అది యెట్లారంభమయ్యెను? ప్రస్తుతము పెద్దయంగడు లనేకములైనగలవు; వానిలోనికి బోయి కావలసినవి కొనవచ్చును. కాని నీవు కొనువస్తువు లెచ్చటనుండి వచ్చుచున్నవో నీవెప్పుడైన యోచించితివా? అలహాబాదులో నీవొక ఉన్ని శాలువను కొంటివనుకొనుము. అది చాలదూరమునను న్న కాశ్మీర దేశమునుండి వచ్చియుండవచ్చును. దానియున్ని కాశ్మీరములోని పర్వతములమీదలడకులోనున్న గొర్రెలమీదిదై యుండును. నీవుకొను పంక్తిపౌడి సీసా అమెరికానుండి రైళ్ళలోను, స్టీమర్లమీదను వచ్చియుండును. అట్లే చీనాలోగాని, జపానులోగాని, పారిసులోగాని, లండనులోగాని తయారైన వస్తువులు నీవుకొనుచుందువు. ఇచట బజారులో నమ్ము ఒకచిన్నవిదేశపుబట్టను గూర్చి యాలోచింపుము. మొదట హిందూదేశములోపండిన ప్రత్తిని ఇంగ్లండునకు పంపబడుచున్నది. అచట నొకయంత్రాలయములో నది శుభ్రపరుపబడి నూలుగా వడుకబడి బట్టగా నేయబడుచున్నది. ఈ బట్టతిరిగి హిందూదేశమునకు పంపబడి యిచట బజారులో నమ్మబడుచున్నది. అమ్మకమునకు సిద్ధమగుసరికి అది యిట్లు నిటు ఎన్నివేలమైళ్ళు ప్రయాణముచేసి

నదో! హిందూ దేశములో పండిన ప్రత్తి బట్టగా తయారగుటకు అంతదూరముననున్న ఇంగ్లండువరకుపంపి తిరిగి తెప్పించవలసివచ్చుట చాల తెలివి తక్కువతనముగ గన్పడుచున్నది. దీనివలన చాలవ్యయప్రయాసలు కలుగుచున్నవి. హిందూ దేశములోని ప్రత్తి నిచటనే బట్టగానేయుట చాల చౌకయేగాక చాలమంచిపద్ధతిగ గూడ నుండును. మనము విదేశపుబట్టలను కొనము, కట్టము అని నీవెరుగుదువు. సాధ్యమైనంతవరకు మన దేశములో తయారైన వస్తువులనే వాడుట తెలివితేటలతో గూడిన పనియగుటచేతనే మనము ఖద్దరుధరించుచున్నాము. అంతేగాక ఖద్దరుధరించుటకు మరియొక కారణముగలదు. ఖద్దరుకొనుటచే మన దేశములో నూలు వడకి బట్టలునేసి జీవించు బీదవారికి మనము కొంతసహాయము చేయగల్గుచున్నాము.

వర్తకమనున దెంత క్లిష్టవిషయమో నీవిపుడు గ్రహించియుందువు. ఈకాలమున ఒక దేశమునుండి మరియొక దేశమున కెప్పుడును ఓడలు సరకులను మోసికొనిపోవుచున్నవిగాని పూర్వమట్లుకాదు.

మానవుడు స్థిరనివాస మేర్పరచుకొనిన యారంభపు దినములలో వర్తకమనునది విశేషముగ లేకుండెను మనుజునకవసరమైనవస్తువులను తానే స్వయముగ తెచ్చుకొనవలెను; లేక తయారుచేసికొనవలెను. అప్పటి రోజులలో మానవునకు కావలసినవస్తువు లెక్కువలేవు. పిదపనొక్కొక్క తెగ

గలోను వ్యాపారవిభాగ మేర్పడెను. ప్రజలు వేర్వేరు కార్యములనుచేయుచు వివిధమగువస్తువులను తయారుచేయ నారంభించిరి. ఒక్కొక్కప్పు డొక తెగవద్ద నొకపదార్థము సమృద్ధిగనుండగా మరియొక తెగవద్ద మరియొకపదార్థము యెక్కువగానుండియుండవచ్చును. అప్పుడు వారాపదార్థములను ఒకరినుండియొకరు మార్చుకొనుట సహజముగా జరిగియుండును. ఉదాహరణకు ఒక తెగ మరియొక తెగ కొకఆవు నిచ్చి, ఒకబస్తాధాన్యము తీసికొనియుండవచ్చును. ఆరోజులలో ధనము నాణెములరూపమున లేదు. పదార్థములు ఒకరినుండి మరియొకరు మార్చుకొనుచుండిరి. ఇట్లే మారకమారంభమయ్యెను. అది ఆరంభములో కొంతచిక్కుగనే యుండెను, ఒకబస్తాధాన్యము కొరకు కొకయావునో, లేక రెండుగొర్రెలనో మోసికొనిపోవలసియుండెను. ఇట్టికష్టమున్నను వర్తకము వృద్ధిజెందెను

బంగారమును వెండిని కనుగొన్న పిదప ప్రజలు వ్యాపారముకై వానినుపయోగింపసాగిరి. వీనిని మోసికొని పోవుట సులభము క్రముముగా బంగారమును, వెండినియిచ్చి వస్తువులనుకొను నాచారమేర్పడును. ఈసంగతి మొట్టమొదట తెలిసికొన్నవాడు చాల బుద్ధిమంతుడై యుండవలెను. బంగారమును వెండియు వర్తకమునుచాల సులభముగ జేసెను అప్పటికిని నేటివలె నాణెములులేవు. బంగారమును త్రాసులోతూచియిచ్చుచుండిరి. చాలకాలము పిదప నాణెము లేర్పడెను. వీనివలన వ్యాపారమును. మారకమును మరింత సుల

భమయ్యెను. నాణెముయొక్క విలువయందరకును తెలియుట చే తూచెకఅవసరము లేకపోయెను. ఇప్పుడన్నిచోట్లను నాణె ము లుపయోగింపబడుచున్నవి కాని ధనము దానంతటనది యెక్కువయుపయోగకారి కాదని మనము గ్రహింపవలెను. మనకు కావలసిన వస్తువులను కొనుటకది యుపయోగించుచు న్నది. వస్తువుల మారకమున కదితోడ్పడుచున్నది. సమృద్ధి గాబంగారముండియు తినుట కేమియు దొరుకని మైదానురా జుకథ నీకుజ్ఞాపకమున్నదికదా! కనుక మనకు కావలసిన వస్తు వుల సేకరింపలేక పోయినచో ధనము నిష్ప్రయోజనమైనదే.

ఇప్పటికిని పల్లెటూళ్ళలో ఒక్కొక్కప్పుడు నాణెములు చెల్లింపనవసరములేక వస్తువులను మార్చుకొనుట మనము చూచుచుందుము. కాని నాణెము లుపయోగించుటయే సుల భమైనపద్ధతి గనుక ఆపద్ధతియే మిక్కిలి సాధారణముగ నవ లంబింపబడుచున్నది. కొందరు తెలివితక్కువవాండ్రు ధనమే సర్వమని తలచి దాని నుపయోగింపక దాచియుంచుదురు. ధనమనునదేర్పడినదో దాని యథార్థమగు ప్రయోజన మేమో వారికి తెలియదని స్పష్టమగుచున్నది.

23

భాష, వ్రాత, అంకెలు

భాషలను గూర్చియు, వానికిగల సంబంధము గూర్చి యు నిదివరలో కొంతచర్చించి యుంటిమి. భాషయొక్క ఆరంభమును గూర్చి యిపుడాలోచింతము.

కొన్ని జంతువులు కొన్ని కొన్ని కూతల నుపయోగించుట మనకు తెలియును. కోతులలో కొన్ని వస్తువులను సంజ్ఞలవలన తెల్పునని కొందరు చెప్పుదురు. జంతువులకు భయము కలిగినపుడును, తనమందలో మిగిలినవాని సహాయము నుండి మందలింపదలచినపుడును వింతయగు కూతలు పెట్టును.

మనుజులలో కూడ నిట్లే భాష ఆరంభమయియుండును ఆరంభమున మాటలు భయమునకును, మందలింపునకును సంబంధించినవే యైయుండును. తర్వాత బహుశః పనిపాటులు చేయునపుడు కేకలారంభమైయుండును. చాలమందిజనులు కలిసి పనిచేయునపుడు సాధారణముగ నందరునుకలిసి కేకలు వేయుచుందురు. అనేకులుకలిసి దేనినైనను లాగుటగాని, పైకెత్తుటగాని నీవుచూచియున్నావుగదా! అందరుకలిసి కేకలువేసిన పనిచేయువారికి కొంతసులభముగ నుండును తాబోలు ఇట్టిపనిపాటులలోని కేకలే మనుష్యు లుపయోగించిన మొదటిమాటలై యుండును.

క్రమక్రమముగా నీరు, నిప్పు, గుర్రము, ఎలుగుబంటి మొదలగు చిన్నమాటలు బయలుదేరి యుండును. అప్పుడు వస్తువులపేర్లేగాని పనులను తెల్పుమాటలు లేవేమో! ఎలుగు బంటినిచూచితినని చెప్పదలచినచో 'ఎలుగుబంటి' అనిచిన్న పిల్లలవలె సంజ్ఞచేయుచుండెను. అప్పుడు సంభాషణ చాల యరుదుగనుండెను.

అంతకంతకు భాష వృద్ధియై చిన్న వాక్యములను పెద్ద వాక్యములు నేర్పడెను. వేర్వేరుజనులందరకును ఒకేభాష యెప్పుడునుండియుండదు. కాని మొదటిరోజులలో నెక్కువ భాషలుండుట, కవకాశములేదు. మొదట కొద్దిభాషలుండి క్రమముగా నొకొక్కభాష యొకొక్క కుటుంబముగ వృద్ధియయ్యెను.

మనమిదివరలో చర్చించుచుండిన యాదిమనాగరకతల కాలమునకు భాష బాగుగా నభివృద్ధిచెందియుండెను. అప్పుడనేకములగుపాటలుండెను. గాయకులు వానిని పాడుచుండిరి. ఆకాలమున వ్రాతగాని, పుస్తకములుగాని లేకపోవుటచే జను లెక్కువగ జ్ఞాపకశక్తిపైననే యాధారపడియుండిరి. గేయములును, పద్యములును జ్ఞాపకముంచుకొనుట సులభము. కనుక ఆదిమనాగరకతలు వృద్ధిబొందిన దేశములలో గేయములును, కీర్తనలు నెక్కువగా ప్రజాదరణపొందియుండెను.

గాయకు లెక్కువగా మరణించిన వీరుల ఘనకార్యములను పొగడుచుపాడుచుండిరి. అప్పుడు యుద్ధము లెక్కువగా నుండుటచే యుద్ధములందలి పరాక్రమమే యీపాటలందు వర్ణింపబడుచుండెను. హిందూదేశములోను, ఇతర దేశములందునుగూడ నిట్లేజరుగుచుండెను.

వ్రాతయొక్క ఆరంభదశ కొంచెము చిత్రముగనే యుండెను. చీనాదేశపు వ్రాతపద్ధతినిగూర్చి కొంతచెప్పియుంటిని. అన్ని దేశములందును చిత్రములతోనే ఆరంభించి యుం

డును. నేనులిపినిగూర్చి చెప్పదలచుకొన్నవాడు నేనులిపిబొమ్మ వ్రాయుచుండెను. ఈవిధముగా చాలసంగతులు వ్రాయుట కష్టమే! క్రమముగా బొమ్మలు సులభమగు సంజ్ఞలుగ మార జొచ్చెను. చివరకు అక్షరసమామ్నాయ మేర్పడెను. దీని వలన వ్రాత సులభమైత్వరలో నభివృద్ధి గల్గజొచ్చెను.

అంకెలును లెక్కపెట్టుటయుగూడ, నొక ఘనమగు క్రొత్తవిషయముగ నప్పుడు తోచియుండెను. అంకెలులేనిదే ఏవ్యాపారముగాని జరుగుట కష్టము. అంకెలను కనిపెట్టిన వాడు సాధారణ ప్రజ్ఞావంతుడై యుండడు. ఐరోపాలోని అంకెలు మొదట చాలచిక్కగానుండెను. రోమను అంకెలనేమియో నీకు తెలియును. I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X మొదలగునవి, చాల చిక్కయినవి. వీనిని ఉపయోగించుట కష్టము. అన్నిభాషలలోను ఇప్పుడు మనము వాడు అంకెలు చాల సులభము. ఇవి 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. మొదలైనవి. వీటికి అరబికు అంకెలని పేరు; ఏలయన ఐరోపాలోనివారు వీనిని అరేబియాదేశము ద్వారా నేర్చుకొనిరి. కాని అరబ్బీలు వీనిని హిందూదేశస్థులనుండి నేర్చుకొనిరి. కనుక వీనిని హిందూదేశపు అంకెలు అనుటయే సమంజసము. కాని నేను కొంచెము తొందర పడుచున్నాను. అరబ్బీలవరకు మనమింకను రాలేదు.

24

వేర్వేరు తరగతులు - ప్రజలు.

బాలబాలికలను, ఒక్కొక్కప్పుడు పెద్దవారును గూడ, చరిత్రను చోద్యమగు రీతి నభ్యసించుచుందురు. రాజుల పేర్లు, యుద్ధముల తేదీలు మొదలగునవియే వారికి బోధింపబడును. కాని యథార్థముగా జూచిన చరిత్ర యనగా రాజులయొక్కయు, సేనానులయొక్కయు, పేర్లను, కొన్ని యుద్ధములును మాత్రమే కాదు. చరిత్ర మన కొక దేశపుప్రజలను గూర్చి తెలుపవలెను. ప్రజల జీవిత మెట్లుండునో, వారి చర్యలేవో, వారిభావము లెట్లుండునో మనకు వివరింపవలెను. వారికష్టసుఖములను, వారెదుర్కొనిన క్లిష్ట సమస్యలును వానిని వా రెట్లెదుర్కొనినదియు మనకు విశదీకరింపవలెను. మనము చరిత్ర నారీతిగ బంధించినచో మన కెంతయో జ్ఞానముగల్గును. మనకుగూడ నట్టి క్లిష్టసమస్య లేర్పడినచో చరిత్రపఠనము ఆసమస్యల నెదుర్కొనుటకు మనకు తోడ్పడవచ్చును. ముఖ్యముగా చరిత్రపఠనము మనకు ప్రజలు వృద్ధిపొందుచుండిరో, క్షీణదశ జెందుచుండిరో తెలుపును.

పూర్వకాలమున నుండిన ఘనులగు స్త్రీపురుషుల జీవితములనుండి మనము కొన్ని యంశముల నేర్చుకొనవలసినవే. కాని పూర్వకాలమున వేర్వేరుప్రజ లెట్లుండిరో కూడ కొనవలసియుండును,

నేను నీ కనేకములు లేఖలు వ్రాసియుంటిని. వానిలో నిది ఇరువదినాల్గవది. ఇంతవరకును మనము చాల ప్రాచీన కాలమునుగూర్చి చర్చించుచుంటిమి. వానినిగూర్చి మనకంత గా తెలియదు. కనుక నిది చరిత్ర మనిపించుకొనదు, దానిని చరిత్రారంభమని చెప్పవచ్చును. కొద్దికాలములోనే ప్రాచీన యుగచరిత్రను గూడ తెలిసికొందము. వానినిగూర్చి మన కెక్కువ సంగతులు తెలియుచు దానికి చారిత్రక కాలమని పేరు. కాని యీయాదిమ నాగరికతలనుగూర్చిన సమాలోచన వదలుటకు ముందు వానిని మరియొకసారి తరచిచూచి యాదిన ములలో నెట్టిప్రజలు నివసించుచుండిరో చూతము.

పూర్వకాలము తెగలలో జనులు వేర్వేరు కార్యముల నెట్లు చేయనారంభించిరో యిదివరకు తెలిసికొని యుంటిమి. అప్పుడు శ్రమవినిమయము లేక వ్యాపార విభాగ ముండెను. తెగయొక్క నాయకుడైన కులపెద్ద తన కుటుంబమును వేరు చేసికొని మిగిలిన ప్రజలపై నధికారము చలాయించు కార్యము నిర్వహించుచుండెను. ఇట్లతడు మిగిలినవారికంటె నెక్కువ వాడయ్యెను. అతనికుటుంబము మిగిలిన ప్రజలకంటె వేరుగ పరిగణింపబడుచుండెను. ఇట్లు రెండు తరగతుల ప్రజలేర్పడిరి. అధికారము చలాయించువా రొకతరగతి. మామూలుపనులు చేయువా రొకతరగతి. అధికారము చలాయించువారి బల మెక్కువగుటచే వారికి కావలసినన్నిపదార్థములను వారు తీసి కొనుచుండిరి. ఇట్లు వారంతకంతకు భాగ్యవంతు లగుచుండిరి.

వ్యాపారవిభజన మెక్కువైనకొలదియు క్రొత్తతరగతు లేర్పడుచుండెను. రాజు, అతనికుటుంబమును, అతని ఆస్థానపు ప్రజలునుండిరి. వారు దేశమునం దేర్పాటులుచేయుచు నవసర మైనపుడు యుద్ధములుచేయుచుండిరి. వారు మరియేపనియు చేయుటలేదు.

దేవాలయములలోని పురోహితులును దేవాలయము లకు సంబంధించిన యితరప్రజలు నుండిరి. ఆరోజులలో వారుచాలముఖ్యమైనవారు; వారినిగూర్చి ముందుముందు చర్చింతము.

మూడవవారు వర్తకులు. వీరు ఒకదేశమునుండి మరి యొకదేశమునకు వస్తువులు తీసికొనిపోయి క్రయవిక్రయముల జరుపుచుండిరి; అంగడులు తెరచుచుండిరి.

నాల్గవతరగతివారు వివిధవస్తువులను తయారుచేయు పనివాండ్రు. నూలువడుకుట, బట్టలు నేయుట, కుండలు, పాత్రలు చేయుట, బంగారము, దంతములతో వస్తువులు చేయుట, మొదలగునవి వారు చేయుపనులు. ఇట్టివారిలో చాలమంది పట్టణముల సమీపమున నివసించుచుండిరి; కొం దరు గ్రామములలోకూడ నుండిరి.

పొలములలోను, నగరములందును పనిచేయు కాపు లును పాటకపు జనమునుగూడ నుండిరి. వీరే యెక్కువ మందిగల తరగతి. మిగిలిన తరగతుల వారందరును వీరిచే నేదియో యొకపని చేయించుకొనుచునే యుండిరి.

25

రాజులు, దేవాలయములు, పురోహితులు.

ప్రజలలో నైదుతరగతు లేర్పడెనని వెనుకటి లేఖలో తెలిసికొనియుంటిమి కాపులును, పాటకపు జనమును కలసి పెద్దతంగతిగ నుండెను. కాపులు నేలనుదున్ని పంటలు పండించుచుండిరి. కాపులు కష్టపడకపోయినచో నాహారపు వస్తువులు లేకుండపోవలసినది. కనుక కాపులు చాలముఖ్యమైన వారు. వారు లేనిచో నందరును పస్తుండవలసినదే. పాటకపు జనులుగూడ పొలములందును, పట్టణములందును ఉపయోగకరమగు పనులు చేయుచుండిరి. వీరింత ముఖ్యమైన పనులు చేయుచు నందరకును వీరితో నవసరమున్నప్పటికిని వారికి లబ్ధిచాల తక్కువగ నుండెను. వారుత్పత్తిచేసినదానిలో చాలభాగ మితరులవశమగుచుండెను. ముఖ్యముగ రాజును, రాజకుటుంబము వారును, ఎక్కువలాభము పొందుచుండిరి.

రాజును అతని సన్నిహితులు నెక్కువ యధికారము గల్గియుండిరి. ఆరంభ పురోజులలో భూమి తెగకంతయు సాముదాయకముగ చెందియుండెను; కాని ప్రత్యేకముగ నేవ్యక్తికిని కాదు. రాజవంశమువారి బలమెక్కువైన కొలదియు, నేల యంతయు రాజవంశమునకే చెందినదని వారు చెప్పసాగిరి. వారేభూస్వాములైరి. భూములలో కష్టపడి పనిచేయు కాపులు

వారికొకవిధముగ సేవకులైరి. కాపులు భూమిలోనుత్పత్తి చేసి నదంతయు విభాగము చేయబడ నారంభించెను. ఎక్కువవంతు భూస్వామికి బోవుచుండెను.

కొన్ని దేవాలయములకుగూడ భూములుండుటచే నట్టి ఆలయములకు భూస్వాముల హోదా యుండెను.

దేవాలయములు, పురోహితులు – అననేమియో తెలిసికొందము. ప్రాచీనకాలపు టడవిమనుష్యులసృష్టిలో చాలవిషయములను గ్రహింపలేక వారుగ్రహింపలేనివానిని జూచి భయమునొంది దేవతలు, మతము మున్నగువానినిగూర్చితలపనొడంగిరని యిదివరకొకలేఖలో జెప్పియుంటిని. నది, పర్వతము, సూర్యుడు, చెట్లు, జంతువులు మొదలగువాని నన్నిటిని వారు దేవతలుగ జేసిరి. తమవలెనే తమ దేవతలు గూడ కఠినులును క్రూరులునని భావించి వారిని బలులచే తృప్తిపరుపజూచుచుండిరి.

ఈ దేవతలకొరకు దేవాలయములు నిర్మింపబడెను. దేవాలయములోని గర్భగుడిలో వారుపూజించు దేవతయొక్క విగ్రహముండెను. వారికి దృగ్గోచరముకానిదానిని వారు పూజింపలేరు. ఇట్టిపూజ కొంతకష్టము. కంటికి కనపడుచున్నవానినిగూర్చి చిన్నపిల్లలు సులభముగ గ్రహింపగలరు. ఆదిమమానవులుగూడ కొంతవరకు చిన్నపిల్లలనుబోలినవారే. కనుక విగ్రహములేనిదే పూజింపలేరు గనుక వారు దేవాలయములలో విగ్రహములనుంచిరి. ఈవిగ్రహము లతిభయంకరముగనుండుట యొకచిత్రము. ఇవియొక్కొక్కప్పుడు జంతు

వులగను. ఒక్కొక్కప్పుడు సగముజంతువు, సగముమనుష్యుడుగను ఉండెను. ఈజిప్టులో ప్రజలు కొంతకాలముపిల్లిని, మరి కొంతకాలము కోతిని పూజించుచుండిరి. ఇట్టిజంతువుల భీకర విగ్రహమును ప్రజలేల పూజింపవలెనో గ్రహించుట కష్టసాధ్యము. విగ్రహమునే పూజింపవలెనన్న దానినందముగ నేల చేయరాదు? బహుశః దేవతలన్న భయంకరులని వారియుద్దేశమైయుండెను. అందుచేతనే యిట్టి భీకరవిగ్రహములు నిర్మింపబడెను.

ఇప్పటివలె నారోజులలో సర్వాంతర్యామియగు నొక దేవునిగూర్చిగాని, యొకే గొప్పశక్తినిగూర్చిగాని, ప్రజలు తలచి యుండరు. ఎందరో లెక్కలేనన్ని దేవతలుండిరనియు వారిలోవారొకొక్కప్పుడు పోరాడుచుండిరనియు గూడ నప్పటి ప్రజలు భావించుచుండిరి. వేర్వేరు దేశములందును వేర్వేరు నగరములందును వేర్వేరు దేవతలు పూజింపబడుచుండిరి.

దేవాలయములలో పురోహితులు – స్త్రీలును పురుషులునుగూడ–నెందరోయుండిరి. సాధారణముగ పురోహితులు మిగిలిన ప్రజలకంటె నెక్కువ చదువుకొన్న వారైయుండిరి. కనుక వారు రాజులకు సలహా చెప్పువారైరి. ఆరోజులలో గ్రంథములను పురోహితులే వ్రాయుచుండిరి. వారికి కొంచెము చదువుండుటచే నప్పుడు వారే జ్ఞానులుగ పరిగణింపబడుచుండిరి. తమ తెలివితేటలను ప్రదర్శించుటకై వారు

కొన్ని యుక్తులను పన్నుచుండిరి. అప్పటి ప్రజలు చాల అమాయకులగుటచే పురోహితులు మంత్రశక్తిగలవారని వారినిచూచి భయపడసాగిరి.

పురోహితులు ప్రజల సామాన్యజీవితముతో ననేక విధముల నన్వయించియుండిరి. వారు జ్ఞానులగుటచే నెవరికైనను కష్టము తటస్థించినపుడుగాని వ్యాధి సంభవించినపుడుగాని సామాన్యప్రజలు వారివద్దకు వెళ్ళుచుండిరి. వారు పెద్దయుత్సవముల నేర్పాటుచేసి ప్రజల కుత్సాహము గల్గించుచుండిరి. ఆరోజులలో సామాన్యప్రజల కర్థమగు పంచాంగములు లేవు. పండుగలనుబట్టియే రోజులను లెక్కించుచుండిరి.

పురోహితులు సామాన్యప్రజలకు తరచుగ ననేకవిషయములలో భ్రాంతి కలుగజేయుచుండిరి. కాని వారి కనేక విధములదోడ్పడి వారివృద్ధికి కారకులగుచుండిరి.

కొన్నిస్థలములలో ప్రజలు మొదట పట్టణములలో స్థిరనివాసము లేర్పరచుకొన్నపుడు వారి పరిపాలకులు పురోహితులే యైయుండవచ్చును. రాజులుగారు. తర్వాత రాజులకు యుద్ధనైపుణ్య మెక్కువగ నుండుటచే పురోహితులను పారద్రోలి రాజులు వానినాక్రమించియుందురు. ఈజిప్టులోని ఫారోలవలె కొన్నిచోట్ల రాజును పురోహితుడు నొకేవ్యక్తి గూడనై యుండెను. ఫారోలు బ్రతికి యున్నపుడు దేవాంశ గలవారనియే అప్పటి ప్రజల నమ్మకమై యుండెను. వారి మరణానంతరము దేవతలవలెనే ఫారోలు పూజింపబడుచుండిరి.

26

వెనుక చూపు

నా లేఖలు నీకువిసుగుగల్గించుచున్నవేమో! నీకుకొంచెము విశ్రాంతికావలెననుకొందును. కొంతకాలమువరకుక్రొత్తవిషయములువ్రాయదలచుకొనలేదు మనమిదివరకు నేర్చుకొన్నయంశముల నొకసారి తిరిగిస్మరింప గోరుచున్నాను. కొద్దిపాటి లేఖలలో మనముకోట్లకొలది యేండ్లకాలమునుగూర్చి ప్రశంసించుకొంటిమి. భూమి సూర్యునిలో నొకభాగముగా నుండినపుడు మొదలిడి పిదపనది వేరై చల్లబడినదని తెలిసికొంటిమి. అప్పుడు చంద్రుడు వేరుపడెను. చాల యుగముల వరకు భూమిపై జంతువులు జీవితమభివృద్ధి జెందినవి. కోటియేండ్లననెంతయో నీవు గ్రహింపగలవా? కోటియేండ్లన నెంతకాలమగునో యూహించుట చాలకష్టమగునది. నీవు పదేండ్లపిల్లవేయైనను అప్పుడే ఎన్నోయేండ్లు గడపినదానివలె నున్నావు! నీవింకను బాలికవు. నూరేండ్లన్న నీకు చాల దీర్ఘకాలముగ దోచును. వేయి, లక్ష, కోటి–ఇవి ఊహింపశక్యమా? మన యల్పబుద్ధుల కింతకాలమునుగూర్చి యోచించుట సాధ్యము కాదని తలచెదను. మనమెంతో ప్రముఖులమని మనము భావింతుము, ఎంతస్వల్ప విషయములైనను ఒక్కొక్కపుడు మనకు చికాకు గలుగజేయును. ప్రపంచ చరిత్రను బట్టి చూచిన నిట్టి సంఘటన లొకలెక్కయేమి? చరిత్రయందు ఇట్టి మహాయుగములగూర్చి చదువుట మనకెంతయో లాభ

కారిగ నుండును. ఏలయన నప్పుడు చిన్న చిన్న విషయము లకు చికాకుపడుట మానుదుము.

భూతలముపై జీవనమేలేని బ్రహ్మాండమగు కాలమును గూర్చి జ్ఞప్తిదెచ్చుకొందము తర్వాత సముద్రజంతువులు మాత్రముండిన కాలము చూచుము. భూమిపై నపుడు మానవుడెచ్చటను లేనేలేడు కోట్లకొలదియేండ్లు భూమిపై జంతువులు స్వేచ్ఛగా తిరుగాడుచుండెను. అప్పుడు వానిని చంపువారు లేరు. మానవుడు భూమిపై ప్రవేశించిన మొదటిరోజులలో నతడు చాల అధమస్థితియందుండి చాలబలహీనుడుగ నుండెను క్రమముగా వేలకొలది యేండ్లలో బలమును బుద్ధిని వృద్ధిచేసికొని తుదకు భూమిపై జంతువులన్నిటికిని యజమాని యయ్యెను. తుదకు మిగిలిన జంతువులన్నియు నాతనికి బానిసలై యతని యాజ్ఞలకు కట్టుపడిపోయెను.

ఇక నాగరకతాభివృద్ధిని జూతము. దాని యారంభ మెట్టిదో చూచియుంటిమి. అది తర్వాతయుగములలో నెట్లు వృద్ధిపొందెనో ముందుముందు చూతము. ఇకమీదట మనము కోట్లకొలది యేండ్లను తెలిసికొన నవసరము లేదు. ఇంతవరకు మన లేఖలలో నిప్పటికి నాలుగైదు వేలయేండ్ల పూర్వమువరకు మానవచరిత్ర కొంత తెలిసికొంటిమి. కాని యింతకు పూర్వము గతించిన కోట్లకొలదియేండ్ల విషయముకంటె నీ నాలుగు వేలయేండ్లనుగూర్చి మన కెక్కువ సంగతులు తెలియును. మానవుని చరిత్రయు, మానవజాతి అభివృద్ధియు వాస్తవముగ

నీ నాలుగు వేలయేండ్లలోనే యిమిడియున్నది. నీవు పెద్దదాన వైన పిదప యీచరిత్ర నీవు విస్తారముగ చదువగలవు. మానవుని కీప్రపంచమున నేసంఘటనలు తటస్థించెనో నీకు కొంతపరిచయముగల్గజేయుటకై దానినిగూర్చి తగుమాత్రము నీకు నేను వ్రాయబూనితిని.

౨౭

జీవశేషములు, శిధిలములు.

నేను నీకు లేఖలు వ్రాసి చాలకాలమైనది. నేను వ్రాసిన చివరిరెండు లేఖలలో ప్రాచీనయుగములనుగూర్చి పునస్మరణ చేసితిమి. చేపల జీవశేషములెట్లుండెనో తెలియుటకై నీకు కొన్నిజీవశేషములనుచూపుబొమ్మల కార్డులను పంపితిని. మసోరీలో మనము కలిసికొనినపుడు మరికొన్ని జీవశేషముల బొమ్మలను చూపితిని.

సరీసృపముల జీవశేషములగూర్చి నీకు జ్ఞాపక మున్నదనుకొందును. సరీసృపములనగా ప్రాకుజంతువులు. పాములు బల్లులు, మొసళ్ళు, తాబేళ్ళు మొదలగునవి ప్రాచీనకాలపు సరీసృపము లీకుటుంబములకు జెందినవే యైనను అవి చాల పెద్దవిగ నుండెను. సౌత్ కెన్సింగు టన్ మ్యూజియములో మనము చూచిన బ్రహ్మాండమగు జంతువులు నీకు జ్ఞాపక ముండవచ్చును. వానిలో నొకటి ముప్పదినలుబది యడుగుల పొడవుండెను. మనుష్యునికన్న పెద్దదిగనున్నకప్పయు,సుమా

రంతయున్న తాబేలునుగూడ నుండెను. పెద్దవియగుగబ్బిలము లెగురుచుండెను. ఐగువానోడన్ అనబడు జంతువు నిలబడినపుడు చిన్న చెట్టంత పెద్దదిగా నుండెను.

ప్రాత మొక్కల విశేషములనుగూడ నీవు చూచియుంటివి. రాతిలో నందమగు పొదలయొక్కయు, ఆకులయొక్కయు గుర్తులుండెను.

సరీసృపములకు చాలకాలము తర్వాత మమ్మీలులు లేక స్తను లనబడు పాలుకుడుపు జంతువు లేర్పడెను మన చుట్టును మనము చూచు చాల జంతువులును, మానవులును గూడ స్తనులే. పూర్వపు మమ్మీలు లిప్పటి జంతువులనే చాలవరకు పోలియుండెను. అవి కొంచెము పెద్దవిగనే యుండెనుగాని సరీసృపములంత పెద్దవిగావు బహ్మాండమగు దంతములుగలఏనుగులును, చాలపెద్దవగుఎలుగుబంటులు నుండెను.

మానవ జీవశేషములను నీవు చూచియుంటివి. ఇవి ఎముకలును పుర్రెలునే గనుక అంత యెక్కువ చిత్రముగా కనుపించలేదు. ప్రాచీన మానవులు నిర్మించిన రాతిపనిముట్లు చిత్రముగ నుండెను.

ఈజిప్టు దేశపు సమాధులను మమ్మీలనుచూపు కొన్ని బొమ్మలుగూడ నీకు చూపితిని. వీనిలో కొన్ని చాల యందముగ నుండెను. కర్రతో చేయబడిన శవపేటికలపై పెద్దపెద్ద కథలు వ్రాయబడియుండెను. తీబ్సులోని ఈజిప్టుగోరీల చిత్తరువులు చాల చోద్యముగ నుండెను.

ఈజిప్టులో తీబ్సువద్దనుండిన భవనములయొక్కయు; దేవాలయములయొక్కయు, శిధిలముల బొమ్మలు గూడ నీవు చూచితివి. పెద్దవియగు స్తంభములతో గూడ నాకట్టడము లతిబ్రహ్మాండముగ నున్నవి. తీబ్సువద్ద కర్నాసన్ అనబడు బ్రహ్మాండమైన రాతివిగ్రహము గలదు.

ఉత్తర ఈజిప్టులోని కర్నాకువద్దనుండిన భవనముల యొక్కయు, దేవాలయములయొక్కయు, శిధిలములబొమ్మలు గూడ నూచియుంటివి. వీనినిబట్టి ప్రాచీనకాలము ఈజిప్టు దేశీయులు శిల్పవిద్యయందతి నేర్పుగలవారో తెలియు చున్నది. భవననిర్మాణమెంతో బాగుగ తెలిసినగాని యింత టిపెద్ద దేవాలయములను ప్రాసాదములను వారుకట్టలేరు.

వెనుకటివిషయములను క్లుప్తముగ నొకసారిపునస్మరణ చేసితిమి. తర్వాత లేఖలో ముందుసంగతులు తెలిసికొందుము.

28

హిందూదేశమున కార్యులరాక

ఇంతవరకు మనము మిక్కిలి ప్రాచీనకాలమునుగూర్చి చర్చించితిమి. ఇప్పుడు మానవుని చర్యలును. వానియభివృద్ధి యుగమనిందుము. ఇదివరకు మనము చర్చించిన కాలమునకు పూర్వచరిత్రయుగమని పేరు; ఏలయన నాకాలపుయధార్థవి షయములు చాలవరకు మనకు తెలియవు. ఆకాలపుసంగతు లలో చాలవరకు ఊహాపై నాధారపడవలసియుండెను. ఇప్పు డు మనము చరిత్రకాలమును సమీపించుచున్నాము.

హిందూదేశములో నేమిజరిగెనో చూతము. ఈజిప్టువలెనే హిందూదేశములోకూడ ప్రాచీనకాలముననొక నాగరకత వృద్ధి జెందియుండెను వ్యాపారము విరివిగ నుండెను. ఓడలలో హిందూదేశపుసరకుల ఈజిప్తు, మెసపొటేమియా మొదలగు దేశములకు తీసికొనిపోబడుచుండెను. ఆరోజులలో హిందూదేశములోనుండిన ప్రజలకు ద్రావిడులనిపేరు వీరిసంతతివారిపుడు దక్షిణహిందూదేశములో మదరాసుచుట్టును నివసించుచున్నారు.

ఈద్రావిడులపై ఉత్తరప్రాంతములందుండిన ఆర్యులుదండెత్తిరి. మధ్యఆసియాలో నార్యులధికసంఖ్యాకులుగ నుండిరి. అచట వారికి తగినంత యాహారములేకపోవుటచే వారితరదేశములనుకూడ వ్యాపించిరి. వారు పర్షియా, గ్రీసు మొదలగు పాశ్చాత్యదేశములకుగూడ వ్యాపించిరి. కాశ్మీరమువద్దనున్న పర్వతములమీదనుండి వారు గుంపులుగుంపులుగా హిందూదేశమునకును వచ్చిరి.

ఆర్యులు యుద్ధనిపుణులగుటచే వారు ద్రావిడులను వెనుకకుతరిమివేసిరి. వాయువ్యభాగమునుండి సముద్రతరంగములవలె నార్యులొకసమూహము తర్వాతనొకసమూహముగ రాజొచ్చిరి. ద్రావిడులు మొదట కొంతవరకు వారి నాటంకపరుపగల్గినను తుదకు వారిసడ్డగింపలేకపోయిరి. చాలకాలమువరకార్యులు ఆఫ్ఘనిస్థానము, పంజాబు మొదలగు ఉత్తరదేశములందే యుండిరి. క్రమముగా వారిపుడు మనము నివసించు సంయుక్తపరగణాలవరకు వ్యాపించిరి. మధ్యహిందూదేశమం

దలి వింధ్యపర్వతములవరకు వారువిస్తరించిరి. అచట దట్టమగు నరణ్యము లుండుటచే నవి దాటుటకష్టమయ్యెను. కనుకచాలకాలమువర కార్యులువింధ్యపర్వతముల కుత్తరముననే యుండిపోయిరి. తర్వాత వారిలో చాలమంది అరణ్యముల నెట్లో దాటి దక్షిణదేశమునకు వెళ్ళిరి. కాని విస్తారము దూర మార్యులు వెళ్ళలేకపోవుటచే దక్షిణభాగము ద్రావిడులవశముననే యుండెను.

హిందూదేశమున కార్యులరాకగూర్చి తెలిసికొనుట చాల ఆసక్తి గల్గించువిషయమై యుండెను. మనప్రాచీనసంస్కృతగ్రంథములనుబట్టి వారినిగూర్చి మన కెక్కువగా తెలియును. వేదములవంటి కొన్ని గ్రంథము లప్పుడే రచింపబడియుండెను. వేదములలో ఋగ్వేదము ప్రాచీనమైనది. దానిని బట్టి ఆర్యు లాక్రమించిన ప్రాంతములను గూర్చి తెలియుచున్నది. మిగిలిన వేదములవలనను, పురాణములవలనను ఆర్యులెట్లువ్యాపించిరో తెలియుచున్నది. ఈప్రాచీనగ్రంథములను గూర్చి నీకెక్కువగా తెలియదేమో! నీవు పెద్దదానవైనపిదప వానిని గూర్చి తెలిసికొందువు. పురాణములలోని కథలు నీ కెక్కువగా తెలియును. పురాణములకు చాలతర్వాత రామాయణమును, ఆపిమ్మట భారతమును పుట్టినవి.

ఆర్యులు పంజాబులోను, ఆఫ్ఘనిస్థానములోను ఉండినపుడు, దానినార్యావర్తమని పిలుచుచుండిరని ఈగ్రంథము వలన తెలియును. ఆఫ్ఘనిస్థానమున కప్పుడు గాంధార మని పేరు. మహాభారతములోని గాంధారినిగూర్చి నీకు జ్ఞాపకము

న్నదా? ఆమె గాంధారమునుండి వచ్చుటచే నామెకాపేరువచ్చినది. ఇప్పుడు ఆఫ్ఘనిస్థానము హిందూదేశమునుండి వేరుపడియున్నది. గాని అప్పుడు కలిసియుండెను,

ఆర్యులింకను దక్షిణముగా గంగాయమునా మైదానములకు వచ్చినప్పు డుత్తర దేశమునకు ఆర్యావర్త మని పేరిడిరి.

పూర్వకాలమునం దితరప్రజలవలెనే వారు నదీతీరవుపట్టణములందే స్థిరనివాస మేర్పరచుకొనిరి. కాశీ, ప్రయాగ మొదలగుపట్టణములు నదీతీరములందే నిర్మింపబడినవి.

29

హింద్వార్యు లెట్టివారు?

ఆర్యులు హిందూదేశమునకు ఇప్పటికి అయిదారు వేల యేండ్లకుపూర్వమే వచ్చియుందురు. వారందరు నొకసారిగా రాలేదు. ఒకదండుతర్వాత నింకొకదండు, ఒక తెగపిదప మరియొక తెగ, ఒకకుటుంబము తర్వాత మరియొక కుటుంబము ఇట్లు వందలకొలదియేండ్లలో వచ్చియుందురు. వారిసామానులన్నియు బండ్లలోను, ఒంటెలమీదను వేసికొని పెద్ద బిడారులుగ నేర్పడి వారు వచ్చుచుండుట నూహించి చూడుము. వారిప్పటియాత్రికులవలె రాలేదు. వారిచ్చటనేయుండి యుద్ధములుచేసి స్థిరనివాస మేర్పరచుకొనుటకో, లేక ఇచ్చటనే వచ్చుటయో వారియుద్దేశము. వారిలోచాలమంది వాయువ్య

పర్వతములను దాటివచ్చిరి. కొందరు పశ్చిమా సింధుశాఖనుండి సముద్రమార్గముగ వచ్చి సింధునదిలో చిన్నయోడలపై ప్రయాణముచేసి దాని యెగువ భాగమును చేరిరి.

ఈ ఆర్యు లెట్టివారు? వారు రచించిన గ్రంధముల నుండి యెన్నియో యంశములు మనకు తెలియుచున్నవి. వేదములవంటి కొన్ని గ్రంధములు ప్రపంచమంతటిలోను ప్రాచీనమైనవి. మొదట నవి వ్రాయబడలేదు. వానిని సంతలు చెప్పుకొని వల్లె వేయుచుండిరి. అవి చాలనందమగు సంస్కృతభాషలో వ్రాయబడియున్నవి. అవి గానము చేయుటకు దగియున్నవి. ఇప్పటికిని సంస్కృత భాషను తెలిసినవారు మంచి కంఠముతో వేదములు పఠించిన వినుట కెంతయో హాయిగ నుండును. హిందువులు వేదములను మిక్కిలి పవిత్రగ్రంధములుగ జూతురు. వేదము అన నర్థమేమి? వేదమనగా జ్ఞానమని యర్థము. ఆ కాలపు జ్ఞానులగు ఋషులు సేకరించిన జ్ఞానముతో వేదములు నిండియున్నవి. ఆరోజులలో రైళ్ళు, టెలిగ్రాఫులు, సినిమాలును లేవు. అంతమాత్రముచే వారి నజ్ఞానులుగ పరిగణింపరాదు. అప్పటిబుద్ధిమంతు లిప్పటివారి కంటె చాలయెక్కువ జ్ఞానము కల్గియుండిరని కొందరు తలచుచున్నారు. వారి బుద్ధికుశలత మాట యెట్లున్నను వారు రచించిన గ్రంధములు మాత్రమిప్పటికిని చాలయుత్తమమైనవిగ గణింపబడుచున్నవనుట నిర్వివాదాంశము. అప్పటి వారెంత బుద్ధిమంతులో దీనివలన తెలియుచున్నది.

వేదములు మొదట వ్రాయబడలేదని చెప్పియుంటిని, అవి వల్లెవేయబడి తరతరముగా సంతలమూలమున పఠింపబడుచుండెను. అప్పటి వారి జ్ఞాపకశక్తి ఆశ్చర్యకరమైనది. పుస్తకములు మొదటినుండి చివరివరకు కంఠస్థముగ చదువగలవారు మనలో నిప్పటికాలమున నెంతమందిగలరు?

వేదములు రచింపబడిన కాలమునకు వేదయుగమని పేరు. వేదములలో మొదటి ఋగ్వేదము. ప్రాచీనార్యులు గానముచేసిన సూక్తములతో నది నిండియున్నది. అప్పటివారు మనోవ్యధయనునది యెరుగక ఉల్లాసవంతులై యుండెడివారు. ఆయుల్లాసముచే వారు గేయములను పూజించుచుండిరి.

తమజాతివిషయమై వారెక్కువఅభిమానముగలవారై యుండిరి. "ఆర్య" అను పదమునకు పూజింప దగినవాడని యర్థము. వారికి స్వేచ్ఛయందు చాలప్రీతి. ప్రస్తుతము హిందూదేశములోనున్న వారి సంతతివారివలె వారు పిరికివా రును, స్వాతంత్ర్యము పోయినను విచారములేనివారును కారు. ప్రాచీనార్యులు అవమానమును, దాస్యమును బానిసతనమును సహించుటకంటె మరణమే మేలని తలచెడివారు.

వారు గొప్ప పరాక్రమవంతులు; వారికి శాస్త్రపాండిత్యముకలదు; వ్యవసాయము బాగుగ తెలియును. వారికి వ్యవసాయము నందెక్కువ యభిలాష. గనుక వ్యవసాయమునకు సంబంధించినదాని నంతేయు మిగుల ప్రీతిగజూచుచుండిరి నదులు వారికి జలమునిచ్చుటచే వానిని మిక్కిలి గౌరవింప

దగినవిగ వారెంచుకొనుచుండిరి. ఎట్లన్న, ఆవులును వారికి వ్యవసాయమునను, పాలిచ్చుటచేతను నుపయోగించునవి గనుక వాని నెక్కుడైనవిగా చూచుకొనుచుండిరి. వీనిని బాగుగాపోషించిస్తోత్రము చేయుచు పాటలబాడిరి. ఈయదార్థ కారణమును మరచిపోయి తర్వాతి కాలపుప్రజలు ఆజంతువులను పూజింప నారంభించిరి. నిజతత్వమెరుగని కేవలపూజ యేమియు లాభములేని పనిగాదా!

ఆర్యులు అభిజాత్యము గలవారగుటచే నితరజంతువులతో కలియుటకు వెనుదీయుచుండిరి. కనుకఆర్యులకితరులతో వివాహములు నిషేధించుచు కట్టుదిట్టములచేసిరి. ఇదియే కొంతకాలముపిదప వర్ణపద్ధతిగమారెను. ఇప్పటి కాలపు వర్ణాశ్రమ పద్ధతి చాలవిచిత్రముగనున్నది. కొందరుప్రజ లితరులను ముట్టుకొనుటకును, ఇతరులతో భుజించుటకును వెనుకదీయుదురు. అదృష్టవశమున నిప్పుడిప్పుడే ఈపట్టుదలలు కొంచెము తగ్గుచున్నవి.

30

రామాయణ మహాభారతములు

వేదయుగము తర్వాత పురాణయుగము నడచెను. ఈ కాలమున గొప్పవీరులకథలదెల్పు రెండుపురాణములువ్రాయబడెను. వీనికి రామాయణ మహాభారత యుగమనిపేరు.

పురాణయుగములో ఆర్యు లుత్తరహిందూస్థానమంతయు, వింధ్యపర్వతములవరకు వ్యాపించిరి. దీనికంతటికిని ఆర్యావర్తమను పేరుండెనని చెప్పియుంటిని. ఆకాలమున ఇప్పటిసంయుక్త పరగణాలకు మధ్యదేశమనియు, బెంగాలుకు వంగదేశమనియు పేర్లు.

ఇచ్చట నొక విచిత్రమగు విషయము గలదు. దానిని తెలిసికొనుటకు నీకు కుతూహలముగా నుండును. హిందూదేశపు పటమును చూచినచో హిమాలయ పర్వతములకును వింధ్యపర్వతములకును మధ్యగా నుండిన ఆర్యావర్తము అర్ధచంద్రాకారముగ నున్నదని నీవు గ్రహింపగలవు. కనుక ఆర్యావర్తనమునకు చంద్రదేశమని పేరుండెను. "ఇందు" అనగా చంద్రుడు అనియర్థముగనుక ఆర్యావర్తము ♦'ఇందు దేశము' అనబడెను.

ఆర్యుల కర్ధచంద్రుడన్న చాలప్రీతి. అర్ధచంద్రాకారముగనున్న వస్తువు లన్నియు వారు పవిత్రముగ నెంచుచుండిరి. కాశివంటి చాల పట్టణములు అర్ధచంద్రాకృతిగా నుండెను. అలహాబాదులోగూడ గంగానది అర్ధచంద్రాకారముగ వంపుతిరుగుచున్నది.

రామాయణములో సీతారాముల కథయు సింహళదేశపు (లంక) రాజగు రావణునితో యుద్ధమును వర్ణింపబడినవి. మొదట ఆకథ వాల్మీకిచే సంస్కృతమున వ్రాయబడి

♦ ఇందిరకు "ఇందు" అనునది ముద్దు పేరు.

నది. తరువాత నితర భాషలలో ననేకములు పాఠాంతరములు బొందినది. హిందీలో తులసీదాసు రచించిన 'రామచరిత మానస' మనునది సుప్రసిద్ధమైనది.

దక్షిణహిందూదేశములో రామునికి వానరములు సహాయము చేసెననియు వానరములలో హనుమంతుడు మహావీరుడనియు రామాయణములో చెప్పబడియున్నది. ఆర్యులకును దక్షిణదేశస్థులకును జరిగినయుద్ధమే రామాయణ కథయైనను గావచ్చును. బహుశః దక్షిణదేశమున నివశించుచుండిన నీలవర్ణులే 'వానరము' లేమో!

రామాయణములో ననేకములు మంచికథలున్నవి. వీనిని గూర్చి నేనిక్కడ చెప్పజాలను. నీయంతటనీవే వానిని చదువుకొనవలెను.

రామాయణమునకు చాలపిమ్మట మహాభారతము వ్రాయబడెను, అదిచాలపెద్దగ్రంథము. దానిలో నార్యులకును ద్రావిడులకును గాక ఆర్యులలో నార్యులకే జరిగినయుద్ధము వర్ణింపబడినది. యుద్ధముమాట యటుండనిచ్చి దానిలోని మంచి యాదర్శములను యద్భుతకథలనుబట్టి చూచినను అది మహాగ్రంథమనిపించుకొనుచున్నది. ఇవన్నియు నట్లుండ

దానియందు భగవద్గీతయను రత్నమువంటి పద్య కావ్య ముం డుటచే నది మనకందరకును పూజనీయమైనది.

దక్షిణ హిందూదేశమున వేలకొలది యేండ్లక్రిందట నిట్టి గ్రంథములు వ్రాయబడెను. మహాజ్ఞానులుగాక మరెవ రట్టివానిని రచించగలరు? అవి యెంతో పూర్వకాలమున రచింపబడినను ఇప్పటికిని జీవకళతో ప్రకాశించు చున్నవి. మన దేశమున ఆబాల గోపాలమును వాని నెరుంగుదురు. యుక్తవయస్కు లందరును వానిచే సన్మార్గవర్తనకు ప్రేరే పింపబడు చున్నారు.

శ్రీ కొండపల్లి ముద్రాక్షరశాల, రాజమండ్రి.

నాయకుల జీవితములు

మహాత్మా గాంధి	0	8
జవహర్లాలు నెహ్రూ	0	8
హిట్లర్ దురంతములు	0	8
సుభాష్‌చంద్రబోస్ (చిన్నది)	0	8
చిత్తరంజన్‌దాసు	0	8
జైహింద్ (చక్కని పద్యములు)	0	4
సుభాష్‌చంద్రబోస్ (200 పేజీలు)	1	0
పరారీ నేతాజీ	1	0
బాబూ రాజేంద్ర ప్రసాదు	0	8
అచ్యుతపట్వర్ధన్	0	8
జాతీయనాయకులు 1 వ భా॥	1	0
డిటో 2 వ భా॥	1	0
రాజగోపాలాచారి	0	8
మదనమోహన మాలవ్యా	0	8
రవీంద్రనాధ టాగూర్	0	8
అబుల్ కలామ్ అజాద్	0	8
టంగుటూరి ప్రకాశం	0	8
పట్టాభి	0	8

దొరకువారు:—

కొండపల్లి వీరవెంకయ్యా అండ్ సన్సు,

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో, రాజమండ్రి